

UCHWAŁA NR

Rady Miejskiej w Pasłęku

z dnia

w sprawie przyjęcia Koncepcji Smart Village 2030 Aniołowo, Marianka, Nowe Kusy, Rieczna, Zielony Grąd,
Kwitajny

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024 roku poz. 1465 z późn. zm.) Rada Miejska w Pasłęku uchwala, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się Koncepcję Smart Village 2030 Aniołowo, Marianka, Nowe Kusy, Rieczna, Zielony Grąd, Kwitajny, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Pasłęka.

§ 4.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Miejskim w Pasłęku oraz publikacji w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w Pasłęku.

Uzasadnienie do uchwały Rady Miejskiej w Pastęku

w sprawie przyjęcia Koncepcji Smart Village 2030 Aniołowo, Marianka, Nowe Kusy, Rieczna, Zielony Grąd, Kwitajny

Uchwała została opracowana z myślą o wielowymiarowym rozwoju obszarów wiejskich w kontekście przemian współczesnego świata. Zgodnie z ogólną definicją, Smart Villages – Inteligentne Wsi – to obszary, które wykorzystują technologie cyfrowe i innowacyjne rozwiązania w celu wprowadzenia korzystnych zmian w codziennym życiu mieszkańców, przedsiębiorców oraz innych osób zaangażowanych w rozwój tych terenów. Kluczowym aspektem idei bycia „smart” jest działanie oparte na lokalnych zasobach i możliwościach.

Przedmiotowa uchwała dotyczy koncepcji, która zrodziła się z inicjatywy społeczności miejscowości Aniołowo, Marianka, Nowe Kusy, Rieczna, Kwitajny i Zielony Grąd. W prace nad koncepcją zaangażowały się współpracujące wsie, organizacje pozarządowe oraz lokalni liderzy. Obszary objęte „inteligentnymi działaniami” są zróżnicowane i dostosowane do specyficznych potrzeb każdego z obszarów wiejskich.

Przyjmowana Koncepcja Smart Village powstała na podstawie obserwacji mieszkańców oraz ich przekonania, że pewne aspekty życia wymagają usprawnienia. Wprowadzenie nowoczesnych technologii ma na celu poprawę codziennego funkcjonowania wsi. Koncepcja jest planem otwartym, który może być aktualizowany w zależności od zmieniających się potrzeb społecznych i możliwości finansowych.

Dokument ten został zatwierdzony przez Zebrania Wiejskie miejscowości:

- Aniołowo - uchwałą nr 8/2024 Zebrania Wiejskiego Sołectwa Aniołowo z 20 września 2024r.,
- Marianka - uchwałą nr 5/2024 Zebrania Wiejskiego Sołectwa Marianka z 20 września 2024r.,
- Nowe Kusy - uchwałą nr 9/2024 Zebrania Wiejskiego Sołectwa Nowe Kusy z 23 września 2024r.,
- Rieczna - uchwałą nr 6/2024 Zebrania Wiejskiego Sołectwa Rieczna z 19 września 2024r.,
- Zielony Grąd - uchwałą nr 5/2024 Zebrania Wiejskiego Sołectwa Zielony Grąd z 20 października 2024r.,
- Kwitajny - uchwałą nr 2/2024 Zebrania Wiejskiego Sołectwa Kwitajny z 20 maja 2024r.

Biorąc powyższe pod uwagę zasadnym jest podjęcie niniejszej uchwały.

KONCEPCJA SMART VILLAGE 2030

ANIOŁOWO, MARIANKA, NOWE KUSY, RZECZNA, ZIELONY GRĄD, KWITAJNY

GMINA PASŁĘK

Aniołowo, październik 2023 roku

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.
Instytucja Zarządzająca PROW 2014-2020 - Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Koncepcja Smart Village opracowana przez Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Wsi „Aniołowo”, współfinansowana jest ze środków Unii Europejskiej w ramach działania 19 Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER, poddziałanie 19.2 Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

ZESPÓŁ EKSPERTÓW:

mgr Beata Bednarczyk
dr hab. Wojciech Kozłowski profesor Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego
dr hab. Andrzej Kucner
dr inż. Jacek Michalak
dr Anna Rutkowska

GRANTODAWCA:

Stowarzyszenie Łączy Nas Kanał Elbląski Lokalna Grupa Działania

GRANTOBIORCA:

Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Wsi „Aniołowo”

PARTNERZY REALIZACJI KONCEPCJI SMART VILLAGE:

1. Gmina Pastęk
2. wieś Aniołowo
3. wieś Marianka
4. wieś Nowe Kusy
5. wieś Rieczna
6. wieś Zielony Grąd
7. wieś Kwitajny
8. stowarzyszenie KWITAJNY Z HISTORIAŁ W PRZYSZŁOŚĆ

UCZESTNICY PROCESU OPRACOWANIA KONCEPCJI SMART VILLAGE (alfabetycznie)

1. mgr Katarzyna Belka - Hucz
2. Agnieszka Chojecka
3. Halina Cieśla
4. Zbigniew Cieśla
5. Marta Cieślik
6. Wiesława Frel
7. Agata Gromala
8. Lena Gromala
9. Oliwia Gromala
10. Danuta Jasek
11. Igor Jasek
12. Małgorzata Karczewska
13. Wiesława Karczewska
14. Anna Łowiecka
15. Katarzyna Oleszczuk
16. Iwona Owsianka
17. Alicja Przewoźniczuk
18. Anna Przygoda
19. Justyna Stando
20. Małgorzata Stanisławska
21. Wioletta Stańczak
22. Urszula Śmieszko
23. Stanisław Wiśniewski
24. Krystyna Wojtyszko
25. Michał Zilotin

Spis treści

I.	WPROWADZENIE	4
	OPIS PROCESU OPRACOWANIA KONCEPCJI SMART VILLAGE	4
	INNOWACYJNOŚĆ OPRACOWANIA KONCEPCJI SMART VILLAGE	5
	CZĘŚĆ ANALITYCZNA	6
	<i>ANIOŁOWO</i>	6
	CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI	6
	RYS HISTORYCZNY	7
	SYTUACJA SPOŁECZNO-DEMOGRAFICZNA	7
	SYTUACJA GOSPODARCZA	7
	POTENCJAŁ I ROZWÓJ INFRASTRUKTURY TURYSTYCZNEJ I REKREACYJNEJ	7
	<i>MARIANKA</i>	13
	CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI	13
	RYS HISTORYCZNY	16
	SYTUACJA SPOŁECZNO-DEMOGRAFICZNA	16
	SYTUACJA GOSPODARCZA WSI	17
	POTENCJAŁ I ROZWÓJ INFRASTRUKTURY TURYSTYCZNEJ I REKREACYJNEJ	17
	<i>NOWE KUSY</i>	21
	CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI	21
	RYS HISTORYCZNY	22
	POTENCJAŁ I ROZWÓJ INFRASTRUKTURY TURYSTYCZNEJ I REKREACYJNEJ	22
	<i>RZECZNA</i>	23
	CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI	23
	RYS HISTORYCZNY	24
	SYTUACJA SPOŁECZNO-DEMOGRAFICZNA	24
	SYTUACJA GOSPODARCZA	25
	POTENCJAŁ I ROZWÓJ INFRASTRUKTURY TURYSTYCZNEJ I REKREACYJNEJ	26
	<i>ZIELONY GRAD</i>	28
	CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI	28
	RYS HISTORYCZNY	29
	SYTUACJA SPOŁECZNO-DEMOGRAFICZNA	29
	SYTUACJA GOSPODARCZA	30
	POTENCJAŁ I ROZWÓJ INFRASTRUKTURY TURYSTYCZNEJ I REKREACYJNEJ	31
	<i>KWITAJNY</i>	32
	CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI	32
	RYS HISTORYCZNY	33
	SYTUACJA SPOŁECZNO – GOSPODARCZA	33
	SYTUACJA GOSPODARCZA	34
	POTENCJAŁ I ROZWÓJ INFRASTRUKTURY TURYSTYCZNEJ I REKREACYJNEJ	35
	POTENCJAŁ REZERWATU I JEZIORA DRUŻNO DLA WSZYSTKICH WSI	40
	SYTUACJA GOSPODARCZA GMINY PASŁĘK	41
	UPROSZCZONA ANALIZA SWOT OBSZARU OBJĘTEGO KONCEPCJĄ I WNIOSKI	44
	WNIOSKI Z ANALIZY SWOT	46
	BADANIA POTRZEB MIESZKAŃCÓW	47
	ANALIZA TRENDÓW STEEP I WYBRANYCH TRENDÓW TURYSTYCZNYCH	50
	ROLA ANALIZY TRENDÓW W OPRACOWANIU SMART VILLAGE	50
	TRENDY SPOŁECZNE I DEMOGRAFICZNE	50
	TRENDY TECHNOLOGICZNE	51
	TRENDY EKONOMICZNE	53
	TRENDY POLITYCZNE I ORGANIZACYJNE	53
	WYBRANE TRENDY TURYSTYCZNE	54
	WNIOSKI I REKOMENDACJE	56
	CZĘŚĆ ROZWOJOWA	57
	MISJA ROZWOJU SPOŁECZNOŚCI	57
	WIZJA PRZYSZŁOŚCI	57
	OPIS CELÓW I ZADAŃ KONCEPCJI SMART VILLAGE	58
	OPIS PLANOWANYCH WSKAŹNIKÓW	60
	LISTA PROJEKTÓW – SZACOWANE KOSZTY REALIZACJI I MOŻLIWE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	63
	HARMONOGRAM REALIZACJI	66
	PLAN WŁĄCZENIA SPOŁECZNOŚCI W REALIZACJĘ OPRACOWANEJ KONCEPCJI	67
	IV. PRZEWIDZIANE KORZYŚCI DLA LOKALNEJ SPOŁECZNOŚCI	68
	PARTNERZY	69
	Załącznik NR 1	70

I. WPROWADZENIE

OPIS PROCESU OPRACOWANIA KONCEPCJI SMART VILLAGE

Koncepcja została opracowana we współpracy zespołu ekspertów oraz mieszkańców miejscowości Aniołowo, Marianka, Nowe Kusy, Rzeczna, Zielony Grąd, Kwitajny. Proces tworzenia rozwiązania zaplanowano w trzech etapach połączonych spotkaniami warsztatowymi z mieszkańcami wsi. Poprzedziło go wcześniejsze podpisanie umów grantobiorcy z grantodawcą, Stowarzyszeniem Łączy Nas Kanał Elbląski Lokalna Grupa Działania w Elblągu 5 maja 2023 w Miłomłynnie, a następnie 12 lipca 2023 roku w Aniołowie z zespołem ekspertów. Plan spotkań i współpracy ze społecznością został przygotowany w zgodzie z postanowieniami zawartej umowy.

Pierwszy warsztat odbył się 12 lipca 2023 roku w Aniołowie z reprezentantami mieszkańców miejscowości, grantobiorców i zespołem ekspertów. Celem warsztatu było przedstawienie założeń programu Smart Village, wspólne przeprowadzenie analizy SWOT, poznanie sytuacji społeczności i miejscowości. W dalszej części przeprowadzono analizę potrzeb i problemów mieszkańców oraz opracowano mapę interesariuszy, działających w otoczeniu partnerstwa. Po zakończonym warsztacie zespół ekspertów wspólnie z grantobiorcą zwiedził miejscowość i przeprowadził wywiad na temat aktualnej sytuacji społeczno-gospodarczej oraz sposobu użytkowania istniejącej infrastruktury we wsi i w okolicy.

Po spotkaniu zespół ekspercki uporządkował i opracował zebrane dane. Przygotowano wnioski z analizy SWOT. Przeprowadzono desk research, przygotowano opis miejscowości, opis i analizę sytuacji społeczno-demograficznej i gospodarczej. Przeprowadzono analizę istniejącej infrastruktury turystycznej i jej wykorzystania.

W sierpniu 2023 roku przeprowadzono badania ankietowe wśród mieszkańców miejscowości. Opracowano i udostępniono e-ankietę przygotowaną na platformie Google Forms. Jej celem było pozyskanie opinii mieszkańców na temat ich potrzeb w obszarze społecznym, kulturowym, turystycznym, klimatycznym, środowiskowym, technologicznym, a także ocena preferencji mieszkańców względem proponowanych celów działań i rozwiązań. Wyniki ankiety włączono do opracowania uwzględniono w koncepcji.

Drugi warsztat z mieszkańcami zorganizowano 4 września 2023 roku w formie spotkania online na platformie Google Meet. Spotkanie było poświęcone prezentacji wniosków z pierwszego warsztatu i analizy SWOT oraz prezentacji wyników e-ankiety. W drugiej części spotkania zespół ekspertów wspólnie z mieszkańcami przeprowadził analizę zmian w zakresie działalności gospodarczej wsi, turystyki oraz preferencji i potrzeb samych mieszkańców. Na tej podstawie określono misję społeczności i określono możliwy obraz przyszłości wsi i jej/-ego społeczności (wizja). W trzeciej części warsztatu określono ogólne cele koncepcji, wynikające z nich cele szczegółowe oraz zadania i wskaźniki pozwalające monitorować późniejszą ich realizację. W pracach nad bieżącym dokumentowaniem wyników warsztatu wykorzystano tablicę wirtualną Miro, udostępnianą uczestnikom spotkania. Wcześniej zostały na niej przygotowane narzędzia niezbędne do przeprowadzenia zaplanowanych zadań.

Wyniki drugiego warsztatu zostały następnie przeanalizowane i opracowane przez zespół ekspertów. Dodatkowo przygotowano analizę trendów społeczno-demograficznych, technologicznych, ekonomicznych, środowiskowych oraz politycznych. Uzupełniono ją analizą wybranych trendów turystycznych. Obie analizy mają charakter kontekstowy i uwzględniają specyfikę, potrzeby oraz procesy dziejące się aktualnie w obszarach wiejskich. Ich rolą jest wskazanie uwarunkowań i możliwych kierunków dalszego rozwoju.

Trzeci etap konsultacji z mieszkańcami przeprowadzono na przełomie września i października 2023 roku. Jej przedmiotem była wstępnie opracowana koncepcja Smart Village. Jej roboczą wersję w wersji elektronicznej przekazano grantobiorcy w końcu września 2023 roku w celu upowszechnienia wśród mieszkańców, zapoznania się z jej założeniami, dokonania niezbędnych zmian, uzupełnień oraz przeprowadzenia weryfikacji. Po zwrocie w połowie października 2023 roku opracowanie ponownie sprawdzono i przygotowano jego wersję finalną. Dokument zawierający koncepcję przekazano grantobiorcy podczas roboczego spotkania w dniu 27 października 2023 w Miłomłynnie.

INNOWACYJNOŚĆ OPRACOWANIA KONCEPCJI SMART VILLAGE

Uwzględnienie priorytetów programu.

Podczas opracowania koncepcji Smart Village uwzględniono kilka czynników i uwarunkowań.

Pierwszym są priorytety programu Smart Village:

- koncentracja na problemach i potrzebach defaworyzowanych grup społecznych, młodzieży oraz osób senioralnych w celu ograniczenia negatywnych skutków starzenia się społeczeństwa oraz depopulacji wsi;
- promowanie rozwiązań przeciwdziałających negatywnym skutkom zmian klimatu służących ograniczeniu emisji gazów cieplarnianych, ograniczeniu potrzeb energetycznych, oszczędzaniu zasobów, w tym szczególnie wody;
- podejmowanie działań służących ochronie środowiska naturalnego, ograniczeniu antropopresji i działaniu na rzecz bioróżnorodności i regeneracji;
- wykorzystanie nowych technologii na rzecz poprawy jakości życia społeczności wsi i małych miasteczek.

Wykorzystanie analizy trendów i innowacji.

Tłem rozwiązań zawartych w koncepcji Smart Village są trendy i sygnały zmian (innowacje) wskazujące możliwe i pożądane kierunki rozwoju, ważne z punktu widzenia potrzeb i problemów wiejskich społeczności. Analiza trendów włączona do pierwszej części koncepcji wskazuje na możliwe kierunki zmian i ułatwia wskazywanie celów i zadań. Dostarcza także wiedzy o dobrych praktykach oraz wskazuje na istniejące wzorce rozwiązań i działania.

Aktywna partycypacja mieszkańców.

W stworzeniu finalnej wersji koncepcji Smart Village regularny i aktywny udział brali reprezentanci lokalnych społeczności. Byli źródłem istotnych informacji na temat jakości życia mieszkańców wsi, dostarczali wiedzy o problemach i potrzebach, wskazywali cele i zadania, określali swoją rolę w ich realizacji oraz weryfikowali i oceniali opracowaną koncepcję.

CZĘŚĆ ANALITYCZNA

ANIOŁOWO

Charakterystyka miejscowości

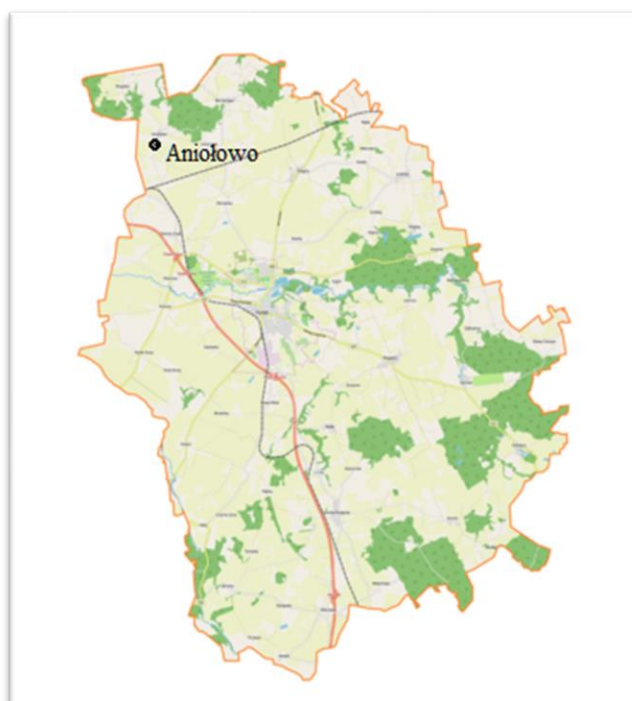
ANIOŁOWO (niem. Rapendorf) - wieś sołecka położona w województwie warmińsko-mazurskim, w powiecie elbląskim, w gminie Pasłęk. W latach 1975-1998 miejscowość administracyjnie należała do województwa elbląskiego. Miejscowość położona jest na skraju Wysoczyzny Elbląskiej, w odległości 8 km od Pasłęka. Identyfikator miejscowości Aniołowo w systemie SIMC to 0154157, a współrzędne GPS wsi Aniołowo to (19.596389, 54.120278).

Rys.1 Położenie wsi Aniołowa na mapie województwa warmińsko -mazurskiego

Źródło: Geoportal

Rys. 2. Położenie wsi Aniołowo na mapie gminy Pasłęk

Źródło: Geoportal

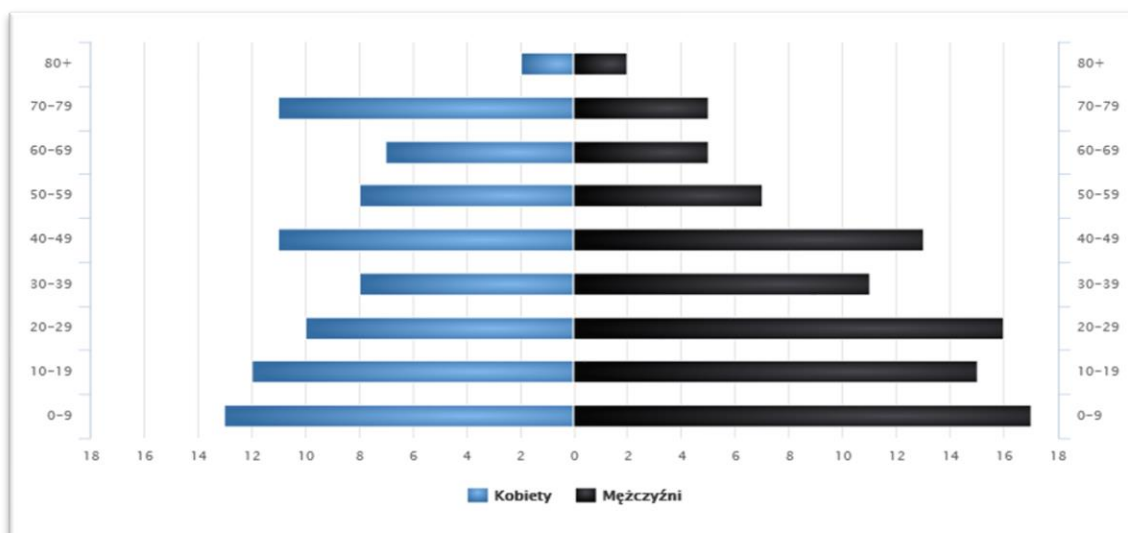
Rys historyczny

ANIOŁOWO jest jedyną wioską o tej nazwie w Polsce. Według legendy, powstało, kiedy Pan Bóg zmęczony trudem tworzenia świata przysnął na chwilę. Wtedy do działania wkroczyły małe aniołki, bawiąc się ziemią, usypywały górki, kopaly dołki, tworzyły skrytki. To im wioska zawdzięcza niesamowite położenie i swoją nazwę. Aniołowo powstało na obszarze dawnej osady pruskiej. Miejscowość została założona 25 grudnia 1315 roku przez komtura elbląskiego Friedricha Wildenberga na 42 włókach. W okresie międzywojennym najpopularniejszą postacią w Aniołowie był **Gustaw Kunz** pełniący obowiązki wójta. Z jego inicjatywy wybudowano brukowaną drogę we wsi, założono stawy rybne oraz wiejską serownię. Kunz doprowadził do swojej posiadłości wodę ze Wzniesień Elbląskich, a wybudowany wówczas wodociąg służy po dziś. W Aniołowie działa plac zabaw, istnieje boisko piłkarskie i świetlica. Do miejscowych atrakcji należy most nad Diabelskim Potokiem, na którym ustawiono figury aniołów oraz Zakątek Aniołów nieopodal skansenu maszyn rolniczych. Aniołowo stawia na rozwój agroturystyki i lokalnej gastronomii.

Sytuacja społeczno-demograficzna

ANIOŁOWO - Według Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2021 roku liczba ludności we wsi Aniołowo to **165** osób z czego **47,9%** mieszkańców stanowią kobiety, a **52,1%** ludności to mężczyźni. Miejscowość zamieszkuje **0,9%** mieszkańców gminy. W latach 1998-2021 liczba mieszkańców zmalała o **8,8%**. Współczynnik feminizacji we wsi wynosi **92** i jest znacznie mniejszy od współczynnika feminizacji dla województwa warmińsko-mazurskiego oraz znacznie mniejszy od współczynnika dla całej Polski. **54,5%** mieszkańców wsi Aniołowo jest w wieku produkcyjnym, **22,4%** w wieku przedprodukcyjnym, a **23,0%** mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym. Na 100 osób w wieku produkcyjnym przypada we wsi Aniołowo **83,3** osób w wieku nieprodukcyjnym. Ten wskaźnik obciążenia demograficznego jest więc znacznie większy od wskaźnika dla województwa warmińsko-mazurskiego oraz znacznie większy od wskaźnika obciążenia demograficznego dla całej Polski. Według danych archiwalnych pochodzących z Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań w 2002 roku we wsi Aniołowo było **51** gospodarstw domowych. Wśród nich dominowały gospodarstwa zamieszkałe przez pięć lub więcej osób, takich gospodarstw było **15**.

Rys. 3. Piramida wieku mieszkańców Aniołowa w 2002 roku

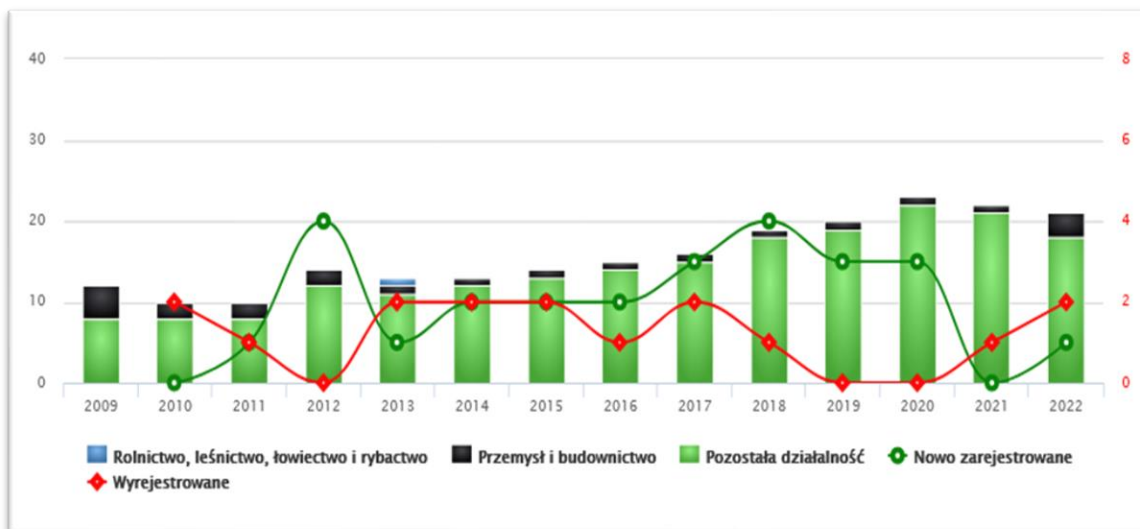
Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, oprac. zespół ekspertów

Sytuacja gospodarcza

ANIOŁOWO - we wsi w 2022 roku w rejestrze REGON zarejestrowanych było **21** podmiotów gospodarki narodowej, z czego **16** stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W tymże roku zarejestrowano **1** nowy podmiot, a **2** podmioty zostały wyrejestrowane. Na przestrzeni lat 2009-2022 najwięcej (**4**) podmiotów zarejestrowano w roku 2018, a najmniej (**0**) w roku 2021. W tym samym okresie najwięcej (**2**) podmiotów wykreślono z rejestru REGON w 2022 roku, najmniej (**0**) podmiotów wyrejestrowano natomiast w 2020 roku. Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najwięcej (**21**) jest mikro-przedsiębiorstw, zatrudniających 0-9 pracowników. **14,3%**

(3) podmiotów jako rodzaj działalności deklarowało przemysł i budownictwo, natomiast 85,7% (18) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność. Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą we wsi Aniołowo najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (25,0%) oraz transport i gospodarka magazynowa (25,0%).

Rys. 4. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w I. 2009-2022

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, oprac. zespół ekspertów

Potencjał i rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej

ANIOŁOWO jest wsią tematyczną. Wieś nazywana była przed laty „piękną wsią” lub „perłą Oberlandu”. O takich przymiotnikach decydowało przepiękne położenie - układ osadniczy wsi rozlokowany został wokół owalnicy okrążającej strumień zwany tradycyjnie Potok Aniołowo. Wschodnia część drogi wiejskiej (owalnicy) położona jest wyżej, dolna biegnie około dwudziestu metrów poniżej tego poziomu, pomiędzy nimi - w centrum przepływa wspomniana struga. Gospodarstwa wiejskie są lokowane zarówno po wschodniej i zachodniej stronie owalnicy. Wiele gospodarstw leży na wzniesieniach, inne w zagłębieniach terenowych, różnice w lokalizacji dochodzą nawet do kilkudziesięciu metrów. Decyduje to o malowniczym pejzażu wiejskim, bardzo urozmaiconym, w którym powstaje wiele wyodrębnionych krajobrazowych wnętrz i urokliwych zakątków. Urody dodają liczne rzeźby aniołów posadowione na mostkach, na rondzie i wzdłuż tematycznego szlaku wytyczonego przez wieś. Prawie każdy dom ma płaskorzeźbę anioła z numerem posesji. Dodatkowym walorem wsi jest architektura budynków mieszkalnych - zróżnicowana i bogata. Wiele domów wyróżnia się dużą kubaturą, rozbudowanym układem wnętrza, masywną konstrukcją, bogatym detalem architektonicznym, zróżnicowaniem stylowym.

Do zabytków Aniołowa zalicza się budynek dawnej szkoły wzniesiony w XIX wieku, skansen maszyn rolniczych, zabytkowe budynki mieszkalne, wzniesione na przestrzeni XIX wieku, dom podcieniowy, wzniesiony w 1850 roku, stuletnia droga brukowa oraz pomnik ku czci mieszkańców wsi poległych w I wojnie światowej.

W **ANIOŁOWIE** funkcjonuje gospodarstwo agroturystyczne „Anielska Dolina”, firma budowlana MAGBUD, firma ślusarsko-mechaniczna, firma transportowa i sklep spożywczo-przemysłowy.

W **ANIOŁOWIE** odbywa się cyklicznie **Międzyregionalny Złot Miłośników Aniołów**, który ma kilkunastoletnią (w 2023 roku zorganizowany był XVIII Złot) tradycję a dodatkowo z roku na rok wzrasta zainteresowanie turystów. W ramach tego rodzaju aktywności wszystkie wsie koncepcji SV zdobywają doświadczenie w dzieleniu się pracą i wzajemnym sieciowaniu podczas organizacji imprez masowych, czy wizyt studyjnych.

ANIOŁOWO ma podpisane **partnerstwo z kilkoma zagranicznymi wsiami**. Aniołowo od 2006 roku posiada plan odnowy wsi, który stara się realizować, w ramach swoich możliwości. Na terenie wsi można oglądać domy konstrukcji drewnianej (tym podcieniowy) i budynki murowane, realizowane wg katalogowych wzorów lansowanych w XIX wieku w Prusach Wschodnich.

We wsi funkcjonuje świetlica „Pod Dobrym Aniołem” z mini pracownią ceramiczną, teatr ognia „Angels in the Fire” oraz Galeria Na Płocie.

Przez wieś przebiega rowerowy Szlak Pocztyliona z żółtym kolorem oznakowania o długości 131,2 km z Elbląga do Gorynia. Przebieg trasy: Elbląg - Gronowo Górne - Nowina - Przezmark - Komorowo Żuławskie - Piona - Myślęcין - Pasieki - Weklice - Aniołowo - Marianka - Pasłęk - Gołąbki - Rogajny - Surowo - Kwitajny - Zielno - Kronin - Wójtowizna - Zielonka Pasłęcka - Sambród - Leśnica - Małdyty - Zajezerze - Jarnołtowo - Bądki - Zalewo - Pótwiesz - Witoszewo - Bądze - Kamieniec - Rudniki - Olbrachtowo - Olbrachtówko - Susz - Bałoszyce - Łęgowo - Kisielice - Goryń.

Rys. 5. Oferta turystyczne - dwudniowy rajd rowerowy Szlakiem Pocztyliona¹

Źródło: Print Screen profilu, oprac. zespół ekspertów

¹ <https://krainakanaluelblaskiego.com.pl/pl/p/Szlak-Pocztyliona-ELBLAG-GORYN-dwudniowy/120>

Przez partnerskie wsie, w tym Aniołowo biegnie konny Szlak Pocztyliona o długości 36,0 km. Przebieg tras jest następujący:

Trasa 1 - 22,6 km Janów-Pasłęk o przebiegu: Janów (dawna stadnina koni) - Przechmark - Kolonia Pilon - Pilon - Myślęcín - Pasieki - Weklíce - Aniołowo - Leszczyna - Marianka - Pasłęk (Pole Golfowe Sand Valley).

Trasa 2 - 13,4 km Rzeczna-Rzeczna o przebiegu: Rzeczna (stadnina koni) - Nowe Kusy (stadnina koni) - Pochylnia Jelenie - Pochylnia Całuny - Krosno - Rzeczna (stadnina koni).

Rys. 6. Tablica informacyjna - konny Szlak Pocztyliona

Autor zdjęcia: Beata Bednarczyk

Wieś ANIOŁOWO słynie z ekologicznej żywności i „anielskich smaków”. Mieszkańcy wsi mają doświadczenie i umiejętności w organizacji warsztatów:

- kulinarne: Sztuka pieczenia wiejskiego chleba i anielskich ruchańców.
- ceramiczne: Tworzenie własnego anioła, poznanie szerokiej możliwości masy ceramicznej.
- rzeźbiarskie: Ożywienie kawałków drewna za pomocą dłuta poprzez nadanie im formy aniołów.
- koronkarskie: Tworzenie aniołów z nici, supetków i oczek w „Królestwie koronki u Janki i Tereski”
- kuglarskie: Odwaga i zręczność w tańcu z ogniem. Sztuka pokonania własnych słabości - „Angels in the fire”.

W ANIOŁOWIE jest gospodarstwo „edukacyjne”, w którym istnieje możliwość „Uczenia naprawdę” poprzez zapoznanie z technologią prac w gospodarstwie, parkiem maszyn rolniczych. Udział w pracach gospodarskich. Oglądanie rzadkich ras ptaków i ssaków domowych.

ANIOŁOWO posiada anielską, leśną ścieżkę zdrowia - „Szlak aniołów i urokliwych zakątków”.

W ANIOŁOWIE funkcjonuje Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Wsi „Aniołowo”. Celem Stowarzyszenia jest: inicjowanie i rozwijanie działań na rzecz oświaty i ochrony zdrowia; promowanie postaw proekologicznych; zapobieganie patologiom społecznym, prowadzenie działalności charytatywnej, organizowanie pomocy i opieki nad rodzinami wielodzietnymi; podejmowanie działań na rzecz rozwoju demokracji lokalnej, pobudzanie aktywności społecznej i dalsze upodmiotowienie społeczeństwa; promocja

i popieranie sportowego stylu życia i aktywnego wypoczynku; inicjowanie społecznych ruchów rodziców i innych osób dorosłych zainteresowanych wychowaniem i niesieniem pomocy dzieciom i młodzieży; ochrona dziedzictwa kulturowego i wspieranie działań na rzecz odbudowy i kultywowania lokalnych tradycji oraz tworzenie warunków do rozwoju turystyki.

Wieś posiada **produkt tradycyjny** anielskie ruchańce, wpisane na Listę Produktów Tradycyjnych Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz **produkty lokalne**: aniołka glinianego, z koronki dzierganego i z drewna struganego.

Wieś opracowała gry terenowe gra - **SPACEROWNIK**, quest - **ANIELSKI ZAKĄTEK**, skrytkę - **GEOCACHING**: po atrakcjach anielskiej wioski oraz pieszy „Szlak aniołów i urokliwych zakątków”.

Rys.7. Jeden z aniołów pieszego szlaku aniołów

Autor zdjęcia: Beata Bednarczyk

Rys.8. Świetlica w Aniołowie

Autor zdjęcia: Beata Bednarczyk

Rys.9. Miejsce spotkań i organizacji dedykowanych imprez / zlotów w Aniołowie

Autor zdjęcia: Beata Bednarczyk

Rys.10. Wyznaczone miejsce do sadzenia ziół w Aniołowie

Autor zdjęcia: Beata Bednarczyk

Rys.11. Drogowskaz do Aniołowie przy głównej drodze

Autor zdjęcia: Beata Bednarczyk

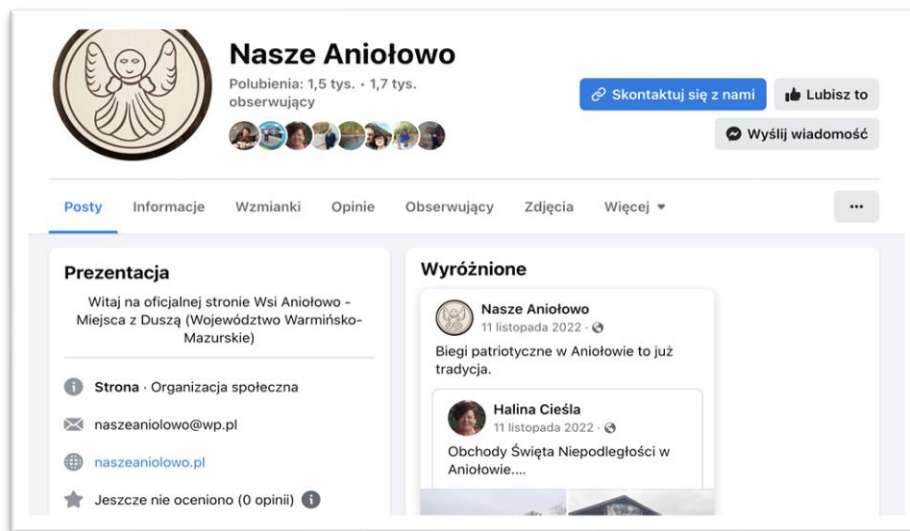
Rys. 12. Tablica Aniołowa z uwzględnieniem wyrzeźbionych aniołów we wsi

Autor zdjęcia: Beata Bednarczyk

„NASZE ANIOŁOWO”², które istnieje od 2014 roku i aktualnie obserwuje je 1,7 tysiąca osób. W postach dominują informacje dotyczące działalności mieszkańców w Aniołowie. Można zapoznać się z różnymi relacjami z przebiegu wizyt studyjnych, warsztatów organizowanych w świetlicy w Aniołowie oraz wizyt studyjnych w Aniołowie, jak również mieszkańców Aniołowa w zaprzyjaźnionych miejscowościach partnerskich. Znaleźć można na stronie „Nasze Aniołowo” informacje dotyczące inicjatyw i ważnych decyzji w gminie Pastęk.

Rys. 13. Strona internetowa Nasze Aniołowo na Facebook

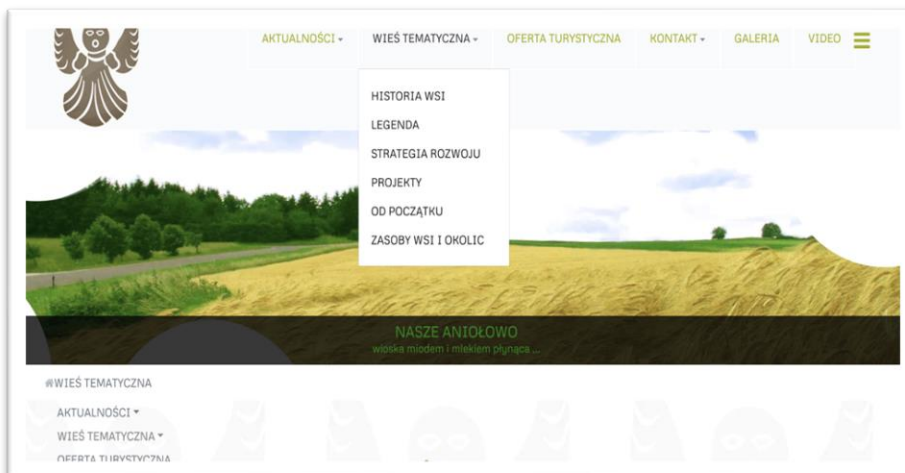
Źródło: Print Screen profilu, oprac. zespół ekspertów

ANIOŁOWO, posiada również swoją własną stronę internetową³ - NASZE ANIOŁOWO, gdzie można nie tylko zapoznać się z aktualnościami, ale również, w poszczególnych zakładkach, można poczytać o historii wsi, legendach, strategii rozwoju, realizowanych projektach, początkach zmian i realizacjach we wsi, zasobach wsi i okolic. Dla osób zainteresowanych, można zapoznać się i skorzystać z bogatej oferty turystycznej.

² <https://www.facebook.com/naszeaniolowo>

³ <http://www.naszeaniolowo.pl/>

Rys.14. Oficjalna strona internetowa wsi tematycznej Aniołowo

Źródło: Print Screen profilu, oprac. zespół ekspertów

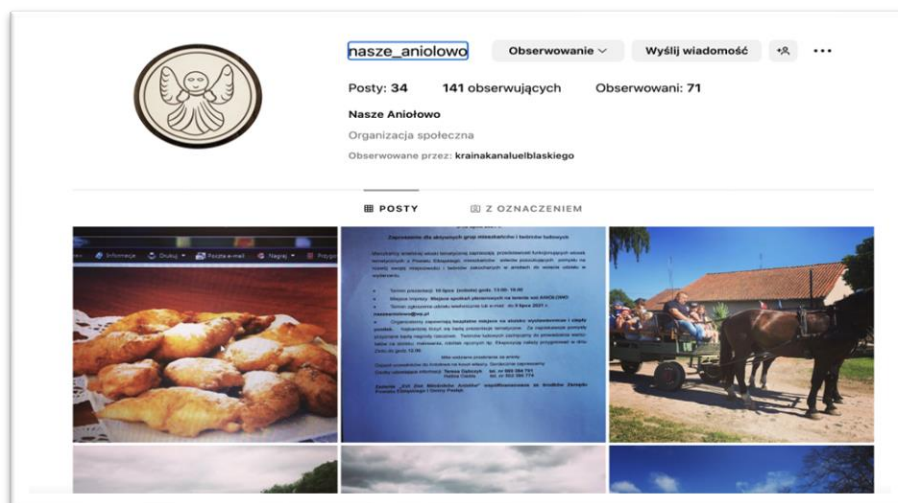
Rys.15. Oficjalna strona internetowa wsi tematycznej Aniołowo

Źródło: Print Screen profilu, oprac. zespół ekspertów

Nasze Aniołowo, posiada również swoją stronę na Instagramie ⁴, jednak ta strona nie jest prowadzona systematycznie i ostatni wpis jest z 2022 roku.

Rys.16. Oficjalna strona internetowa wsi tematycznej Aniołowo na Instagramie

Źródło: Print Screen profilu, oprac. zespół ekspertów

⁴ <https://www.instagram.com/p/CaFuCXNKHpy/>

ANIOŁOWO to skuteczna współpraca z: Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie Katedra Architektury Krajobrazu, Akademia Nauk Stosowanych w Elblągu, Szkoła Podstawowa Nr 2 w Pastętku, Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Pastętku, Pastęcki Ośrodek Kultury, firmy wspierające rzeczowo i finansowo: MAGBUD w Aniołowie, Ubezpieczenia PERFECT Stanisław Jasina, PPHU „EL-HURT” w Elblągu, Zakład Sprzątania CLEANER w Elblągu, LEKSO - Lisowscy w Pastętku, Braniewsko-Pastęcki Bank Spółdzielczy z/s w Pastętku, Spółdzielnia Mleczarska w Pastętku, Apteka Ewa i Mariusz Ferek, Apteka Lucyna i Paweł Chomniccy, Przychodnia Weterynaryjna w Pastętku - Marian Oskroba, Anna i Zbyszek Rączka.

MARIANKA

Charakterystyka miejscowości

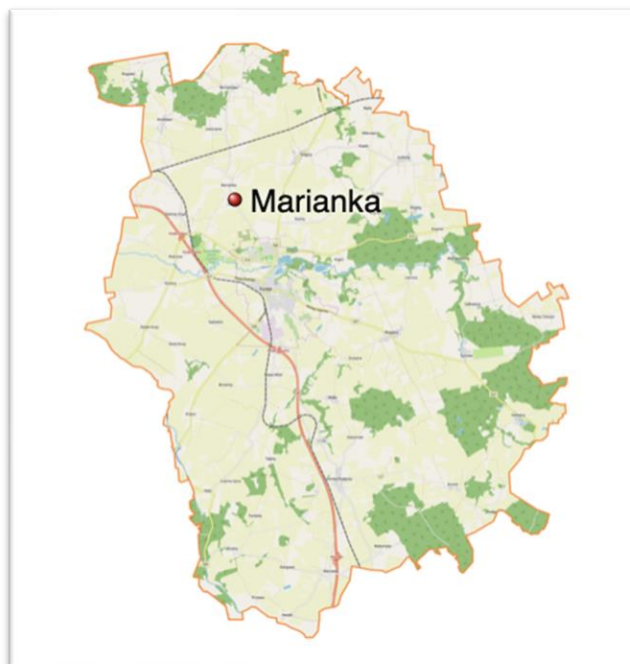
MARIANKA (niem. Marienfelde) - wieś sołecka położona w województwie warmińsko-mazurskim, w powiecie elbląskim, w gminie Pastętk. W latach 1975-1998 miejscowość należała administracyjnie do województwa elbląskiego. Wieś położona jest w zachodniej części województwa warmińsko-mazurskiego, na obszarze Wysoczyzny Elbląskiej, 4 km na północ od Pastętk, między drogą krajową nr 7 a drogą wojewódzką nr 505, na południe od linii kolejowej Młynary-Elbląg. Identyfikator miejscowości Marianka w systemie SIMC to 0154507, a współrzędne GPS wsi Marianka to (19.635278, 54.098056).

Rys. 17. Położenie wsi Marianka na mapie województwa warmińsko-mazurskiego

Źródło: Geoportal

Rys. 18. Położenie wsi Marianka na mapie gminy Pastętk

Źródło: Geoportal

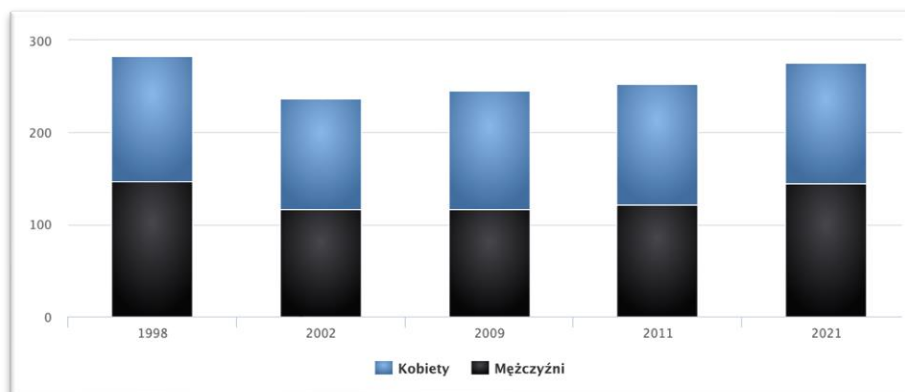
Rys historyczny

MARIANKA - miejscowość została lokowana na prawie chełmińskim przez komtura elbląskiego Henryka von Gera w latach 1304-1312. Drugi przywilej lokacyjny dla Marianki został wystawiony 6 marca 1344 roku przez komtura Zygryda von Sittena. Wieś obejmowała obszar 60 łanów, z których 5 należało do sołtysa Konrada. Pierwsi niemieccy osadnicy przybyli z terenu środkowych Niemiec. Około 1334 roku wybudowany został miejscowy kościół. W 1475 roku w miejscowości działała karczma nadana dziedzicznie Baltazarowi Erdmannowi. W okresie wojny polsko-krzyżackiej w latach 1519-1521 Marianka została zniszczona. Wieś wyludniła się znacznie, po 1521 roku gospodarzyło tu zaledwie 10 chłopów. W 1543 roku do Marianki należało: Borzynowo, Janów, Leszczyny, Karwity, Kawki, Łukszty, Aniołowo, Rogowo, Siódmak, Stegna, Wikrowo. W 1578 roku we wsi działała karczma, młyn-wiatrak, kuźnia. W 1600 roku Marianka miała charakter wsi czynszowej wchodzącej w skład dóbr książęcych. Od 1660 roku przez kolejne dwieście lat miejscowość była siedzibą nadleśnictwa obejmującego 9 rewirów leśnych. W 1875 roku Marianka była zamieszkała przez 523 osoby. W wyniku separacji gruntów w połowie XIX stulecia w okolicach wsi powstało kilka kolonii. Jednym z większych ówczesnych gospodarzy był Bruno Damm. W czasie I wojny światowej zginęło 13 mieszkańców wsi. Ich nazwiska znalazły się na pomniku ku czci poległych, znajdującym się w Aniołowie. W 1925 roku Marianka składała się z 57 budynków mieszkalnych i liczyła 417 mieszkańców. We wsi żyło 403 ewangelików, 12 katolików i 2 bezwyznaniowców. Przed wybuchem II wojny światowej była zamieszkała przez 368 osób. Największymi gospodarzami we wsi byli wówczas: Gustaw Kattau, August Hennewald, Adolf Dörk, Robert Banke, Otto Sonntag i Kurt Liedtke. Ostatnim sołtysiem wsi w latach 1934-1945 był Ernst Schidzick. Przed 1945 rokiem we wsi nadal działał młyn-wiatrak przebudowany w latach 1723-1724, istniała kuźnia, młeczarnia, zakład ślusarski i karczma. Do 1945 roku Marianka była samodzielną parafią ewangelicką. Ostatnim pastorem był Oskar Arthur Siegmund. Wieś została zajęta przez oddziały Armii Czerwonej 24 stycznia 1945 roku. We wsi pozostało około 50 Niemców. Pierwsi polscy osadnicy pochodzili między innymi z Polski centralnej. Pierwszym polskim sołtysiem został Jan Najduk. Uruchomiona po wojnie szkoła podstawowa funkcjonowała do 1982 r.

Sytuacja społeczno-demograficzna

MARIANKA - według Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2021 roku liczba ludności we wsi Marianka to 276 osób, z czego 47,8% mieszkańców stanowią kobiety, a 52,2% ludności to mężczyźni. Miejscowość zamieszkuje 1,5% mieszkańców gminy. Współczynnik feminizacji we wsi wynosi 92 i jest znacznie mniejszy od współczynnika feminizacji dla województwa warmińsko-mazurskiego oraz znacznie mniejszy od współczynnika dla całej Polski.

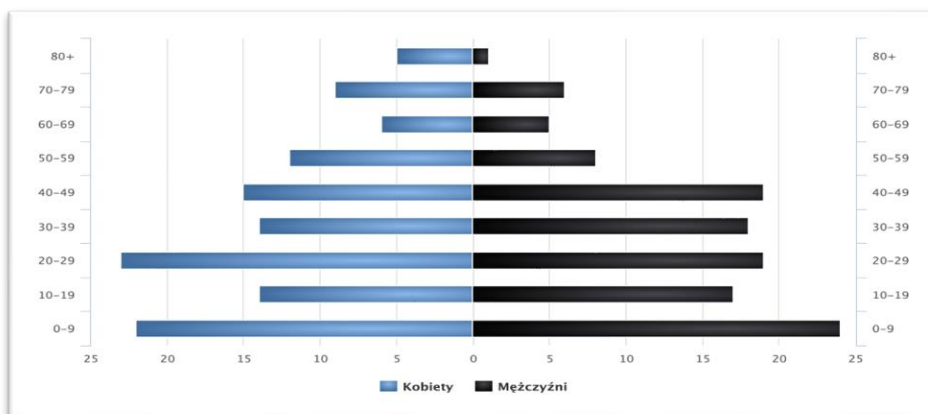
Rys. 19. Populacja wsi Marianka w latach 1998-2021

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, oprac. zespół ekspertów

64,9% mieszkańców wsi Marianka jest w wieku produkcyjnym, 22,8% w wieku przedprodukcyjnym, a 12,3% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym. Na 100 osób w wieku produkcyjnym przypada we wsi Marianka 54,2 osób w wieku nieprodukcyjnym. Ten wskaźnik obciążenia demograficznego jest więc znacznie mniejszy od wskaźnika dla województwa warmińsko-mazurskiego oraz znacznie mniejszy od wskaźnika obciążenia demograficznego dla całej Polski. Według danych archiwalnych pochodzących z Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań w 2002 roku we wsi Marianka było 62 gospodarstwa domowe. Wśród nich dominowały gospodarstwa zamieszkałe przez pięć lub więcej osób - takich gospodarstw były 24.

Rys. 20. Piramida wieku mieszkańców wsi Marianka w 2002 roku

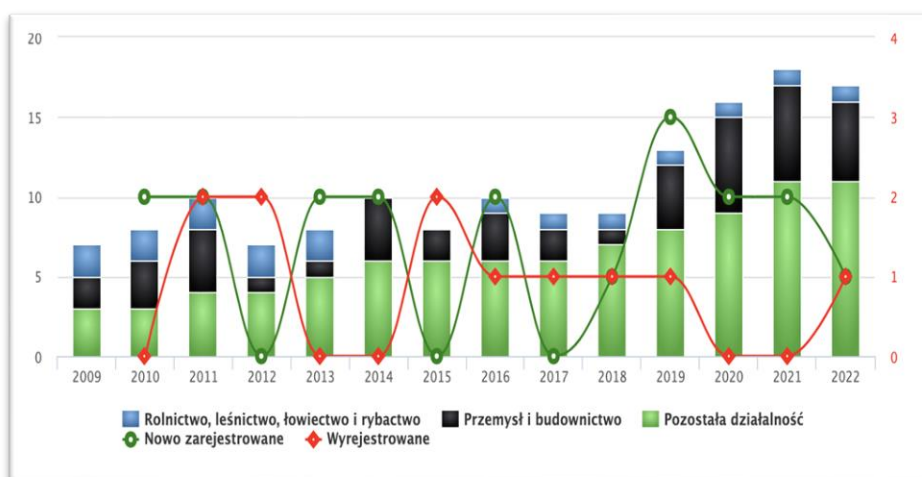

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, oprac. zespół ekspertów

Sytuacja gospodarcza wsi

MARIANKA - we wsi w 2022 roku w rejestrze REGON zarejestrowanych było 17 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 14 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W tymże roku zarejestrowano 1 nowy podmiot, a 1 podmiot został wyrejestrowany. Na przestrzeni lat 2009-2022 najczęściej (3) podmiotów zarejestrowano w roku 2019, a najmniej (0) w roku 2017. W tym samym okresie najczęściej (2) podmiotów wykreślono z rejestru REGON w 2015 roku, najmniej (0) podmiotów wyrejestrowano natomiast w 2021 roku. Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najczęściej (17) jest mikro-przedsiębiorstw, zatrudniających 0-9 pracowników. 5,9% (1) podmiotów jako rodzaj działalności deklarowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklarowało 29,4% (5) podmiotów, a 64,7% (11) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność. Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą we wsi Marianka najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (28,6%) oraz Budownictwo (28,6%).

Rys. 21. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w l. 2009-2022

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, oprac. zespół ekspertów

Potencjał i rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej

We wsi **MARIANKA** znajduje się kościół pw. św. Piotra i Pawła, gdzie odkryto gotyckie freski z czasów średniowiecza, kryształowe sklepienie prezbiterium kościoła, barokowy główny ołtarz, ambona i organy, pozostałości dawnego cmentarza ewangelickiego. We wsi znajdują się okazałe XIX wieczne zabudowania i zabytkowa kuźnia podcieniowa.

Trasa rowerowa Pocztyliona stanowi możliwość rozwoju atrakcyjności wsi dla turystów, szczególnie patrząc na trendy w turystyce i zwiększającej się atrakcyjności turystyki rowerowej.

Rys. 22. Kościół w Mariance z tablicą informacyjną

Autor zdjęcia: Beata Bednarczyk

We wsi widnieje tablica informacyjna z krótką historią wsi i zaznaczonymi kluczowymi zabytkami, w widocznym miejscu.

Rys. 23. Tablica informacyjna o wsi Marianka

Autor zdjęcia: Beata Bednarczyk

Mieszkańcy wsi odnowili przystanek autobusowy, który został wyjątkowo odmalowany.

Rys. 24. Odnowiony przystanek autobusowy w Mariance

Autor zdjęcia: Beata Bednarczyk

Rys. 25 odnowiony przystanek autobusowy w Mariance

Autor zdjęcia: Beata Bednarczyk

Przez wieś przebiega rowerowy Szlak Pocztyliona z żółtym kolorem oznakowania o długości 131,2 km z Elbląga do Gorynia. Przebieg trasy: Elbląg - Gronowo Górne - Nowina - Przezmark - Komorowo Żuławskie - Pilon - Myślecin - Pasieki - Weklice - Aniołowo - Marianka - Pastęk - Gotąbki - Rogajny - Surowo - Kwitajny - Zielno - Kronin - Wójtowizna - Zielonka Pastęcka - Sambród - Leśnica - Małdyty - Zajezerze - Jarnołtowo - Bądki - Zalewo - Półwieś - Witoszewo - Bądze - Kamieniec - Rudniki - Olbrachtowo - Olbrachtówko - Susz - Batoszyce - Łęgowo - Kisielice - Goryń.

Rys. 26. Oferta turystyczna - dwudniowy rajd rowerowy Szlak Pocztyliona⁵

Źródło: Print Screen profilu, oprac. zespół ekspertów

W **MARIANCE** w 2008 roku zarejestrowane w KRS Warmińsko Mazurskie Stowarzyszenie Dobroczynne Promyk Nadziei. Od 2001 roku zarejestrowane w KRS jest Ochotnicza Straż Pożarna w Mariance.

W Kościele w Mariance odślonięto świetnie zachowane malowidła z czasów średniowiecza. Od ponad ośmiu lat prace konserwacyjne prowadzą tutaj naukowcy z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Według danych Narodowego Instytutu Dziedzictwa (NID) z dnia 15.12.2017 roku na obszarze wsi Marianka znajdują się 3 zabytkowe obiekty wpisane do rejestru zabytków. Kościół pw. św. Piotra i Pawła - Filia Rzymsko-katolickiej Parafii pw. św. Józefa w Pasłęku. Architektura - gotyk ceglany (1342-1520), fundacja krzyżacka, z niewielkimi późniejszymi przeróbkami. Zachowane: gotyckie tabernakulum ścienne w prezbiterium (1425-1450); gotyckie malowidła na ścianach nawy (1440-1460); barokowy ołtarz w prezbiterium (1682); barokowa ambona z prawej strony łuku tęczowego (1692); barokowe baptysterium w południowo-wschodnim narożniku nawy (1692); barokowa płyta nagrobna w prezbiterium (1730); organy na tle malowanej kotary, zachodnia ściana kościoła (1853); ławki (po 1893). Drugi zabytkowy obiekt to dawny cmentarz ewangelicki z nielicznie zachowanymi nagrobkami oraz kolejne zabytkowa kuźnia z ok. 1850 roku i dawna karczma z 1895 roku.

⁵ Źródło: <https://krainakanaluelblaskiego.com.pl/pl/p/Szlak-Pocztyliona-ELBLAG-GORYN-dwudniowy/120>

Rys.27. Malowidła w kościele w Mariance z około 1440 roku⁶

Źródło: Print Screen ⁷, oprac. zespół ekspertów

NOWE KUSY

Charakterystyka miejscowości

NOWE KUSY (niem. Kussfeld, później Nowy Kussfeld) - osada w Polsce położona w województwie warmińsko-mazurskim, w powiecie elbląskim, w gminie Pastęk. W latach 1975-1998 miejscowość administracyjnie należała do województwa elbląskiego. Osada wchodziła w skład sołectwa Krosno, a od 2007 roku wraz z miejscowością Sokółka jest osobnym sołectwem. Osada położona jest w północno-wschodniej części województwa warmińsko-mazurskiego, w odległości około 7 km na zachód od Pastęka, przy drodze wojewódzkiej nr 527. Identyfikator osady Nowe Kusy w systemie SIMC to 0154683, a współrzędne GPS osady Nowe Kusy to (19.582500, 54.050833).

Rys. 28. Położenie osady Nowe Kusy na mapie województwa warmińsko-mazurskiego

Źródło: Geoportal

⁶ <https://elblag.gosc.pl/doc/6552313.Kosciol-w-Mariance-efekty-prac-konserwatorskich>

⁷ J.w.

Rys. 29. Położenie osady Nowe Kusy na mapie gminy Pasłęk

Źródło: Geoportal

Rys historyczny

NOWE KUSY przed 1945 rokiem nosiły również nazwę Kussffed, a następnie Nowy Kussfeld i obecnie również zmieniły ją na Nowe Kusy. Pierwsza wzmianka dotycząca obu miejscowości wspomina o nabyciu 48 włók ziemi (włoka nowochełmińska to prawie 18 hektarów) w 1242 roku przez elbląski szpital Świętego Ducha od spadkobierców po Piotrze von Olau. Do Starych Kus był przypisany las jodłowy oraz dębowy (pięć włók). W Nowych Kusach istniał folwark posiadający browar i młyn wodny. Położony nad Duminią, która jest dopływem Klepy. Poprzednio młyn ten zasilany był ze stawu o staropruskiej nazwie Haidenteich, staw ten jednak osuszono i zamieniono na łąki, a więc zaczęto go wtedy zasilac wodą z Duminy. W 1466 roku dobra te zagarnęli Krzyżacy, ale interwencja króla polskiego Kazimierza Jagiellończyka spowodowała zwrot majątku szpitalowi. Wojny w drugiej połowie XV wieku spowodowały wyludnienie obu wsi, pod koniec tego wieku celem poprawy gospodarki wydano ziemie gburom (w tym wypadku oznacza to bogatego gospodarza posiadającego własną ziemię) w zamian za podatki. Jednak znaczna część arealów porośla lasem. W 1658 roku na wieś i okolice najechały wojska brandenburskie i dokonały zniszczeń. Dwór, budynki gospodarcze, browar, młyn i śluza zostały zniszczone, wycięto niemal doszczętnie bory dębowy i jodłowy.

Potencjał i rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej

NOWE KUSY mają ambicję, aby być wioską tematyczną „Całusne Łąki”, co wiąże się z kolejno podejmowanymi inicjatywami ze strony mieszkańców wsi.

We wsi **NOWE KUSY** realizowany jest projekt tematyczności i wieś Nowe Kusy zostanie wioską tematyczną pod nazwą „Całusne Łąki”. Powstaje rzeźbiona ławka z całującymi się rybkami oraz rzeźba tulącej się pary i dwa witacze. Rzeźby stanęły przy stawie. Na przygotowanym terenie posadowiono zestawy stołów i ławek. Posadzono również rośliny ozdobne. Na wjeździe stanęły witacze z nazwą miejscowości. W ramach współpracy „Partnerstwo wieś z charakterem” postawiona została tablica informacyjna o zasobach wioski i jej atrakcjach.

Dzięki zaangażowaniu mieszkańców został wyremontowany budynek gospodarczy, który służy celom statutowym sołectwa. Ponadto został oczyszczony i zarybiony staw położony w centralnej części wioski, który jest atrakcyjnym miejscem dla mieszkańców i przyjezdnych.

Rys.30. Rzeźby tulącej się pary w Nowych Kusach⁸

Autor: EK

RZECZNA

Charakterystyka miejscowości

RZECZNA (wcześniej Kalsk) - wieś sołectka położona w województwie warmińsko-mazurskim, w powiecie elbląskim, w gminie Pastęk. Położona jest w północno-wschodniej części województwa warmińsko-mazurskiego, w odległości około 5 km na zachód od Pastęka, przy drodze wojewódzkiej nr 513.

W latach 1975-1998 miejscowość administracyjnie należała do województwa elbląskiego. Do 12 stycznia 1993 roku miejscowość nosiła nazwę Kalsk i wchodziła w skład sołectwa Zielony Grąd. Od 4 listopada 2005 roku jest wsią sołectką. Identyfikator miejscowości Rieczna w systemie SIMC to 0154298, a współrzędne GPS wsi Rieczna to (19.604444, 54.073056).

Rys. 31. Położenie wsi Rieczna na mapie województwa warmińsko-mazurskiego

Źródło: Geoportal

⁸Efekt pleneru rzeźbiarskiego

Rys. 32. Położenie wsi Rieczna na mapie gminy Pasłęk

Rys historyczny

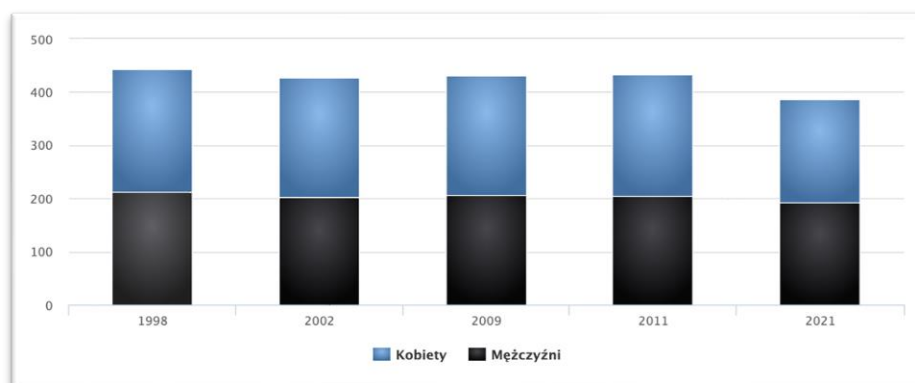
RZECZNA - „ŚWIAT KONI”. Dawne nazwy miejscowości to: Weysenhoff, Wiesken Hoff oraz Kalsk. Rieczna leży na obszarze historycznej krainy pogórza, Prus Górnych (z niem. Oberland - ziemia górzysta, wysoko położona), której początki sięgają schyłkowego okresu neolitu. Cechy neolitu to uprawa roślin, hodowla zwierząt, stałe osady oraz techniki obróbki kamienia. Pierwsze wzmianki dotyczące osady pochodzą z sprzed połowy XV wieku. Nazwa Weysenhoff wywodzi się od przepływającej tędy rzeki Wąskiej i istniejącego wówczas dworu, folwarku (z niem. „Hoff”). Majątek ten był domeną królewską. Ministerstwo wojny w 1909 roku prowadziło tu stadnię koni remontowych dla wojska.

RZECZNA - po 1945 roku we wsi działał PGR - Stadnina Koni Rieczna. W 1994 roku został przekształcony w Stadnina Koni Rieczna Sp. z o.o., a od 2011 roku działa w strukturach Stada Ogierów Starogard Gdański Sp. z o.o. W latach 1975-1998 miejscowość należała administracyjnie do województwa elbląskiego. Ponowne zmiany podziału administracyjnego państwa umiejscowiły ją w powołanym 1 stycznia 1999 roku województwie warmińsko-mazurskim, w powiecie elbląskim.

Sytuacja społeczno-demograficzna

RZECZNA wieś ma 386 mieszkańców, z czego 50,0% stanowią kobiety, a 50,0% mężczyźni. W latach 1998-2021 liczba mieszkańców zmalała o 12,9%. Współczynnik feminizacji we wsi wynosi 100 i jest nieznacznie mniejszy od współczynnika feminizacji dla województwa warmińsko-mazurskiego oraz mniejszy od współczynnika dla całej Polski.

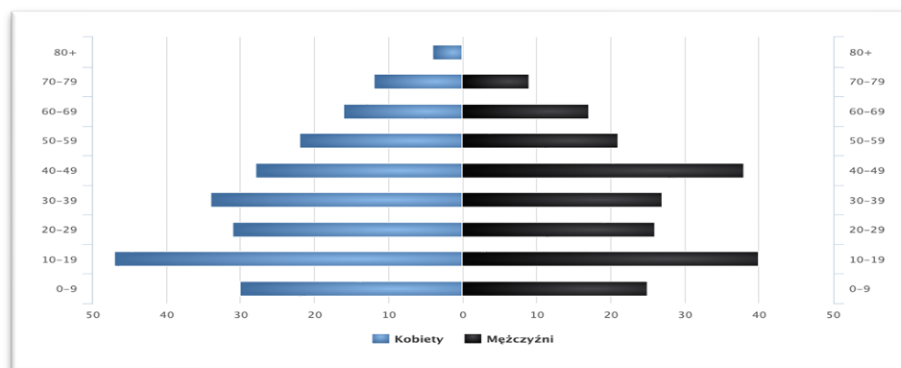
Rys. 33. Populacja wsi Rieczna w latach 1998-2021

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, oprac. zespół ekspertów

65,3% mieszkańców wsi Rzeczna jest w wieku produkcyjnym, 15,8% w wieku przedprodukcyjnym, a 18,9% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym. Na 100 osób w wieku produkcyjnym przypada we wsi Rzeczna 53,2 osób w wieku nieprodukcyjnym. Ten wskaźnik obciążenia demograficznego jest więc znacznie mniejszy od wskaźnika dla województwa warmińsko-mazurskiego oraz znacznie mniejszy od wskaźnika obciążenia demograficznego dla całej Polski. Według danych archiwalnych pochodzących z Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań w 2002 roku we wsi Rzeczna było 137 gospodarstw domowych. Wśród nich dominowały gospodarstwa zamieszkałe przez jedną osobę - takich gospodarstw były 33.

Rys. 34. Piramida wieku mieszkańców wsi Rzeczna w 2002 roku

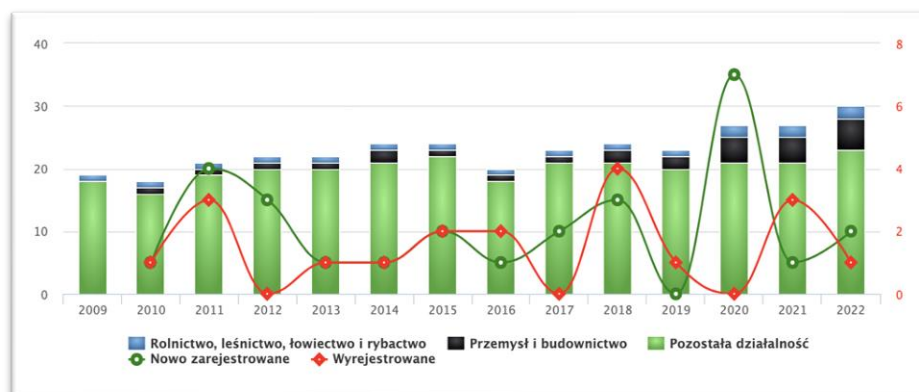

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, oprac. zespół ekspertów

Sytuacja gospodarcza

RZECZNA - we wsi w 2022 roku w rejestrze REGON zarejestrowanych było 30 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 19 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W tymże roku zarejestrowano 2 nowe podmioty, a 1 podmiot został wyrejestrowany. Na przestrzeni lat 2009-2022 najczęściej (7) podmiotów zarejestrowano w 2020 roku, a najmniej (0) w 2019 roku. W tym samym okresie najczęściej (4) podmiotów wykreślono z rejestru REGON w 2018 roku, najmniej (0) podmiotów wyrejestrowano natomiast w 2020 roku. Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną we wsi Rzeczna najczęściej (5) jest stanowiących spółki handlowe z ograniczoną odpowiedzialnością. Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najczęściej (27) jest mikro-przedsiębiorstw, zatrudniających 0-9 pracowników. 6,7% (2) podmiotów jako rodzaj działalności deklarowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklarowało 16,7% (5) podmiotów, a 76,7% (23) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność. Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą we wsi Rzeczna najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (26,3%) oraz pozostała działalność (15,8%).

Rys. 35. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w l. 2009-2022

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, oprac. zespół ekspertów

Potencjał i rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej

RZECZNA zawdzięcza swoją nazwę „Stadninie Koni Rzeczna”. Na terenie stadniny jest osiemnastowieczny pałac i zabudowania gospodarze dawnego dworu. Gospodarstwo zajmuje się zgodnie z wielowiekową tradycją, hodowlą koni (dziewiętnastowieczne stajnie).

Stadnina jest dużą atrakcją dla miłośników **hippiki**.

Zabudowania folwarczne pochodzą z lat 90-tych XIX wieku i powstały prawdopodobnie w miejscu XVIII-wiecznych drewnianych budynków inwentarskich i gospodarczych. Nowe, murowane obiekty wzniesiono z zamiarem odchowowania i przygotowywania koni dla wojska. We wsi mieści się świetlica oraz środowiskowy dom samopomocy utworzone w 2013 roku, w budynku po szkole podstawowej.

Dla dzieci otworzono plac zabaw z huśtawkami i boiskiem. W Rzeczniej zlokalizowana jest kaplica - miejsce kultu religijnego i krzyż, który jest charakterystycznym elementem krajobrazu kulturowego wsi, jak również stanowi świadectwo zanikającej już tradycji stawiania przydrożnych krzyży. Warto także wspomnieć o polu golfowym usytuowanym w Rzeczniej, które rozciąga się na ponad **80** hektarach malowniczego polskiego krajobrazu.

Około 5 km od Rzeczniej leży jezioro **Druzno** oraz **rezerwat ornitologiczny**. Także nieopodal znajduje się zespół pochylni Kanału Elbląskiego zbudowanych wg projektu inż. G.J. Steenke. Rzeczniańskie tereny sprzyjają spacerom, przejażdżkom rowerowym z dziećmi, czy osobami starszymi. Lasy, łąki i pastwiska dopełniają wizerunek tego krajobrazu.

Wieś Rzeczna ma ambicje zostać wioską tematyczną „**Świat Koni**” z uwagi na duży potencjał stajni koni i renomy tej stajni jak również mieszkańcom od wielu lat przebywającym wśród tych zwierząt, malowniczych padoków, gdzie przechadzają się konie, natury, do której wraca każdy z nas aby nasycić zmysły, odpocząć, odetchnąć świeżym powietrzem, przysiąść w chwili zadumy na kamieniu, na trawie w słońcu, poczekać na ciepły majowy deszcz, skorzystać z przejażdżki konnej, posilić się darami natury zebranych przed chwilą z ogrodu być tu i czerpać z natury.

Ochotnicza Straż Pożarna w Rzeczniej - zarejestrowane w KRS w 2001 roku

„**SOŁECTWO RZECZNA**” posiada oficjalną stronę na Facebook, którą aktualnie obserwuje je **388 osób**. W postach dominują informacje dotyczące działalności mieszkańców. Można zapoznać się z równymi relacjami z imprez czy spotkań oraz informacje dotyczące inicjatyw i ważnych decyzji w gminie Pasłęk.

Rys. 36. Oficjalna strona na FB - Sołectwo Rzeczna⁹

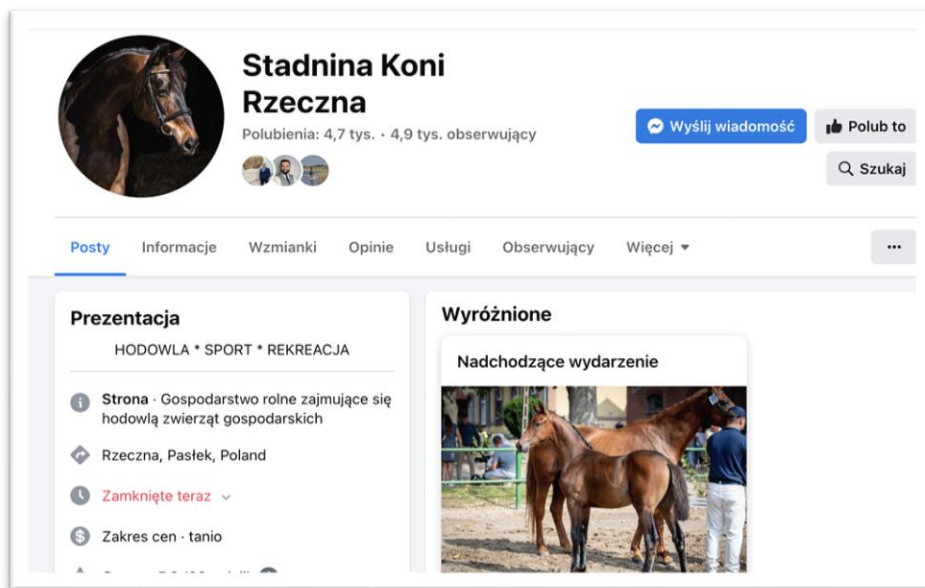

Źródło: Print Screen profilu, oprac. zespół ekspertów

⁹ <https://www.facebook.com/profile.php?id=100032893191647>

Oficjalna strona na Facebook - stadnina koni - 4,9 tys. obserwujących, na której można znaleźć informacje dotyczące organizowanych zawodów oraz nagród jak również informacji dotyczących poszczególnych koni.

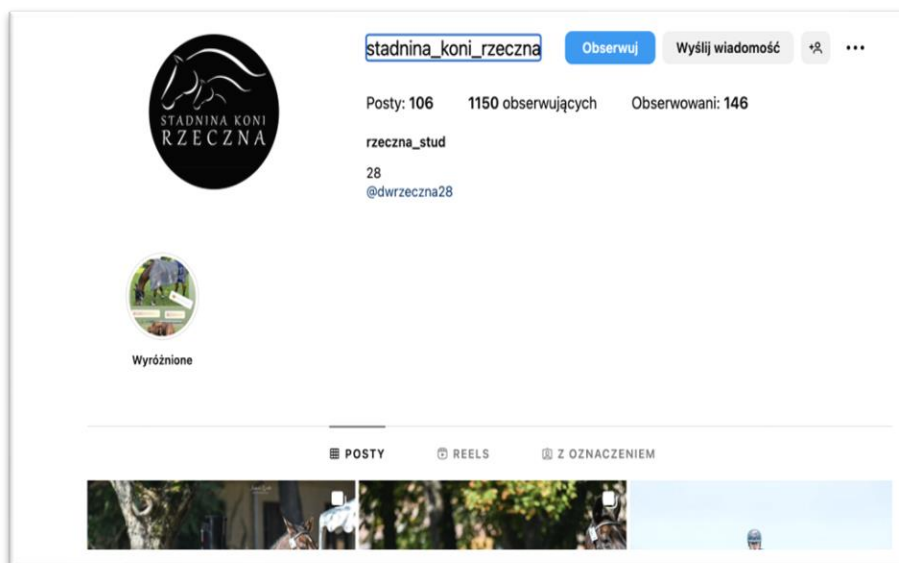
Rys.37. oficjalna strona na FB - Stadnina Koni Rieczna¹⁰

Źródło: Print Screen profilu, oprac. zespół ekspertów

Oficjalna strona na Instagramie - Stadnina Koni RZECZNA- 1150 obserwujących

Rys. 38. oficjalna strona na Instagramie - Stadnina Koni Rieczna

Źródło: Print Screen profilu, oprac. zespół ekspertów

W RZECZNEJ znajduje się zniszczony klasycystyczny pałac z początku XIX wieku. Według danych Narodowego Instytutu Dziedzictwa (NID) z dnia 15.12.2017 roku na obszarze wsi Rieczna znajduje się 10 zabytkowych obiektów wpisanych do rejestru zabytków: dwór z połowy XIX wieku; magazyn z 1906 roku; stodoła, mur / ogrodzenie oraz park z 3 ćw. XIX wieku; rządówka i stajnia z 2 połowy XIX wieku; stajnia z przełomu XIX / XX w. zespół - dwór z połowy XIX wieku.

¹⁰ <https://www.facebook.com/skrieczna>

ZIELONY GRĄD

Charakterystyka miejscowości

ZIELONY GRĄD - wieś sołecka położona w województwie warmińsko-mazurskim, w powiecie elbląskim, w gminie Pastęk. Wieś położona jest w północno-wschodniej części województwa warmińsko-mazurskiego, w odległości około 6 km na północny-zachód od Pastęka, przy drodze krajowej E77. W latach 1975-1998 miejscowość należała administracyjnie do województwa elbląskiego. Ponowne zmiany podziału administracyjnego państwa umiejscowiły ją w powołanym 1 stycznia 1999 roku województwie warmińsko-mazurskim, w powiecie elbląskim. Identyfikator miejscowości Zielony Grąd w systemie SIMC to 0154849, a współrzędne GPS wsi Zielony Grąd to (19.603889, 54.087500).

Rys. 39. Położenie wsi Zielony Grąd na mapie województwa warmińsko-mazurskiego

Źródło: Geoportal

Rys. 40. Położenie wsi Zielony Grąd na mapie gminy Pastęk

Źródło: Geoportal

Rys historyczny

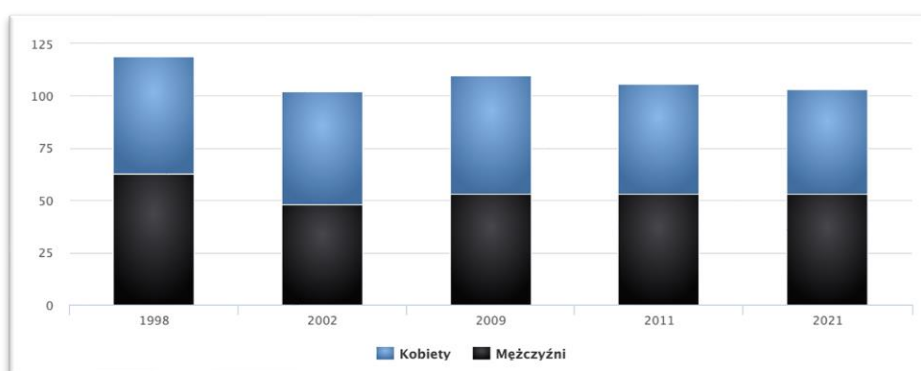
ZIELONY GRĄD - mała wieś położona przy trasie szybkiego ruchu E-77, która do 1945 roku jako Reichsstabe nosiła nr 130. Przed wojną wieś rozłożona koncentrycznie wokół dużego stawu wiejskiego, na którym dzisiaj rozbudowany jest plac zabaw dla dzieci i plac rekreacyjny. Obok Zielonego Grądu przepływa strumień Elszka (niem. Elske), płynący przez Stegny i Mariankę i znajdujące swe ujście w jeziorze Druzno. Zielony Grąd, który w całości leży na Żuławach, do 1945 roku nazywał się „Schonwiese” i już sama nazwa tej wsi mówi o jej położeniu. Z tego też powodu pierwsi polscy osadnicy nazwali ją zrazu „Dobrołęka”, „Trawno” lub „Zielona Łąka”. U zarania swych dziejów Zielony Grąd został założony na surowym korzeniu jako niemiecka wieś czynszowa. Pierwsza wzmianka pochodzi z 25 maja 1373 roku i jest to zapis lokacyjny wydany przez komtura elbląskiego Urlicha Fricke, który odnowił mieszkańcom wsi Zielony Grąd zagubiony dokument lokacyjny, opiewający na **22,5 łanów i 7 mórg**. W dokumencie tym nazwa wsi podawana jest jako Schenewisse i Schonewese. Największymi gospodarzami we wsi przed 1945 rokiem byli: Fritz Krickhan - **64 ha**, Georg Anacker - **52 ha**, Johhan Entz - **73,7 ha**, Otto Deegen - **53 ha** (hodował bydło rogate). Z uwagi na charakter ziemi uprawnej i położenie wsi na Żuławach, gospodarze hodowali tu na ogół rogaciznę i uprawiali buraki cukrowe. W 1600 roku wzmiankuje się, że jest to wieś książęca na prawie chełmińskim. Z czasem Zielony Grąd należał do domen królewskich. Cmentarz wiejski znajdował się w niewielkim lasku, wśród świerków i sosen, za dzisiejszą Stacją Paliw BP. Jeszcze w latach 70. znajdowało się tu wiele widocznych miejsc pochówków, a przed wejściem na cmentarz znajdowała się duża brama, wybudowana z dwóch słupów ceglanych. Dzisiaj trudno znaleźć cokolwiek.

W latach 1402-1408 wieś należy do okręgu pastęckiego oraz 1448 roku, kiedy to Wielki Mistrz Zakonu Krzyżackiego Konrad von Erlichhausen przekazał szpitalowi w Pastęku 4 łany we wsi Zielony Grąd (Schonwese). Z księgi czynszowej z lat 1445-1446 wynika że **20 mórg** znajdowało się na łące zwanej „Helle”, a we wsi była także karczma. W tym czasie komtur pastęcki Filip von Angelach, pośredniczył w sporze i zawarciu umowy między mieszkańcami Aniołowa i Zielonego Grądu. Chodziło tu o korzystanie z żyznych łąk położonych w okolicy wsi i jeziora Druzno. Z uwagi na charakter ziemi uprawnej i położenie wsi na Żuławach, gospodarze hodowali tu na ogół rogaciznę i uprawiali buraki cukrowe. Przed 1945 rokiem na całą okolice znana była gospoda Hugo Baasnera, która w czasie tragicznych, mroźnych dni stała się miejscem postoju setek uciekinierów opuszczających tą część Prus Wschodnich i kierujących się w stronę Gdańska lub na zachód. Budynek gospody został spalony, a na jego miejscu znajduje się dzisiaj magazyn należący do smażalni ryb OKOŃ.

Sytuacja społeczno-demograficzna

ZIELONY GRĄD - wieś ma **103** mieszkańców, z czego **48,5%** stanowią kobiety, a **51,5%** mężczyźni. W latach 1998-2021 liczba mieszkańców zmalała o **13,4%**. Współczynnik feminizacji we wsi wynosi **94** i jest mniejszy od współczynnika feminizacji dla województwa warmińsko-mazurskiego oraz znacznie mniejszy od współczynnika dla całej Polski.

Rys. 41. Populacja wsi Zielony Grąd w latach 1998-2021

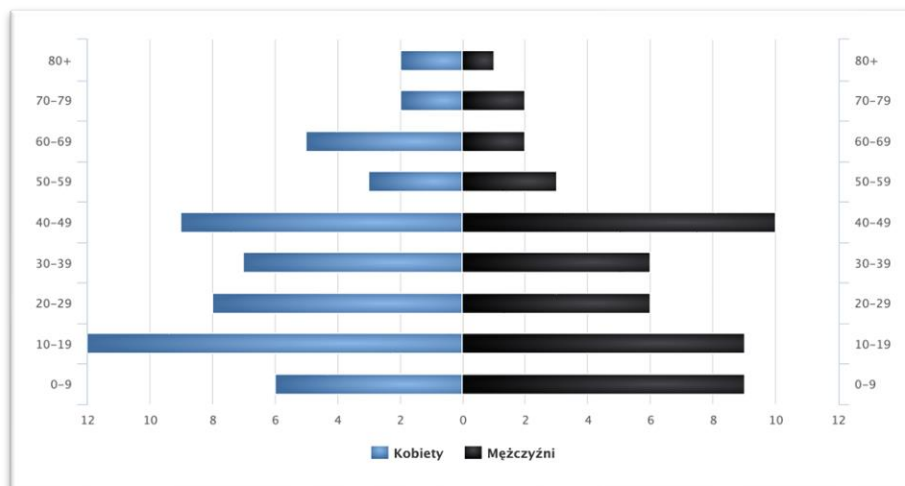

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, oprac. zespół ekspertów

68,0% mieszkańców wsi Zielony Grąd jest w wieku produkcyjnym, **18,4%** w wieku przedprodukcyjnym, a **13,6%** mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym. Na 100 osób w wieku produkcyjnym przypada we wsi Zielony Grąd **47,1** osób w wieku nieprodukcyjnym. Ten wskaźnik obciążenia demograficznego jest więc

znacznie mniejszy od wskaźnika dla województwa warmińsko-mazurskiego oraz znacznie mniejszy od wskaźnika obciążenia demograficznego dla całej Polski. Według danych archiwalnych pochodzących z Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań w 2002 roku we wsi Zielony Grąd było 27 gospodarstw domowych. Wśród nich dominowały gospodarstwa zamieszkałe przez pięć lub więcej osób - takich gospodarstw było 10.

Rys. 42. Piramida wieku mieszkańców wsi Zielony Grąd w 2002 roku

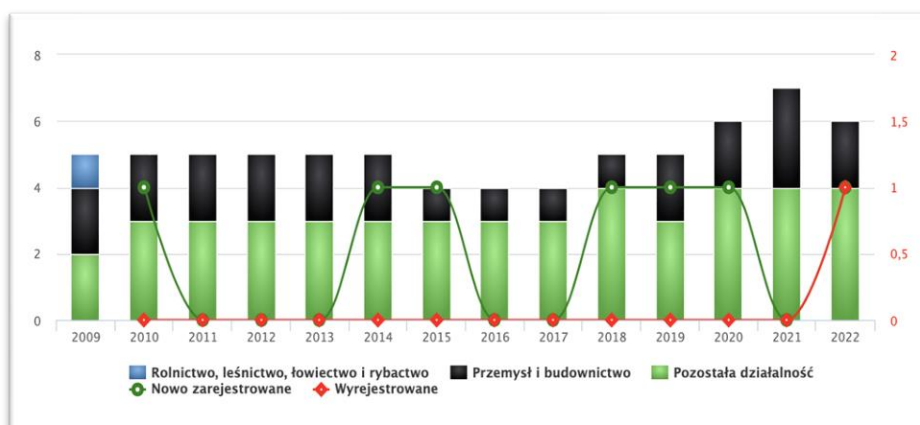

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, oprac. zespół ekspertów

Sytuacja gospodarcza

ZIELONY GRĄD - we wsi w 2022 roku w rejestrze REGON zarejestrowanych było 6 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 5 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W tymże roku zarejestrowano 1 nowy podmiot, a 1 podmiot został wyrejestrowany. Na przestrzeni lat 2009-2022 najczęściej (1) podmiotów zarejestrowano w 2022 roku, a najmniej (0) w 2021 roku. W tym samym okresie najczęściej (1) podmiotów wykreślono z rejestru REGON w 2022 roku, najmniej (0) podmiotów wyrejestrowano natomiast w 2021 roku. Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną we wsi Zielony Grąd najczęściej (1) jest stanowiących spółki handlowe z ograniczoną odpowiedzialnością. Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najczęściej (6) jest mikroprzedsiębiorstw, zatrudniających 0-9 pracowników. 33,3% (2) podmiotów jako rodzaj działalności deklaruowało przemysł i budownictwo, natomiast 66,7% (4) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność. Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą we wsi Zielony Grąd najczęściej deklaruowanymi rodzajami przeważającej działalności są budownictwo (40,0%) oraz handel hurtowy i detaliczny; naprawę pojazdów samochodowych, włączając motocykle (40,0%). We wsi funkcjonuje 11 gospodarstw rolnych specjalizujących się w produkcji zwierzęcej i uprawie roślin. Działa Smażalnia Ryb OKOŃ.

Rys. 43. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w l. 2009-2022

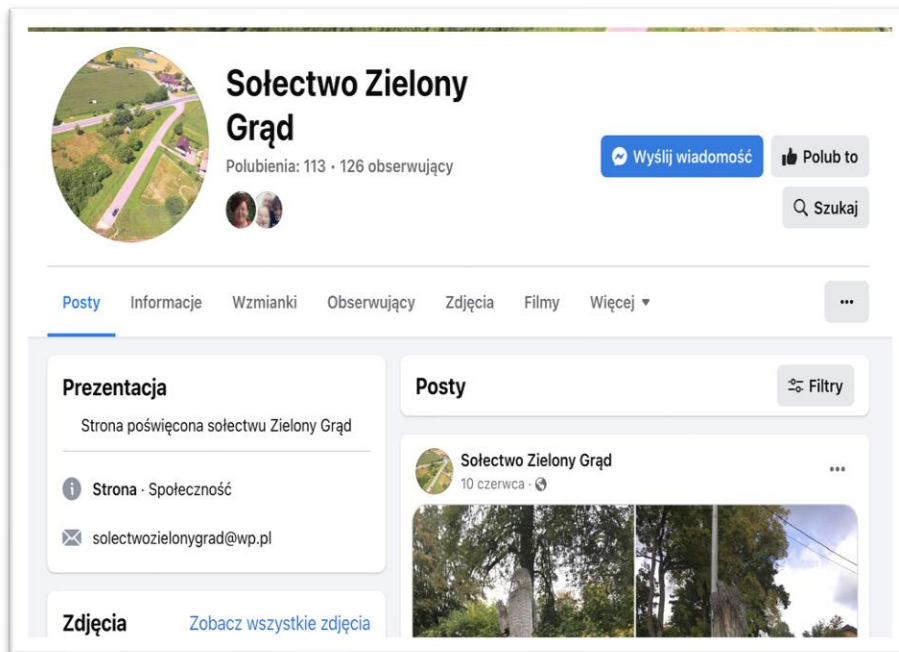

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, oprac. zespół ekspertów

Potencjał i rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej

Oficjalna strona na Facebook - **SOŁECTWO ZIELONY GRĄD** - 126 obserwujących, gdzie można znaleźć informacje dotyczące ważnych wydarzeń w miejscowości oraz informacji i bieżących decyzji ważnych dla mieszkańców.

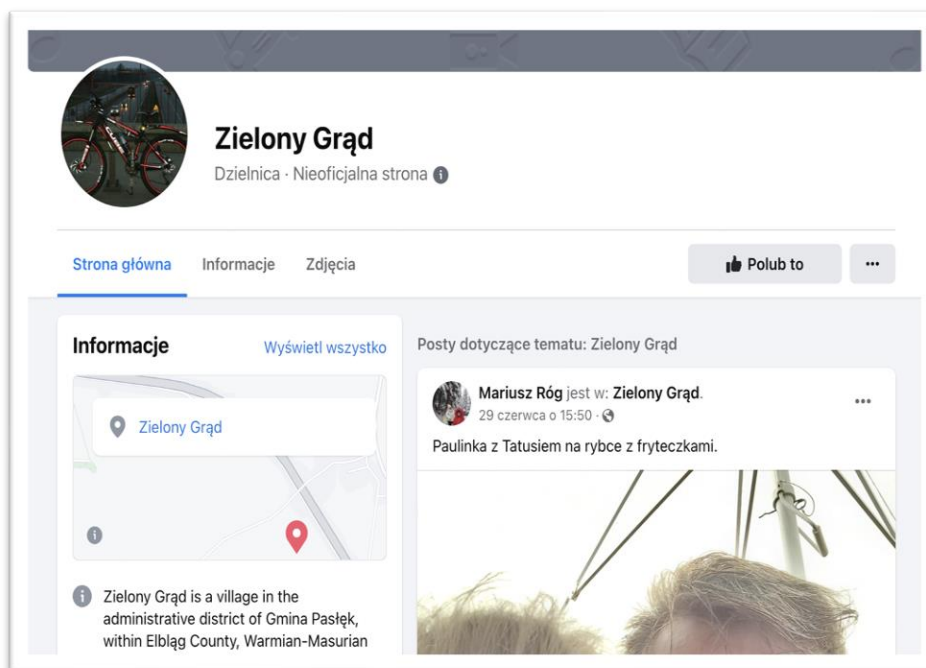
Rys.44. oficjalna strona na FB - Sołectwo Zielony Grąd

Źródło: Print Screen profilu, oprac. zespół ekspertów

Nieoficjalna strona na FB - **ZIELONY GRĄD** - 27 obserwujących, prowadzona przez mieszkańców, gdzie są zamieszczane różne informacje o charakterze mniej lub bardziej prywatnym. Pojawiają się sporadycznie wpisy dotyczące wydarzeń zorganizowanych we wsi, jak na przykład dzień dziecka.

Rys. 45. nieoficjalna strona na FB - Zielony Grąd¹¹

Źródło: Print Screen profilu, oprac. zespół ekspertów

¹¹ <https://www.facebook.com/pages/Zielony-Gr%C4%85d/110357115652059>

Wieś **ZIELONY GRĄD** leży w odległości 11 km do jeziora **Druzno** oraz rezerwatu ornitologicznego liczącego ponad 200 gatunków ptactwa wodnego. W podobnej odległości jest szlak Kanatu Elbląskiego. W centrum wsi znajduje się plac zabaw, plac rekreacyjny oraz bardzo dobrze prosperująca **Smażalnia Ryb OKOŃ**, z którą Zielony Grąd ściśle współpracuje.

KWITAJNY

Charakterystyka miejscowości

KWITAJNY (niem. Quittainen) - osada sołecka położona w województwie warmińsko-mazurskim, w powiecie elbląskim, w gminie Pasłęk. Osada położona jest w północno-wschodniej części województwa warmińsko-mazurskiego, w odległości około 11 km na południowy wschód od Pasłęka, przy drodze wojewódzkiej nr 527. Identyfikator miejscowości Kwitajny w systemie SIMC to 0154430, a współrzędne GPS osady Kwitajny to (19.806667, 54.016944).

Rys. 46. Położenie osady Kwitajny na mapie województwa warmińsko-mazurskiego

Źródło: Geoportal

Rys. 47. Położenie osady Kwitajny na mapie gminy Pasłęk

Źródło: Geoportal

Rys historyczny

Do końca II wojny światowej w 1945 roku obszar ten należał do powiatu Pasłęk (Preußisch Holland) w okręgu administracyjnym Królewiec (Königsberg) w prowincji Prusy Wschodnie. W tym czasie powiat Kwitajny w okręgu Pasłęk (Preußisch Holland) obejmował sześć gmin: Groß Thierbach, Leźnica (Lägs), Mäken, Nauten, Pergusen i Kwitajny.

Wsie Małe i Wielkie Kwitajny (Klein i Groß Quittainen) zostały wymienione 8 kwietnia 1431 roku w rękopisie, który w Pasłęku spisał Konrad von Beldersheim, elbląski komtur zakonny. Zgodnie z ręcznym świadectwem wystawionym w Królewcju, Małe i Wielkie Kwitajny otrzymał od księcia pruskiego Albrechta za lojalną służbę Anton von Borke 4 grudnia 1557 roku wraz z licznymi innymi dobrami. W innym świadectwie ręcznym, wystawionym w Królewcju 17 kwietnia 1573 roku, majątek ten został przyznany rodzinie Borke przez księcia pruskiego Albrechta Fryderyka.

W latach 1681-1695 elektorski feldmarszałek brandenburski baron Georg von Derfflinger (*1606; †1695) był panem feudalnym dóbr Kwitajny. Po jego śmierci dobra przeszły ręce elektora brandenburskiego feldmarszałka Johanna Albrechta von Barfuß, który pozostawił je swojemu synowi Karłowi Friedrichowi Ludwigowi von Barfuß; był on synem z drugiego małżeństwa z Eleonorą von Donhoff.

W 1710 roku Kwitajny zostały dotknięte epidemią dżumy, która wybuchła w Prusach Wschodnich i spowodowała śmierć wielu młodych i starych ludzi.

W latach 1714-1719 Karl Friedrich Ludwig von Barfuß zlecił budowę nowego kościoła w stylu barokowym w środku wsi, niedaleko pałacu. Był on używany na przemian przez zbory protestanckie reformowane i protestanckie luteranckie. Do nowego budynku sam zamówił organy, a także zegar wieżowy i dzwon. W 1785 roku Kwitajny opisano jako posiadłość szlachecką z pałacem hrabiowskim, wsią i zabudowaniami gospodarczymi oraz cegielnią nad małą rzeką Sałą (Selle), w której znajdowało się 31 palenisk (gospodarstw domowych)

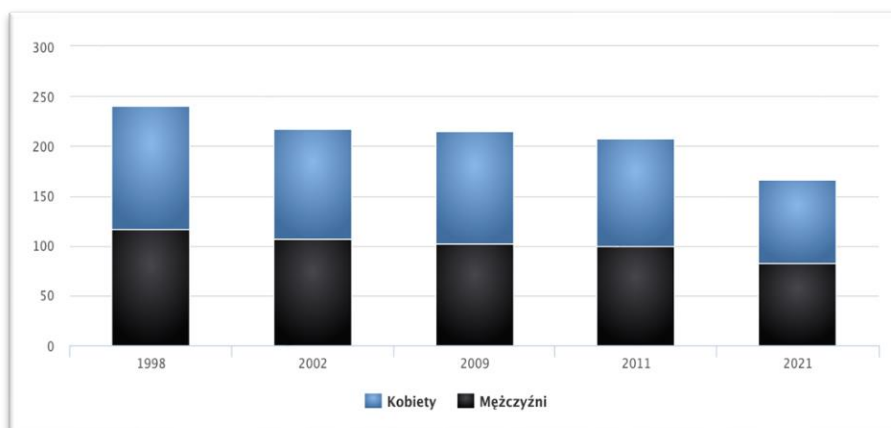
W XIX wieku Kwitajny miały własny urząd pocztowy.

Około 1920 roku posiadłość i las Kwitajny były częścią majątku o tej samej nazwie. W skład majątku wchodziła także wieś Schönau, majątek Komthurhof, folwark Lägs, folwark Matzweißen, folwark Amalienhof, folwark Mäken, folwark Skollmen i folwark Nauten z dwoma folwarkami Kanditten i Einhöfen; jako właściciela wpisano Fundację Rodziny i Ubogich Hrabiego von Dönhoff (Graf von Dönhoff Familien- und Armenstiftung), której powiernikiem był Stanisław Graf von Dönhoff, Majoratsherr auf Skandau.

Sytuacja społeczno - gospodarcza

KWITAJNY - osada ma **167** mieszkańców, z czego **50,9%** stanowią kobiety, a **49,1%** mężczyźni. W latach 1998-2021 liczba mieszkańców zmalała o **30,4%**. Współczynnik feminizacji w osadzie wynosi **104** i jest porównywalny do współczynnika feminizacji dla województwa warmińsko-mazurskiego oraz nieznacznie mniejszy od współczynnika dla całej Polski.

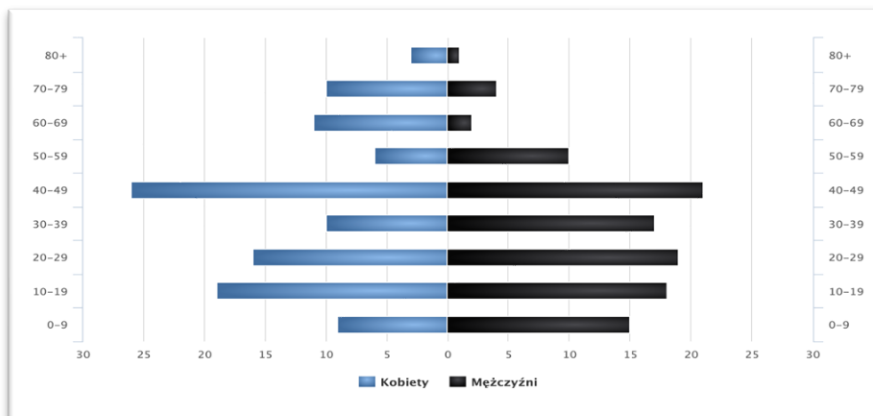
Rys. 48. Populacja osady Kwitajny w latach 1998-2021

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, oprac. zespół ekspertów

59,3% mieszkańców osady Kwitajny jest w wieku produkcyjnym, 15,6% w wieku przedprodukcyjnym, a 25,1% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym. Na 100 osób w wieku produkcyjnym w osadzie Kwitajny przypada 68,7 osób w wieku nieprodukcyjnym. Ten wskaźnik obciążenia demograficznego jest więc nieznacznie większy od wskaźnika dla województwa warmińsko-mazurskiego oraz porównywalny do wskaźnika obciążenia demograficznego dla całej Polski. Według danych archiwalnych pochodzących z Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań w 2002 roku w osadzie Kwitajny było 70 gospodarstw domowych. Wśród nich dominowały gospodarstwa zamieszkałe przez cztery osoby - takich gospodarstw było 18.

Rys. 49. Piramida wieku mieszkańców osady Kwitajny w 2002 roku

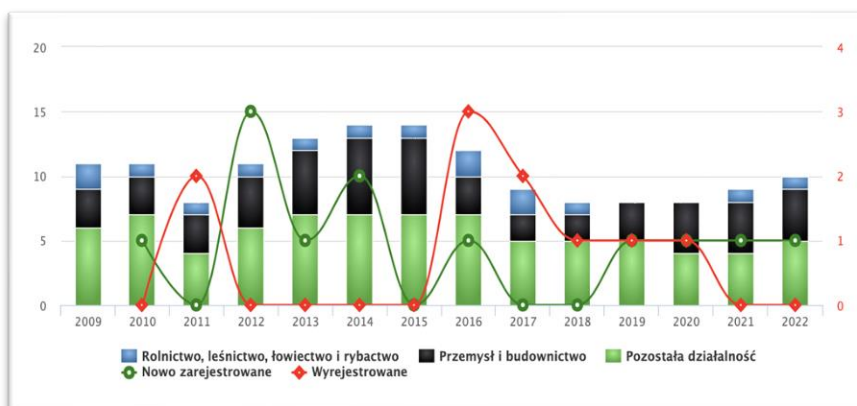

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, oprac. zespół ekspertów

Sytuacja gospodarcza

KWITAJNY - w osadzie w 2022 roku w rejestrze REGON zarejestrowanych było 10 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 8 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W tymże roku zarejestrowano 1 nowy podmiot, a 0 podmiotów zostało wyrejestrowanych. Na przestrzeni lat 2009-2022 najwięcej (3) podmiotów zarejestrowano w 2012 roku, a najmniej (0) w 2018 roku. W tym samym okresie najwięcej (3) podmiotów wykreślono z rejestru REGON w 2016 roku, najmniej (0) podmiotów wyrejestrowano natomiast w 2022 roku. Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną w osadzie Kwitajny najwięcej (1) jest stanowiących spółki cywilne. Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najwięcej (10) jest mikroprzedsiębiorstw, zatrudniających 0-9 pracowników. 10,0% (1) podmiotów jako rodzaj działalności deklarowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklarowało 40,0% (4) podmiotów, a 50,0% (5) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność. Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w osadzie Kwitajny najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są budownictwo (37,5%) oraz rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (12,5%).

Rys. 50. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w l. 2009-2022

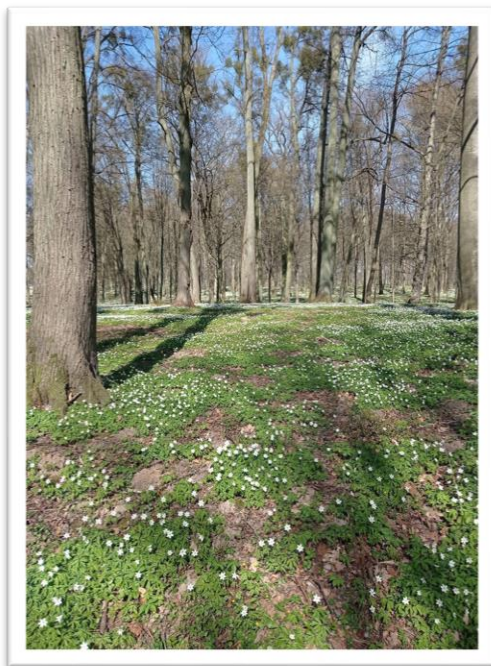

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, oprac. zespół ekspertów

Potencjał i rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej

We wsi KWITAJNY jest zespół parkowo-pałacowy składający się z barokowego pałacu - dawnej siedziby Dönhoffów. Pałac - piętrowa budowla z ryzalitem wzniesiona na planie czworoboku - powstał na zlecenie Christopha Grafa zu Dohna-Schlodien i został zbudowany według planów Jeana de Bodta około 1700 roku, choć z planów tych zrealizowano tylko jedną kondygnację głównego budynku i jedno boczne skrzydło^[8]. Pałac i posiadłość Kwitajny przeszły w 1742 roku z rąk rodziny Barfus na własność Philippa Otto hrabiego Dönhoffa. Rozbudował on majątek, kupując posiadłości Schönau-Gehlfeldt, Nauten i Samrodt. W Kwitajnych kazał rozbudować dom szkolny. Pałac został przebudowany w latach 1840-1850 w stylu neorenesansowym. Zamek był zamieszkiwany do 1944 roku przez Christopha Grafa Dönhoffa (1906-1992), który był dyplomata. Po 1945 roku pałac użytkowany był przez PGR. Budynek pałacu został odnowiony około 1985 roku, a następnie był wykorzystywany jako budynek administracyjny i mieszkalny. W skład zabudowy wchodzi XIX wieczna oranżeria, całość otacza niewielki park i stawy.

Rys.51. Park przypałacowy

Rys. 52. Pałac w Kwitajnach

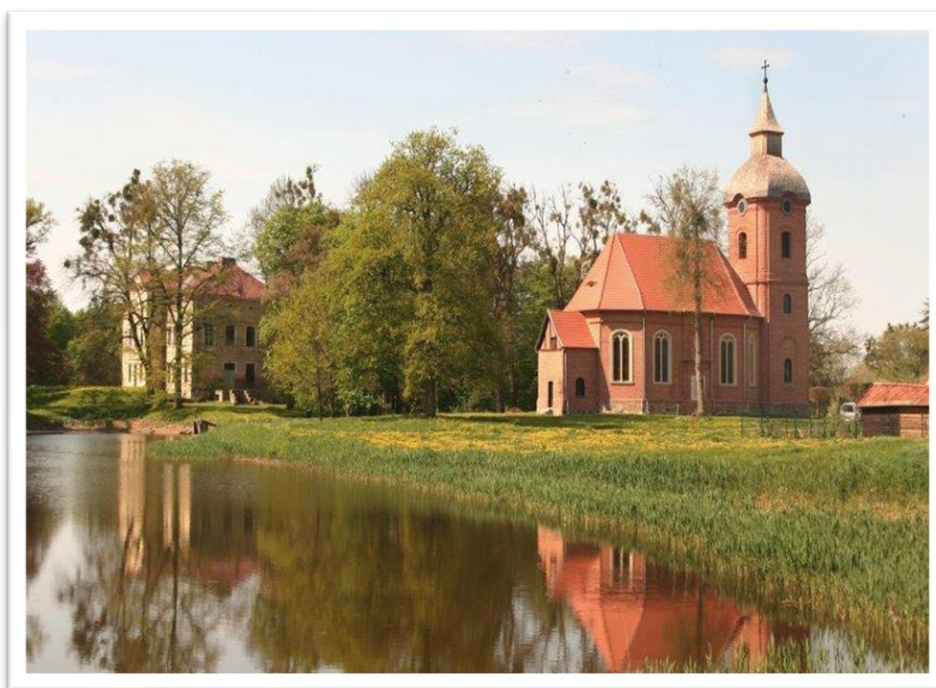

Rys. 53. Pałac, oranżeria i park przypałacowy

Kościół o cechach barokowych został wzniesiony w latach 1714-1718, ufundowany przez Karla von Barfussa, ówczesnego właściciela majątku w Kwitajnach. Pierwotnie był to kościół ewangelicki, po II wojnie światowej przejął go wspólnota rzymskokatolicka. Kościół, położony malowniczo nad jednym ze stawów majątku, wraz z założeniem pałacowo-parkowym i folwarkiem, współtworzy pałacowo-wiejski krajobraz Kwitajny. W skromnej, jednowieżowej bryle elewacje z cegły licowej dopełnia jasny detal architektoniczny maswerków okiennych.

Zdjęcie 54. Kościół w Kwitajnach¹²

¹² <https://konserwator.nid.pl/dobre-praktyki/kwitajny-kosciol-filialny-chrystusa-krola>

Rys. 55. Spichlerz największy budynek w Prusach Wschodnich, w którym składowano zboże

Oficjalna grupa na Facebook - Stowarzyszenie Kwitajny z Historią w przyszłość - 429 członków. Na stronie prezentowane są informacje dotyczące działań mieszkańców w Kwitacjach jak również organizowanych imprez czy ważnych wydarzeń. Strona nie jest ona prowadzona systematycznie.

Rys.56. Oficjalna strona na FB - Stowarzyszenie Kwitajny z Historią w Przyszłość¹³

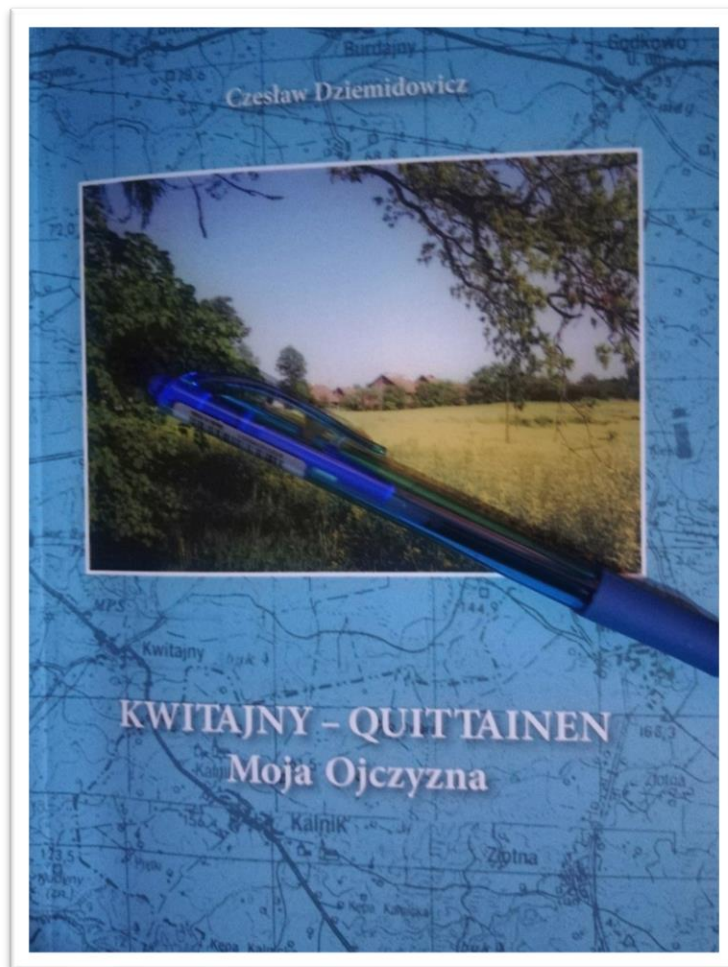

Źródło: Print Screen profilu, oprac. zespół ekspertów

W 2022 roku zostało wznowione II wydanie publikacji dr Czesława Dziemidowicza **KWITAJNY - QUITTAINEM Moja Ojczyzna**. Niezwykle cenna lektura pokazująca wieki historii Kwitajny po 2022 rok włącznie. Autor na tym tle cudnej urody wsi Kwitajny, jej trudnej historii rozlicza dziejowe krzywdy: powojennego pojednania polsko-niemieckiego, trudnych losów polskich chłopów i miejscowości po byłych PGR-ach, o tradycji i współczesnym niewolnictwie. Tę publikację powinien przeczytać polityk każdego szczebla, bo moralność ludzi nie uległa zmianie od dwóch tysięcy lat.

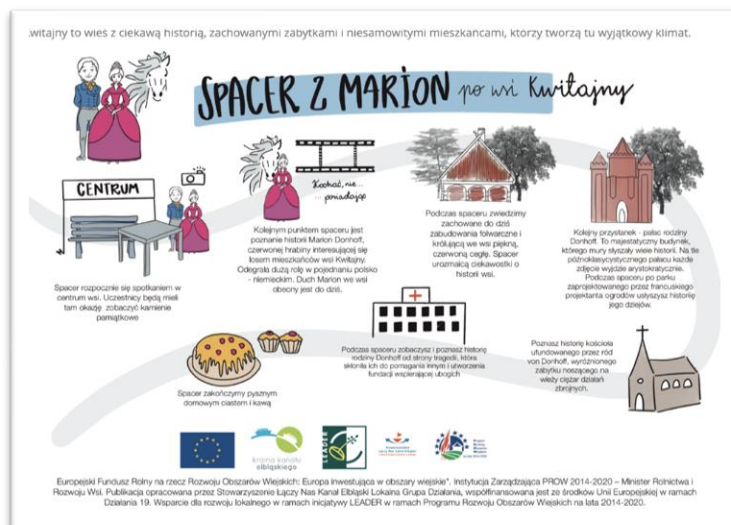
¹³ <https://www.facebook.com/groups/490744018402553/>

Rys.57. Publikacja Kwitajny - QUITTAINEN Moja Ojczyzna¹⁴

Warsztaty i spacer z Marion `Donhoff to ciekawa inicjatywa, ciesząca się coraz większą popularnością wśród turystów, z uwagi na możliwość doświadczania atmosfery tamtych czasów i zaznajomienia się z historią tamtych czasów w nietuzinkowy sposób, za pomocą storytellingu.

Rys. 58. Oferta turystyczna dla turystów w oparciu o historię wsi Kwitajny¹⁵

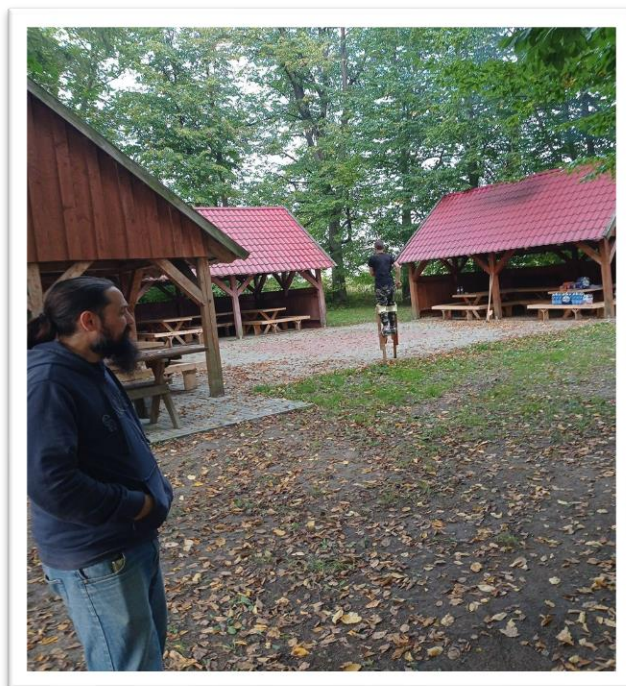
Źródło: Print Screen profilu, oprac. zespół ekspertów

¹⁴ <https://www.facebook.com/groups/490744018402553/>

¹⁵ <https://krainakanaluelblaskiego.com.pl/pl/p/KWITAJNY-Spacer-i-warsztaty-z-Marion-Donhoff-/65>

We wsi został zagospodarowany teren do rekreacji i odpoczynku, z którego chętnie korzystają zarówno mieszkańcy jak i turyści.

Rys.59. Teren rekreacyjny

Mieszkańcy mają również wyznaczony teren na łowisko dla wędkarzy, z którego chętnie korzystają.

Rys. 60. Łowisko dla wędkarzy

Przez wieś przebiega rowerowy **Szlak Pocztyliona** z żółtym kolorem oznakowania o długości **131,2 km** z Elbląga do Gorynia. Przebieg trasy: Elbląg - Gronowo Górne - Nowina - Przezmark - Komorowo Żuławskie - Piona - Myślęcín - Pasieki - Weklíce - **Aniołowo - Marianka** - Pastęk - Gołąbki - Rogajny - Surowo - **Kwitajny** - Zielno - Kronin - Wójtowizna - Zielonka Pastęcka - Sambród - Leńnica - Małdyty - Zajezerze - Jarnołtowo - Bądki - Zalewo - Pótwieś - Witoszewo - Bądze - Kamieniec - Rudniki - Olbrachtowo - Olbrachtówko - Susz - Bałoszyce - Łęgowo - Kisielice - Goryń.

Rys. 61. Oferta turystyczna - dwudniowy rajd rowerowy Szlak Pocztyliona¹⁶

Źródło: Print Screen profilu, oprac. zespół ekspertów

KWITAJNY ściśle współpracują z Nadleśnictwem Młynary.

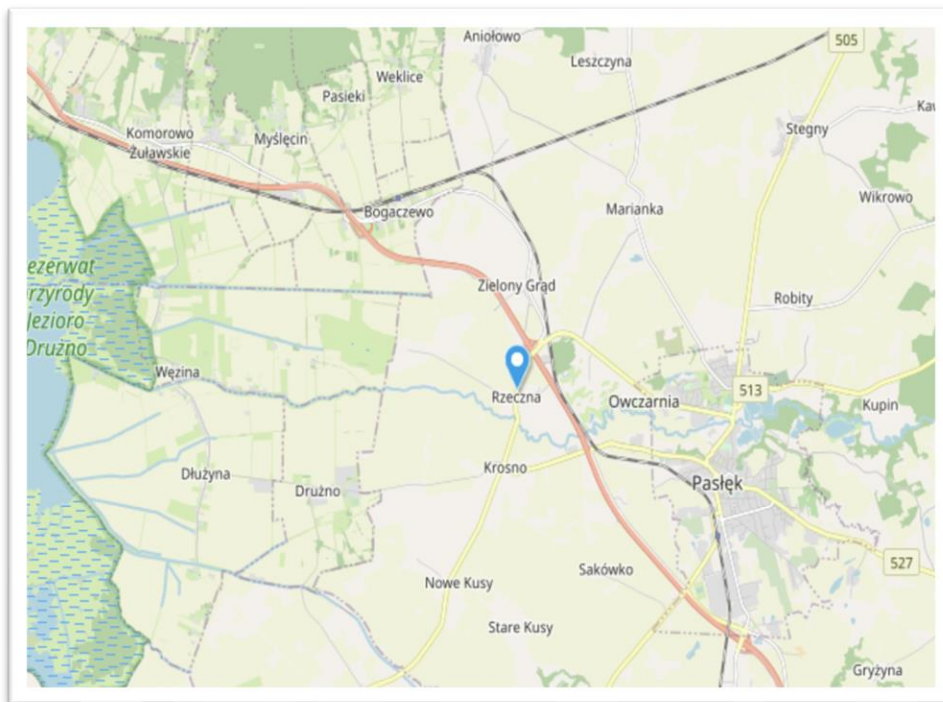
Potencjał rezerwatu i jeziora Družno dla wszystkich wsi

JEZIORO DRUŻNO jest dużym, zajmującym wg różnych źródeł 1 147,5 ha, 1 448,0 ha, 1 790,1 ha zbiornikiem wodnym o średniej głębokości od 1 m do 3 m. Jest to eutroficzne jezioro o podmokłych brzegach, które porastają trzcinowiska i olsy. Roślinność podwodna jest dobrze rozwinięta i pokrywa niemal całe dno. Družno to przykład pół naturalnego ekosystemu - jego wielkość i kształt jest wypadkową działań procesów naturalnych zachodzących w dolnej delcie Wisły oraz wpływu cywilizacji: obwałowania, osuszania, systemu kanałów i rowów, polderyzacji. Obszar obejmuje rezerwat przyrody „Jezioro Družno”.

JEZIORO DRUŻNO ustanowiono specjalnym obszarem ochrony ptaków (Dyrektywa Ptasia) w ramach sieci Natura 2000 ze względu na występowanie chronionych gatunków awifauny. Podstawowym zagrożeniem jest dla nich silne zanieczyszczenie pochodzenia rolniczego, komunalnego i przemysłowego oraz polowania w bezpośrednim otoczeniu rezerwatu, a także wypalanie trzcin w okresie wiosennym i bardzo intensywne kłusownictwo rybackie. Bujna i różnorodna szata roślinna, a także specyficzne warunki fizyczne - silnie rozbudowana linia brzegowa, obecność wysp i kęp pływających - sprzyjają występowaniu wielu gatunków ptaków, są to m.in.: zimorodek, orlik krzykliwy, bąk, rybitwa białowąsa, rybitwa czarna, błotniak stawowy, błotniak łąkowy, derkacz, dzięcioł czarny, żuraw, bielik, bączek, gąsiorek, podróżniczek, zielonka, kropiatka, rybitwa rzeczna, jarzębatka. Spośród ssaków najistotniejsze dla tego obszaru są: nocek tydkowłosy, bóbr europejski i wydra. Wśród ryb występuje: minóg rzeczny, różanka i koza.

¹⁶ <https://krainakanaluelblaskiego.com.pl/pl/p/Szlak-Pocztyliona-ELBLAG-GORYN-dwudniowy/120>

Rys.62. Okolice wsi partnerskich

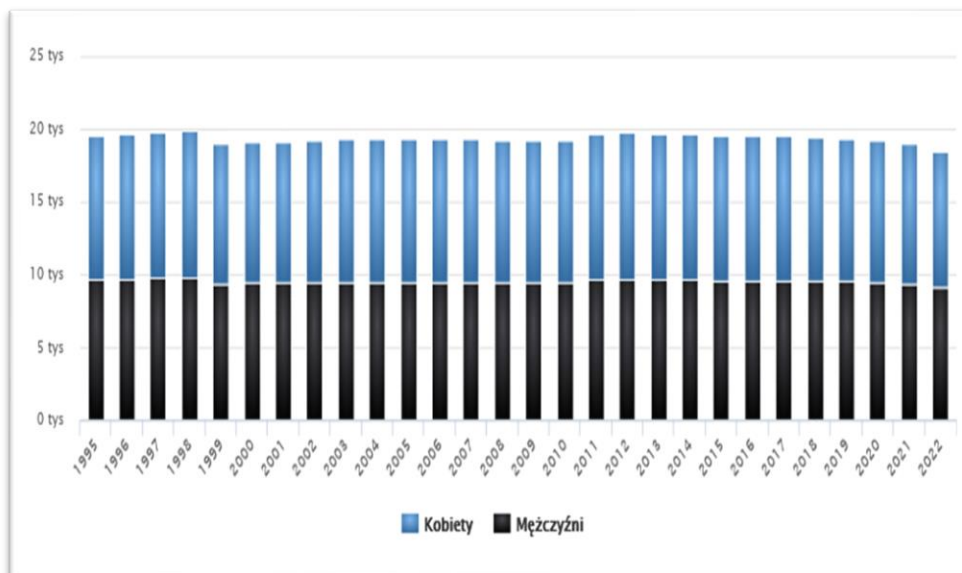

Źródło: Geoportal

Sytuacja gospodarcza Gminy Pasłęk

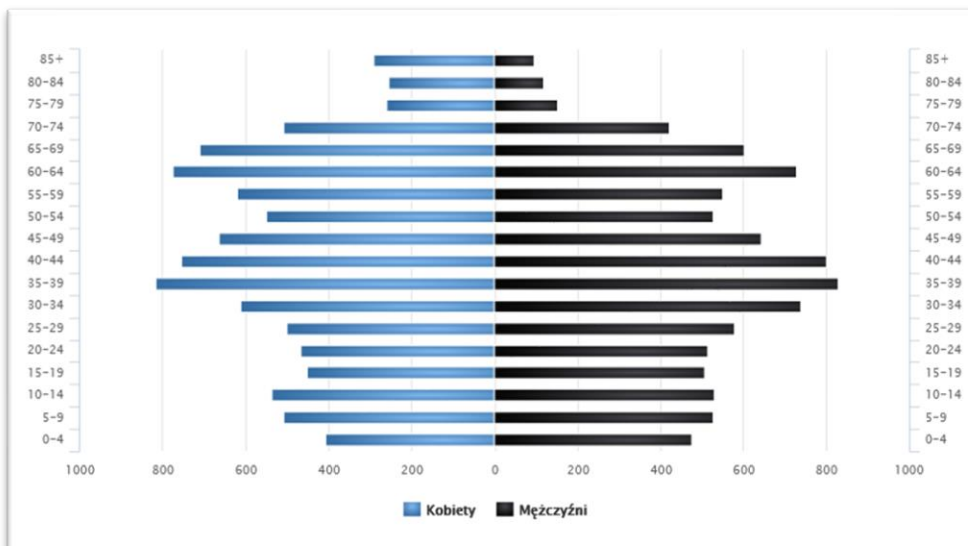
W gminie Pasłęk na 1000 mieszkańców pracuje 172 osoby. 51,6% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 48,4% mężczyźni. Bezrobocie rejestrowane w gminie Pasłęk wynosiło w 2022 roku 13,5% (13,5% wśród kobiet i 13,5% wśród mężczyzn). W 2021 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Pasłęk wynosiło 4 690,74 PLN, co odpowiada 78,20% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce. Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Pasłęk 944 osoby wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 492 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi -452. 19,4% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Pasłęk pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 44,9% w przemyśle i budownictwie, a 16,1% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 1,1% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

Rys.63. Populacja gminy Pasłęk w latach 1995-2022

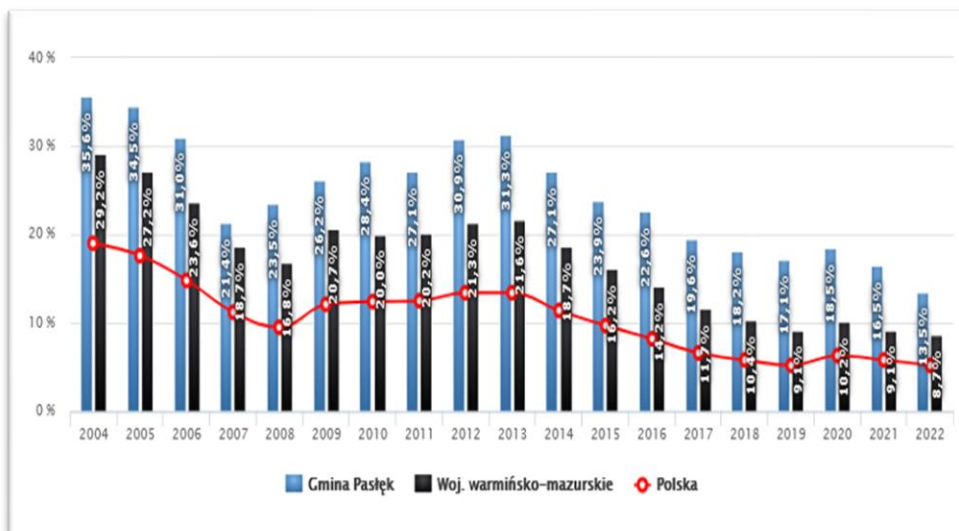
Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, oprac. zespół ekspertów

Rys. 64. Piramida wieku mieszkańców gminy Pasłęk w 2021 roku

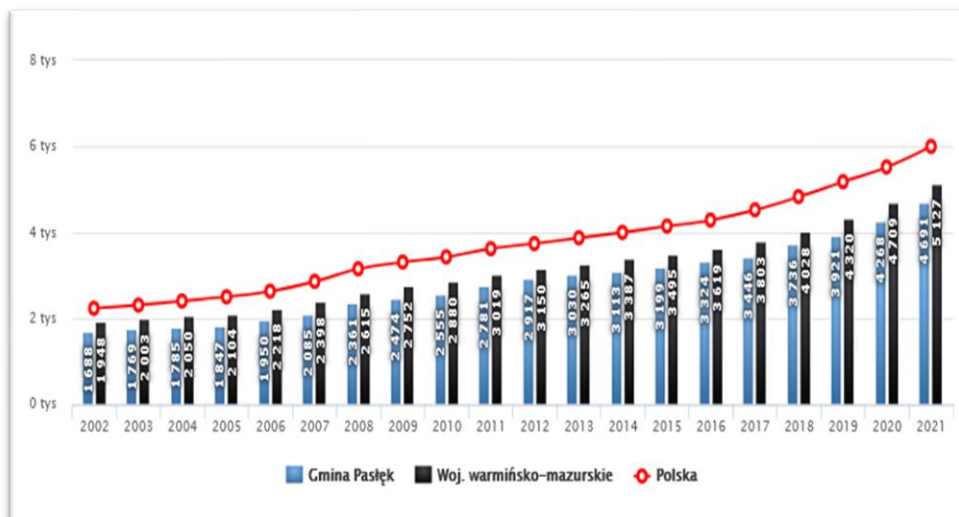
Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, oprac. zespół ekspertów

Rys. 65. Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w gminie Pasłęk w I. 2004-2022

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, oprac. zespół ekspertów

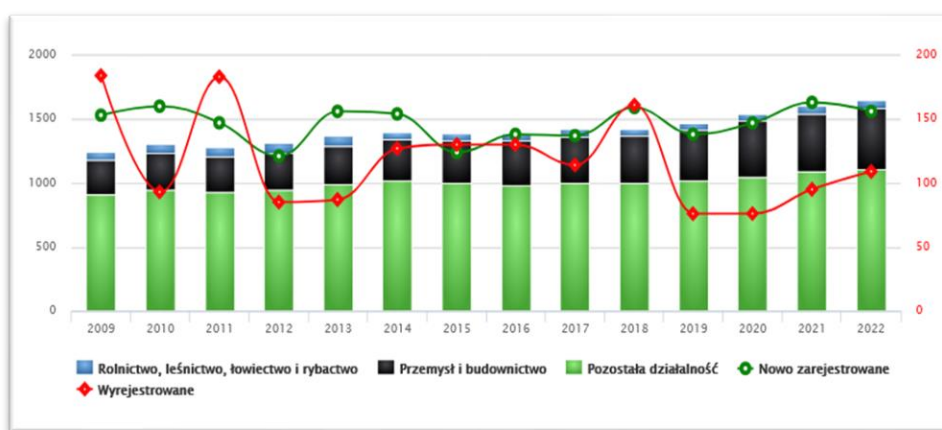
Rys. 66. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Pasłęk w I. 2002-2021

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, oprac. zespół ekspertów

Statystyki gospodarcze gminy Pastęk: w 2022 roku w rejestrze REGON zarejestrowanych było 1 651 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 1 336 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Zarejestrowano 156 nowych podmiotów, a 109 zostało wyrejestrowanych. W latach 2009-2022 najwięcej (163) podmiotów zarejestrowano w 2021 roku, a najmniej (121) w 2012 roku. Najwięcej (184) podmiotów wykreślono z rejestru REGON w 2009 roku, najmniej (76) wyrejestrowano w 2020 roku. W gminie Pastęk najwięcej (82) podmiotów stanowi spółki handlowe z ograniczoną odpowiedzialnością. Najwięcej (1 591) jest mikro-przedsiębiorstw, zatrudniających 0-9 pracowników. 3,8% (63) podmiotów jako rodzaj działalności deklaruowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, jako przemysł i budownictwo deklaruowało 29,1% (481) podmiotów, a 67,1% (1 107) podmiotów zakwalifikowana jest jako pozostała działalność. Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w gminie Pastęk najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są budownictwo (22,8%) oraz handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (20,4%).

Rys. 67. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w I. 2009-2022

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, oprac. zespół ekspertów

W porównaniu do całego województwa warmińsko-mazurskiego mieszkańcy gminy Pastęk mają niższy poziom wykształcenia. Wśród kobiet mieszkających w gminie Pastęk największy odsetek ma wykształcenie podstawowe ukończone (20,5%) oraz zasadnicze zawodowe (20,5%). Mężczyźni najczęściej mają wykształcenie zasadnicze zawodowe (34,1%) oraz średnie zawodowe (19,4%). W roku 2021 w gminie Pastęk mieściły się 2 przedszkola, w których do 15 oddziałów uczęszczało 347 dzieci (166 dziewczynek oraz 181 chłopców). Dostępnych było 0 miejsc. Dla porównania w 2008 roku w gminie Pastęk mieściły się 2 przedszkola, w których do 11 oddziałów uczęszczało 263 dzieci (115 dziewczynek oraz 148 chłopców). Dostępnych było 275 miejsc. 17,9% mieszkańców gminy Pastęk w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) zalicza się do przedziału 3-6 lat - wychowanie przedszkolne (18,1% wśród dziewczynek i 17,8% wśród chłopców). Na tysiąc dzieci w wieku przedszkolnym 761 uczęszcza do placówek wychowania przedszkolnego. Na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego w 2018 roku przypadało 1,63 dzieci w wieku przedszkolnym. Gmina Pastęk ma 5 szkół podstawowych, w których w 81 oddziałach uczyło się 1 527 uczniów (754 kobiety oraz 773 mężczyzn). Dla porównania w 2008 roku w gminie Pastęk było 5 szkół podstawowych, w których w 59 oddziałach uczyło się 1 314 uczniów (600 kobiet oraz 714 mężczyzn). W grupie wiekowej 3-24 lata na poziomie podstawowym (7-12 lat) kształtują się 28,8% ludności (28,6% wśród dziewczynek i 29,0% wśród chłopców). Na 1 oddział w szkołach podstawowych przypada 18,9 uczniów. Współczynnik skolaryzacji brutto (stosunek wszystkich osób uczących się w szkołach podstawowych do osób w wieku 7-12 lat) wynosi 91,55. W gminie Pastęk znajdują się 2 licea ogólnokształcące, w których w 14 oddziałach uczyło się 381 uczniów (217 kobiet oraz 164 mężczyzn). W 2021 roku zarejestrowano 80 absolwentów. Dla porównania w 2008 roku w gminie Pastęk placówkę miały 2 licea ogólnokształcące, w których w 15 oddziałach uczyło się 460 uczniów (264 kobiety oraz 196 mężczyzn). W 2008 roku zarejestrowano 186 absolwentów. W gminie Pastęk znajdują się 2 branżowe szkoły I stopnia, w których w 10 oddziałach uczyło się 274 uczniów (74 kobiety oraz 200 mężczyzn). W grupie wiekowej 3-24 lata na poziomie ponadgimnazjalnym (16-18 lat) kształtują się 17,2% mieszkańców (16,2% wśród dziewczyn i 18,1% wśród chłopców). Na 1 oddział w szkołach ogólnokształcących przypada 27,2 uczniów. 27,4 uczniów przypada na oddział w branżowych szkołach I stopnia. W przedziale wiekowym odpowiadającym edukacji w szkołach wyższych (19-24 lat) znajduje się 22,1% mieszkańców gminy Pastęk w wieku potencjalnej nauki (21,7% kobiet i 22,5% mężczyzn).

UPROSZCZONA ANALIZA SWOT OBSZARU OBJĘTEGO KONCEPCJĄ SMART VILLAGE I WNIOSKI

Analiza SWOT stanowi jedno z głównych narzędzi planowania strategicznego. Istotą analizy jest identyfikacja czynników wewnętrznych (mocnych i słabych stron) oraz zewnętrznych (szans i zagrożeń) charakteryzujących przedmiot analizy. Podstawą opracowania analizy SWOT był warsztat z mieszkańcami miejscowości, który odbył się 12 lipca 2023 roku w świetlicy w Aniołowie.

Tabela 1. Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<p>ANIOŁOWO:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wieś tematyczna i zorganizowana: OSP, klub sportowy „Pogrom Aniołowo”, Warmińsko-Mazurskie Stowarzyszenie Sottysów, Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Wsi „Aniołowo”, grupa ognia „Angels in the fire” 2. Oferta turystyczna „Anielskie smaki, diabelskie atrakcje”, gotowość mieszkańców do obsługi ruchu turystycznego (anielskie ruchańce - komunikacja i organizacja) 3. Strona www, media społecznościowe (Fb, In, TikTok) 4. Współpraca międzynarodowa, wizyty studyjne partnerów i u partnerów 5. Zabytkowe domy, m.in. podcieniowy 6. 100-letnia droga brukowana 7. Anielskie warsztaty: kuglarskie, kulinarne, koronkarskie, animacje społeczne 8. Coroczne zloty miłośników aniołów 9. Pamiątki związane z tematyką wsi 10. Wystrój wioski z rzeźbami, ukwiecenie, czyste, zadbane obejścia 11. Oferta kulinarna - anielskie ruchańce (certyfikat Produktu Tradycyjnego Ministerstwa Rolnictwa i RW) 12. Wyjątkowe położenie wioski (owalnica), duże zadrzewienie, walory krajobrazowe miejsca i okolicy 13. Produkcja rolnicza wysokiej jakości (produkcja mleka) warzywa i owoce 14. Integracja mieszkańców wioski <p>MARIANKA:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mariańskie ogrody, drewniane rzeźby Marian i Anka (nawiązanie do nazwy) 2. Kwietny przystanek, kościół i malowidła (freski) 3. Numery domów na konewkach 4. Ciasta przystrojone kwiatami (serniki lawendowe), pierogi „Uszy plebana”), chleb z ziarnami, smalec 5. Społeczność przygotowana na przyjmowanie uczestników wycieczek rowerowych (obiady, ogniska, ciasta) 6. Działająca grupa nieformalna kultywująca dziedzictwo kultury lokalnej: kulinaria, wydarzenia, tradycje świeckie i kościelne <p>NOWE KUSY:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wyremontowane miejsce spotkań wiejskiej społeczności, organizacja Dnia Kobiet, Sylwestra 2. Duże, rozwinięte gospodarstwa rolne 3. „Całusne Łąki” - aktywna grupa ludzi 4. Ładnie urządzone dwór (plener rzeźbiarski), stadnina koni przedwojenna, budynek mieszkalny z 1934 roku 5. Zabytkowa aleja kasztanowców 6. Plac rekreacyjny (dolinka), obelisk z sercem konia 7. Spotkania w plenerze turystów, obiad na świeżym powietrzu (pieczona karkówka, babka ziemniaczana, chleb ze smalcem) 	<p>ANIOŁOWO:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Brak monitoringu wsi 2. Zaniedbana droga brukowa 3. Niedostateczne oświetlenie drogi, brak oświetlenia boiska sportowego, placu zabaw i terenu w centrum wsi 4. Brak kanalizacji, światłowodu, chodnika, świetlicy z remizą (obecna świetlica znajduje się w częściowo zasiedlonym budynku mieszkalnym) 5. Potrzeba stałego zatrudnienia osoby (koordynatora) do prowadzenia świetlicy 6. Brak miejsca do spotkań seniorów 7. Słabe wyposażenie plenerowych miejsc spotkań i aktywności mieszkańców (placu zabaw, plenerowego miejsca spotkań mieszkańców i centrum wsi) 8. Brak osoby, która poprowadziłaby media społecznościowe dla „przyjaznych wsi” 9. Niewystarczająca liczba środków finansowych na rozwijanie współpracy lokalnej i zagranicznej 10. Brak lokalu gastronomicznego (pubu) z miejscowymi przysmakami i wystrojem związanym ze specjalizacją wsi <p>MARIANKA:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Słaba jakość Internatu 2. Brak kanalizacji, światłowodu 3. Niemożliwość doposażenia placu zabaw z powodu nie odrodlonego terenu 4. Brak oświetlenia w nowej części wsi i na koloniach 5. Potrzeba modernizacji i doposażenia świetlicy i otoczenia wokół 6. Potrzeba stałego zatrudnienia osoby (koordynatora) do prowadzenia świetlicy 7. Potrzeba urządzenia boiska sportowego i jego otoczenia (bramki, ławki z zadaszeniem, ogrodzenie, nasadzenia itp.). <p>NOWE KUSY:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Brak świetlicy 2. Nieuporządkowany staw (KOWR) 3. Brak placu zabaw dla dzieci (dotychczasowy rozebrano ze względu na zły stan techniczny i zagrożenie dla dzieci) 4. Brak stowarzyszenia, KGW

<p>ZIELONY GRĄD</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwinięta pomoc sąsiedzka, umiejętność organizacji przedsięwzięć, zaangażowanie i integracja mieszkańców, udział w festynach, piękny plac zabaw 2. Bar „Okoń” i współpraca z właścicielem 3. Wspólna organizacja uroczystości (dzień kobiet, dzień dziecka, choinka, przydrożny krzyż) 4. Dbalność o otoczenie 5. Pyzanki, pieczenie ciast (porzeczkowiec, sernik), tradycyjne wyroby dzemy, smałeć 6. Produkcja mleka, duża uprawa warzyw ekologicznych <p>RZECZNA:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wieś położona na wzgórzu (skarpie), zadbane obejścia, uporządkowany teren wokół świetlicy wiejskiej, miejsce na ognisko, wiata, boisko do piłki nożnej, siatkowej, do gry w kosza, stół w plenerze do tenisa stołowego, siłownia plenerowa 2. OSP, stadnina koni, klub jeździecki, możliwość współpracy ze wsią, we wsi rzeźby symbolizujące związki z hodowlą koni 3. Sklep spożywczy 4. Kaplica, przydrożny krzyż 5. Pole golfowe, aleja brzoza z widokiem na pastwiska 6. Poszukiwanie swojego dania (wyróżnika) 7. Walory turystyczne 8. Wysokie walory krajobrazowe i klimatyczne 9. Położenie geograficzne - bliskość jezior, morza, lasów, natura, konie 10. Aktywność społeczności lokalnej, angażowanie się w rozwój sołectwa 11. Miejscowość położona w sąsiedztwie dużych miast 12. Infrastruktura techniczna: woda, ścieki 13. Możliwość zwiedzania stadniny, uczestnictwo w zawodach w skokach przez przeszkody, hobby-horse dla dzieci 14. Wspólna organizacja uroczystości sołeckich np. piknik rodzinny, dzień kobiet, walentynki, andrzejki, dzień seniora, sylwester 15. Środki transportu drogowego, wiaty przystankowe BUS <p>KWITAJNY</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Stowarzyszenie Kwitajny z historią w przyszłość 2. Produkt turystyczny - Spacer z Marion Donhoff 3. Sołecki teren rekreacyjny w tym boisko do piłki nożnej 4. Boisko do piłki siatkowej 5. Stół do tenisa stołowego 6. Kosz na wrzutki do koszykówki, 7. 3 wiaty biesiadne, dwa betonowe grille, miejsce na ognisko 8. Siłownia plenerowa 9. Plac zabaw dla dzieci 10. Zarybiony staw na potrzeby łowiska dla amatorów wędkowania 11. Oczyszczalnia ścieków 12. Ogródki skalne, klomby kwiatowe, zadbane obejścia 	<p>ZIELONY GRĄD:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Chodnik 2. Brak świetlicy 3. Brak ścieżki rowerowej, brak ekranów wygłuszających wzdłuż drogi 57 4. Boisko 5. Boisko do kosza 6. Brak monitoringu, 7. Brak stowarzyszenia, koła gospodyń wiejskich <p>RZECZNA:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Brak stowarzyszenia, KGW 2. Plac zabaw - wysokie potrzeby inwestycyjne 3. Niewielkie środki finansowe 4. Brak boiska do koszykówki (z utwardzoną nawierzchnią) 5. Zaniedbany budynek przy głównej drodze 6. Brak oświetlenia boiska, placu zabaw, placu rekreacyjnego 7. Brak funduszy na zagospodarowanie terenu sołeckiego, przystosowanie dla wypoczynku mieszkańców, spacer, ścieżki rowerowe, błonie 8. Niedokończony oświetlenie w kierunku m. Łączna 9. Brak światłowodów w m. Łączna i częściowo Rzeczna 10. Nie ma osoby zatrudnionej do prowadzenia świetlicy wiejskiej 11. Potrzeba doposażenia świetlicy, wymiany sprzętów, mebli <p>KWITAJNY</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. -Brak świetlicy wiejskiej 2. Zaniedbany 2 hektarowy teren ze stawem znajdujący się w centrum wsi (zasoby KOWRu) 3. Brak sklepu spożywczego 4. Brak monitoringu na terenie rekreacyjnym 5. Brak światłowodów
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ol style="list-style-type: none"> 1. Stworzenie nowego szlaku turystycznego obejmującego wieś tematyczne na bazie turystyki wokół Kanału Elbląskiego 2. Stworzenie szlaku rowerowego z atrakcjami kulinarnymi 3. Bliskość pola golfowego w okolicach Marianki i Rzecnej 4. Ekobazarek 5. Stworzenie oferty dla młodzieży i dzieci 6. Trasa rowerowa Pocztyliona 7. Świadomość potrzeby wymiany doświadczeń i współpraca z innymi wioskami (trend wiosek tematycznych - inspiracje, wzory, wymiana doświadczeń) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zbyt sformalizowane wymagania projektowe przy realizacji własnych zamierzeń 2. Zmieniające się trendy w sposobach spędzania wolnego czasu

Wnioski z analizy SWOT

Na podstawie przeprowadzonej analizy SWOT można sformułować ogólne wnioski dotyczące sytuacji miejscowości i lokalnej społeczności.

Zasoby prorozwojowe są następujące:

- bliskość drogi krajowej nr E7, pola golfowego, Kanału Elbląskiego, jeziora Druzno i rezerwatu przyrody, co niewątpliwie może pozytywnie wpłynąć na rozwój miejscowości oraz wzrost liczby turystów, którzy odwiedzają te teren;
- trasa rowerowa Pocztyliona posiadająca swoją markę. Jest ona dobrze oznakowana i znana wśród miłośników wycieczek rowerowych;
- wypracowane rozwiązania dotyczące stworzenia wsi tematycznej, co zwiększa szanse na powołanie kolejnych wsi tematycznych z wykorzystaniem dobrych praktyk wsi Aniołowo i zwiększenie atrakcyjności całego regionu;
- otwartość na dzielenie się doświadczeniem wsi i mieszkańców posiadających większe doświadczenie w zakresie rozwoju wsi i wspieranie w rozwoju swoich partnerów;
- świadomość historyczna mieszkańców i kultywowanie tradycji oraz tworzenie oferty turystycznej opartej na tym dziedzictwie;
- kalendarz cyklicznych imprez, co z roku na rok zwiększa się liczba uczestników oraz podmiotów biorących udział w wydarzeniach, co przynosi nie tylko wymierne korzyści wsi Aniołowo;
- kreatywność w tworzeniu ofert dla turystów - zlot, warsztaty, produkty lokalne;
- zaangażowany zespół mieszkańców;
- angażowanie młodzieży w życie wsi i organizowanych imprezach;
- międzynarodowa wymiana doświadczeń z zagranicznymi partnerami.

Czynniki mające niekorzystny wpływ na rozwój:

- brak działań na rzecz tworzenia odporności klimatycznej. Brak jest realizacji planów rozwoju infrastrukturalnego (wodociągi, kanalizacja, retencja, ochrona zasobów);
- wykluczenie technologiczne (brak światłowodu, brak otwartych stref wifi dla mieszkańców);
- niedostateczna współpraca mieszkańców, przedsiębiorstw oraz w częściowo brak wyznaczonego miejsca na spotkania mieszkańców (brak świetlicy);
- niska partycypacja mieszkańców we współzrządzeniu i współtworzeniu prospołecznych rozwiązań adekwatnych do potrzeb mieszkańców;
- brak skutecznych form wsparcia osób starszych w złym stanie zdrowia oraz utrudniony dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej;
- brak wystarczającej oferty aktywizującej zarówno dzieci, młodzież czy osoby starsze (place zabaw, orliki, boiska, zajęcia rekreacyjne, zajęcia tematyczne);
- niewystarczająca i/lub mało atrakcyjna oferta skierowana do osób młodych;
- brak integracji międzypokoleniowej (wspólne warsztaty, dzielenie się wiedzą i doświadczeniami, wzajemne rozwijanie umiejętności);
- brak spójnej i szybko dostępnej oferty turystycznej wsi;
- brak nowoczesnej i atrakcyjnej narracji, brak wykorzystania nowoczesnych narzędzi do upowszechniania wiedzy historycznej o miejscu i ludziach, czy sposobu skorzystania z istniejących zasobów;
- brak informacji i/lub brak zdefiniowanej strategii prezentowania materiałów informacyjnych w mediach społecznościowych.

Badania potrzeb mieszkańców

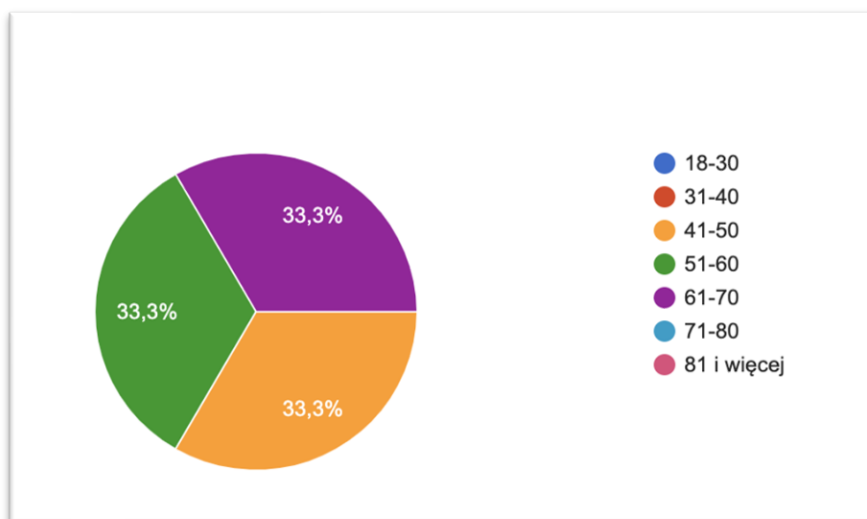
Według danych Narodowego Spisu Powszechnego ludności z Mieszkań z 2021 roku w partnerskich wsiach było:

– Aniotowo	165 osób
– Marianka	276 osób
– Nowe Kusy	- brak danych
– Rieczna	386 osób
– Zielony Grąd	103 osoby
– Kwitajny	167 osób.

W badaniach ankietowych wzięło udział 3 respondentów, po jednej ze wsi: Aniotowo, Kwitajny i Marianka, co stanowi 0,27% wszystkich mieszkańców według danych GUS. W badaniu potrzeb zabrakło przedstawicieli wsi Zielony Grąd, Rieczna oraz Nowe Kusy. Brak reprezentantów z niektórych wsi może być podyktowany brakiem dostępu do Internetu, niskimi umiejętnościami komputerowymi lub pasywnością i wyczekiwaniem mieszkańców. W badaniu wzięły udział kobiety, w wieku od 41 do 70 lat. Status zawodowy respondentek: 1 osoba z pozarolniczej działalności, 1 osoba pracująca zawodowo oraz 1 osoba w wieku emerytalnym.

Ankietowani zostali poproszeni o wskazanie ważności zaproponowanych działań w sześciu obszarach tematycznych w skali od 1 do 5 (1 - zdecydowanie nieważne, 2 - nieważne, 3 - neutralne, 4 - ważne, 5 - bardzo ważne). Do najważniejszych działań ukierunkowanych na zaspokajanie potrzeb lokalnej społeczności mieszkańcy zaliczyli **integrację** mieszkańców miejscowości, integrację mieszkańców sąsiednich miejscowości (między wsiami, między sołectwami) a także **aktywizację dzieci i młodzieży** (różne formy spędzania wolnego czasu, rozwój zainteresowań i pasji, miejsca wspólnych spotkań, dostęp do Internetu, zapobieganie zjawiskom patologicznym wśród młodzieży) i wsparcie młodych rodzin z dziećmi (dostępność żłobka, przedszkola, szkoły, pomoc sąsiedzka).

Rys. 68. Struktura wieku respondentów

Źródło: Raport z ankiety badawczej, oprac. zespół ekspertów

1. Wśród działań w zakresie **potrzeb lokalnej społeczności** bardzo ważne i ważne uznano:
 - 1) integracja mieszkańców miejscowości;
 - 2) Integrację mieszkańców sąsiednich miejscowości;
 - 3) Aktywizację dzieci i młodzieży (różne formy spędzania wolnego czasu, rozwój zainteresowań i pasji, miejsca wspólnych spotkań, dostęp do Internetu, zapobieganie zjawiskom patologicznym wśród młodzieży);
 - 4) wsparcie młodych rodzin z dziećmi.

Respondenci proponowali: „podmiot ekonomii społecznej na przykład: rozwijanie funkcjonowania wioski tematycznej oraz wpieranie młodych”.

2. Za ważne działania w **dziedzinie kultury** uznano:

- 1) organizowanie wydarzeń kulturalnych (dożynki, festyny, jarmarki, dni wsi);
- 2) łączenie inicjatyw i przedsięwzięć lokalnych społeczności;
- 3) współpraca zamiast konkurencji.

Inne działania w tym zakresie: „inspirowanie przykładami dobrych inicjatyw poprzez wyjazdy studyjne w kraju i zagranicą; poszerzenie współpracy poza Europą; stworzenie miejsca do działalności wiejskiego domu kultury z miejscami noclegowymi i pomieszczeniami do zajęć warsztatowych umożliwiających rozwijanie ofert; zapewnienie szybkiego łącza internetowego, integracja”.

3. Wśród ważnych **działań na rzecz turystyki** wskazano:

- 1) kultywowanie tradycji i promowanie lokalnej historii;
- 2) budowanie wizerunku miejscowości i społeczności;
- 3) budowanie atrakcyjności miejsca (wsie tematyczne, unikalna oferta turystyczna);
- 4) tworzenie tożsamości miejsca zamieszkania;
- 5) tworzenie innowacyjnych usług turystycznych;
- 6) działania na rzecz zrównoważonej turystyki;
- 7) promowanie kultury regionalnej.

Dodatkowo mieszkańcy uznali za ważne: „tworzenie ścieżek rowerowych (również hulajnogi elektryczne) w obrębie współpracujących wsi Smart Village; wciągnięcie mieszkańców w pomoc”.

4. W **zakresie klimatu** wśród działań na rzecz ograniczenia emisji gazów za ważne uznano:

- 1) modernizacja ogrzewania domów mieszkalnych i obiektów publicznych;
- 2) termomodernizacja budynków.

W jednej z ankiet zapisano: „zapewnienie dofinansowania wymiany źródeł ciepła”.

5. Ograniczenia zużycia **wody**:

- 1) zakładanie zbiorników do gromadzenia wód opadowych;
- 2) budowanie zbiorników retencyjnych (stawy, parki deszczowe);
- 3) zazielenianie placów, ulic i ciągów komunikacyjnych.

6. W **obszarze środowiska i działań na rzecz jego ochrony i bioróżnorodności** wskazano:

- 1) ochrona wód (budowanie instalacji kanalizacyjnych, oczyszczalni ścieków).

W jednej z ankiet zauważono: „tworzenie miejsc do segregacji odpadów”.

7. W działaniach na rzecz **bioróżnorodności** najważniejsze są:

- 1) dbałość o glebę;
- 2) tworzenie wodopojów;
- 3) wspieranie budowania gniazd;
- 4) tworzenie łąk kwietnych.

W jednej z ankiet zauważono: „tworzenie pokazowych ogrodów”.

8. W działaniach w zakresie **technologii** priorytety odnoszą się do:

- 1) dostępu do Internetu szerokopasmowego, światłowodu.

9. W kwestii przyszłej **wizji** miejscowości za najważniejsze obszary działania uznano: kulturowy. Obszary klimatyczny, technologiczny, społeczny, turystyczny i środowiskowy uznano za mniej ważne.

10. **Wyróżnikami miejscowości** w przyszłości powinny być:

- 1) wizerunek, produkty, wydarzenia, oferta, biobazarek, rozwinięte kontakty i sieć współpracy międzynarodowej w Europie i na świecie;
- 2) estetyczna wieś, kościół;
- 3) rozwinięta turystyka, wioska tematyczna.

11. Mieszkańcy miejscowości uważają, że warto podtrzymywać i rozwijać następujące obyczaje i tradycje: zlot miłośników aniołów, warsztaty promujące lokalne specjały i pamiątki, cotygodniowe oferowanie lokalnych produktów na ekobazarku; wiejski dom kultury jako miejsce realizacji podejmowanych inicjatyw - imprezy okolicznościowe, dzień seniora, dzień dziecka, oraz związane ze świętami patriotycznymi, religijnymi i lokalnymi tradycjami; rozwinięta sieć współpracy międzynarodowej; potrawy regionalne, dożynki; systematyczne spotkania mieszkańców; organizacja warsztatów.
12. Najbardziej preferowane zmiany w miejscowości to:
- 1) kanalizacja ścieków w Aniołowie i okolicznych wsiach;
 - 2) oświetlenie całej wsi z uwzględnieniem rozwiązań eko;
 - 3) remont drogi brukowej wraz z przepustami i mostkami z zachowaniem charakteru;
 - 4) chodnik wzdłuż dróg;
 - 5) monitoring wsi;
 - 6) oświetlenie placów spotkań i boiska;
 - 7) zabezpieczenie obrzeża drogi od strony głębokiej skarpy;
 - 8) nowe przystanki autobusowe;
 - 9) obsadzenie roślinami miejsc mało atrakcyjnych;
 - 10) stworzenie miejsca dziennego pobytu dla seniorów / warsztaty, gastronomia, wyjazdy, spotkania;
 - 11) czystość wioski;
 - 12) światłowod;
 - 13) opracowanie marki miejscowości;
 - 14) integracja.
- Inne odpowiedzi:**
- 1) zbudowanie wieży lub podwyższenia.
13. Działania integrujące mieszkańców miejscowości:
- 1) wspólne działania, imprezy, praca, wyjazdy, pomoc sąsiedzka, odwiedziny osób starszych, wydarzenia sportowe, akcje strażackie, przyjmowanie grup studyjnych i turystów;
 - 2) organizacja zlotu miłośników aniołów, tworzenie i realizacja projektów;
 - 3) wspólne działania w celu poprawy jakości życia mieszkańców;
 - 4) spotkania, imprezy integracyjne.
14. Na rozwój turystyki w miejscowości może wpłynąć:
- 1) szeroki zasięg promocji, atrakcyjna oferta produktów i pamiątek lokalnych wzbogacenie infrastruktury wsi o elementy i miejsca atrakcyjne turystycznie;
 - 2) gry terenowe dla dzieci i dorosłych;
 - 3) domki i miejsca noclegowe, baza sanitarna do pola namiotowego;
 - 4) miejsca z pamiątkami i zapleczem gastronomicznym;
 - 5) mariańskie ogrody i figurka Mariana i Anki;
 - 6) urozmaicona oferta turystyczna.
15. Współpraca z okolicznymi społecznościami (miejscowościami) dająca wspólne korzyści według mieszkańców może polegać na:
- 1) realizacja wspólnych projektów;
 - 2) wzajemna promocja i uczenie się;
 - 3) wymiana doświadczeń;
 - 4) pomoc przy realizacji projektów;
 - 5) wzbogacenie oferty dla turystów;
 - 6) zacieśnienie więzi międzyludzkich;
 - 7) tworzenie partnerstwa między wioskami;
 - 8) możliwość realizowania dobrych praktyk realizowanych przez partnerów.

ANALIZA TRENDÓW STEEP I WYBRANYCH TRENDÓW TURYSTYCZNYCH¹⁷

Smart Village - analiza trendów

Rola analizy trendów w opracowaniu Smart Village

Trendy są kierunkami i tendencjami zmian widocznymi w potrzebach i zachowaniach ludzi. Wpływają na wskazywane i wybierane cele rozwoju, podejmowane decyzje oraz prowadzone działania. Trendy występują we wszystkich istotnych dziedzinach życia: procesach społecznych i kulturowych, procesach gospodarczych, zjawiskach demograficznych, procesach technologicznych, zjawiskach komunikacji, sposobach rządzenia i zarządzania. Trendy różnią się charakterem, zasięgiem i siłą oddziaływania, trwałością.

Najtrwalsze są megatrendy. Okres ich oddziaływania nierzadko przekracza dekadę, najczęściej widoczne są w procesach demograficznych, środowiskowych i ekonomicznych, często mają charakter mieszany i występują w kilku dziedzinach. Krótszy okres (5-10 lat) mają makrotrendy, zazwyczaj występują w odrębnych obszarach. Ich znajomość warto wykorzystać w planowaniu rozwoju. Krótkotrwały charakter oraz ograniczony zasięg mają mikrotrendy. Pojawiają się na kilka lat, są dobrze widoczne w zachowaniach ludzi, następnie mogą zanikać lub ulegać przekształceniu. Trendy nie są krótkotrwałymi, sezonowymi modami.

Analiza trendów opracowana dla poszczególnych koncepcji Smart Village ma charakter kontekstowy i została powiązana z głównymi założeniami i priorytetami programu. Jego twórcy wskazali na potrzebę koncentracji w środowiskach wiejskich na grupach defaworyzowanych (młodzież, seniorzy), depopulacji wsi i małych miast, zmianach klimatycznych i środowiskowych oraz wykorzystaniu technologii na rzecz poprawy jakości życia. Cele programu zakładają budowę partnerstw na rzecz zwiększania potencjału wsi oraz tworzenie lokalnych sieci w celu sprawniejszej realizacji oczekiwanych efektów.

Znajomość trendów ułatwia planowanie oraz ocenę zmian, pozwala lepiej rozumieć motywy i charakter zachowań społeczności, a także określać możliwe kierunki przyszłego rozwoju. Trendy mogą inspirować podejmowane działania, określać ich charakter i cel, wskazywać możliwe korzyści lub wskazywać ograniczenia lub zagrożenia. W opracowywanej koncepcji Smart Village analiza trendów jest częścią analizy SWOT oraz analizy kontekstowej sytuacji i działań grantobiorców, rozpoznania ich otoczenia i interesariuszy. Trendy ułatwiają uzasadnianie planowanych, postulowanych i wprowadzanych zmian, wskazują ich szerszy kontekst i możliwe następstwa.

W celu ułatwienia orientacji wśród wielu trendów, w dalszej części zostały one uporządkowane w formie analizy STEEP: trendy społeczne i demograficzne, technologiczne, środowiskowe, ekonomiczne i polityczne. Każdy z trendów krótko scharakteryzowano, wskazując na jego kluczowy wyróżnik i rolę w odniesieniu do lokalnej społeczności oraz sytuacji wsi.

W koncepcji Smart Village analiza trendów służy inspirowaniu współautorów, wskazywaniu aktualnie dokonujących się zmian oraz tego jakie czynniki wpłyną na przyszły obraz wsi i wiejskich społeczności.

Trendy społeczne i demograficzne

Starzejące się społeczeństwo - trend demograficzny polegający na trwałej tendencji zmian populacyjnych, zmianie struktury wiekowej mieszkańców wsi i małych miasteczek, wzroście liczebności grupy 65+, wynikających z tego zmian w zakresie potrzeb i wyzwań społecznych. Środowisko społeczne wsi wymaga aktywizacji, podtrzymywania i budowania relacji, przeciwdziałania osamotnieniu i izolacji najstarszych członków społeczności.

Depopulacja wsi i miasteczek - jest trendem demograficznym, który aktualnie i w nadchodzących latach obejmie społeczności wiejskie i małych miast, polega na stopniowym wyludnianiu się obszarów wiejskich. Wynika z czynników ekonomicznych, społecznych i kulturowych. W Europie zachodniej występuje od wielu lat i prowadzi do zaostrzenia się negatywnych konsekwencji starzenia się społeczeństwa. Jest konsekwencją równoczesnego procesu urbanizacji. Zapobieganie skutkom depopulacji jest celem przedsięwzięć rewitalizujących i aktywizujących. Występowanie zjawiska depopulacji obszarów wiejskich jest uzasadnieniem działań na rzecz poprawy jakości życia mieszkańców tych terenów.

¹⁷ <https://ruraltrends.eu/list-of-all-trend-cards/>

Rozwój usług społecznych (telemedycyna, opieka domowa, usługi mobilne) - wieś jest miejscem, w którym dostępność usług społecznych jest jednym z wyznaczników jakości życia. Z jednej strony nowe technologie ułatwiają wspieranie wiejskich społeczności w podstawowym zakresie usług, z drugiej strony, słaba dostępność sieci i usług komunikacyjnych oraz wykluczenie cyfrowe społeczności może być barierą w ich wykorzystaniu.

Wieś jako drugie miejsce zamieszkania - tereny wiejskie pozostają atrakcyjnym miejscem osiedlania się. Wiejskie tereny pod zabudowę mogą być atrakcyjne pod względem ekonomicznym oraz krajobrazowym. Wieś może się stać czasowym miejscem zamieszkiwania na zmianę z miastem, co może być okazją do łączenia różnych, elastycznych form zatrudnienia, prowadzenia działalności gospodarczej, wykorzystywania sezonowości.

Paradygmat lokalności i hiperlokalności - lokalność rozumiana jako relacje z najbliższym otoczeniem i społecznością są alternatywą globalizacji i jej efektów. W różnych dziedzinach życia lokalność jest traktowana jako atrakcyjna alternatywa masowo produkowanych dóbr, produktów sieciowych pochodzących z dalekowschodniej produkcji. Z lokalnością pozytywnie łączą się również preferencje pokoleniowe, lokalne wyroby i miejsca ich powstawania. Atrakcyjne miejsca położone w najbliższej okolicy są uznawane za warte odwiedzenia, poznawania, rozwoju, wspierania, wykorzystania. Hiperlokalne rozwiązania w zakresie produkcji i sprzedaży żywności, partnerstwa na rzecz gastronomii, współpracy, tworzenia oferty turystycznej i kulturalnej, wyrobów rękodzieła są czynnikiem aktywizującym, integrującym i wskazującym nowe możliwości rozwoju. Wsie stają się miejscem rozwoju lokalnej sztuki, teatru, muzyki, powstawania wiejskich scen oraz imprez kulturalnych.

Wieś w mediach społecznościowych - trend odnoszący się do wykorzystania nowych kanałów komunikacji w działaniach na rzecz budowania wizerunku wsi i wiejskich społeczności, budowania relacji społecznościowych, profilowania działań ulokowanych we wsiach i miejscowych społecznościach, budowania relacji z konsumentami, turystami, odbiorcami usług. Media społecznościowe są kanałem komunikacji w zakresie dostępnych i nowo tworzonych usług i ofert. Umożliwiają promocję unikalnych miejsc i rozwiązań, integrację działań, wyszukiwanie nowych grup odbiorców, użytkowników i uczestników przedsięwzięć.

Trendy technologiczne

Konektywizm jest megatrendem wynikającym z powstawania świata wielu równoległych połączeń gwarantujących możliwości zaspokajania potrzeb, komunikowania się, wielorakich działań, dla których dostępność rozwiązań sieciowych i obecność w sieci staje się kluczowa. Nasycanie się miast i wsi oraz sukcesywny rozwój infrastruktury komunikacyjnej zrównuje możliwości mieszkańców różnych miejsc. Działania na rzecz rozwoju infrastruktury komunikacyjnej są jednym ze sposobów integracji oraz wyrównywania szans rozwoju.

Ekonomia platform (cyfrowa) - ogólnodostępne rozwiązania cyfrowe dają możliwość prowadzenia działalności gospodarczej bez potrzeby inwestowania we własne serwery, strony, sklepy. Otwarte platformy (Allegro, Arbnb, Booking.com, Etsy, Olx) stwarzają możliwość elastycznego działania i budowania własnego biznesu z wykorzystaniem łatwo dostępnych zintegrowanych i funkcjonalnych narzędzi.

Manifestacje nowych technologii (AI, AR, MR, ER, VR, automatyzacja, Big Data, Smart Data) - nowe technologie wirtualne, algorytmizacja i automatyzacja są czynnikiem rozwoju nowych usług i możliwości działania. Generują nowe doświadczenia użytkowników, pozwalają ograniczać lub eliminować bariery wynikające z odległości, dają możliwość świadomego wybierania, oceny, gromadzenia wielu różnorodnych danych w krótkim czasie, z dużego obszaru i przy znacznie ograniczonych kosztach (np. gromadzenie danych o ruchu turystycznym na podstawie danych z urządzeń użytkowników, zbieranych w miejscach wypoczynku lub aktywności).

Rolnictwo precyzyjne - kierunek zmian polegający na wykorzystaniu w rolnictwie szeregu technologii komunikacyjnych oraz Big Data danych gromadzonych dzięki technologiom satelitarnym, czujnikom, chipom, serwisom pogodowym, pozwalającym precyzyjnie oceniać zachodzące procesy związane z uprawą roślin i hodowlą zwierząt. Ich efektem są zautomatyzowane rozwiązania ułatwiające nawożenie, nawadnianie, karmienie, pojenie, monitorowanie stanu zdrowia zwierząt. Efektem jest ograniczenie zużycia środków produkcji, optymalizacja procesów produkcji, efektywne zarządzanie transportem, automatyzowanie rutynowych czynności związanych z uprawą i hodowlą.

Rolnictwo wspierane technologiami (GMO, uprawy wertykalne, uprawy z wykorzystaniem zamkniętego obiegu wody, laboratoryjna hodowla mięsa, OZE) - kierunek zmian służący stworzeniu rolnictwa zrównoważonego, ograniczającego ślad wodny i węglowy, wykorzystanie środków ochrony roślin, zapewniającego ciągły system wegetacji roślin, wykorzystujący odnawialne źródła energii, sztuczne, energooszczędne oświetlenie.

Trendy środowiskowe

Zmiany klimatyczne - megatrend odnoszący się do szeregu działań o podłożu prawnym, politycznym, społecznym i gospodarczym, którego celem jest przeciwdziałanie negatywnym zmianom klimatycznym wynikającym ze stale ogrzewającej się atmosfery planety. Efektem megatrendu jest podejmowanie i integrowanie działań służących ograniczeniu antropopresji, emisji gazów cieplarnianych, ograniczaniu wykorzystania zasobów. Megatrend ma swoje manifestacje we wszystkich kluczowych dziedzinach działania człowieka. W rolnictwie wpłynie na rozwój technologii i rozwiązań przyjaznych środowisku we wszystkich istotnych obszarach działania.

Rezyliencja - trend obejmujący działania służące budowaniu odporność społeczności i miejsc na negatywne skutki zmian klimatu i degradacji środowiska naturalnego, niedostatku wody, przedłużających się okresów suszy, rosnącego ryzyka pożarów, gwałtownych zjawisk atmosferycznych (nawalnych opadów). Rezyliencja wyraża się w wypracowanych i wdrożonych rozwiązaniach, które pozwalają ograniczyć konsekwencje wymienionych zjawisk lub im skutecznie zapobiegać.

Ekowioski - trend polegający na tworzeniu niewielkich lokalnych społeczności, w których systemowo wdraża się rozwiązania przyjazne środowisku naturalnemu i tworzeniu zrównoważonych rozwiązań. Ekowioski są wspierane międzynarodową siecią¹⁸ służącą popularyzacji idei, wdrażaniu rozwiązań, ułatwianiu komunikacji, wymianie wiedzy. Są wspierane programami projektowymi UE.

Alternatywne systemy żywienia - trend odnoszący się do działań na rzecz produkcji żywności wolnej od GMO, tworzonej tradycyjnymi metodami (np. permakultury, mikrogospodarstwa). W uprawie, zbiorze i dystrybucji dąży się ograniczenia strat, skrócenia łańcuchów dostaw, wyeliminowania przemysłowych metod uprawy i hodowli, wprowadzenia krótkich łańcuchów dostaw. Jednym z czynników rozwoju trendu ma znaczenie nawyków żywieniowych bez mięsa i wyrobów pochodzenia zwierzęcego.

Dbłość o środowisko - megatrend odnoszący się do wszystkich aspektów działalności produkcyjnej i usługowej w warunkach wsi. Trend przejawia się w działaniach na rzecz odtwarzania terenów podmokłych, zalesionych, w działaniach na rzecz bioróżnorodności i regeneracji, ograniczania negatywnych skutków uprawy roślin i hodowli zwierząt metodami wieloobszarowymi i przemysłowymi.

Rolnictwo zrównoważone - trend, którego celem jest stworzenie zrównoważonego modelu produkcji żywności, zgodnie z agendą SDG 2030 i modelem neutralności 2050. Trend przejawia się w formach produkcji oraz w działaniach neutralizujących jej środowiskowe skutki. W rolnictwie zrównoważonym odchodzi się od wskaźników ekonomii wzrostu na rzecz eliminowania źródeł i sposobów działania obciążających środowisko naturalne.

Transformacja energetyczna - trend stopniowego przechodzenia na odnawialne źródła energii, stanowiące alternatywę paliw ze źródeł kopalnych i emisyjnych. Celem jest wyeliminowanie węgla, gazu ziemnego i innych źródeł energii, których wykorzystanie obciąża środowisko naturalne. Obszary transformacji odnoszą się do energii słonecznej, wiatru, wody oraz innych rozproszonych źródeł, dostępnych w wyniku wdrażanych technologii wytwarzania/pozyskiwania. Transformacja energetyczna jest wspierana działaniami na rzecz zrównoważonego budownictwa, termomodernizacji, ograniczania zapotrzebowania energetycznego w zakresie ciepła i energii elektrycznej.

Wiejskie społeczności na rzecz OZE - trend, którego przejawami są działania wiejskich społeczności zmierzające do tworzenia i udostępniania lokalnych farm energetycznych (fotowoltaicznych, wiatrowych), upraw roślin na biopaliwa. Działania mają jednocześnie charakter prośrodowiskowy oraz aktywizują lokalną społeczność, dają nowe zajęcia oraz dodatkowe źródła dochodów.

Wielofunkcyjne lasy - trend przejawiający się w zmianie podejścia do gospodarki leśnej, działaniach wynikających z przyrodniczych, ekonomicznych, społecznych i kulturowych funkcji lasu. Każda z tych funkcji traktowana jest jako równoprawna i służy ograniczaniu gospodarki leśnej w jej dotychczasowej postaci na rzecz rozwiązań służących traktowaniu lasu jako miejsca ochrony przyrody, edukacji, rekreacji i turystyki.

¹⁸ <https://ecovillage.org/>

Z trendem powiązane są działania zwiększania powierzchni zalesionych, odtwarzania terenów podmokłych, retencji wody metodami naturalnymi i z użyciem potencjału terenu.

Trendy ekonomiczne

Ekonomia cyrkularna - megatrend obejmujący całą gospodarkę w perspektywie długookresowej w zakresie produkcji dóbr oraz udostępniania usług, polegający na tworzeniu i wdrażaniu kolistych modeli wytwarzania, dystrybucji, możliwie długiego i efektywnego użytkowania, naprawy, współdzielenia zamiast posiadania, recyklingu i wykorzystania jako surowca - „od kołyski do kołyski”. Model 6R - redukcja (Reduce), powtórne wykorzystanie (Reuse), recykling (Recycle), przeprojektowanie (Redesign), regeneracja (Remanufacture), odzysk (Recover) - służy wyeliminowaniu dotychczasowego linearnego sposobu produkcji, użytkowania i eliminowania produktów wyeksploatowanych. Celem jest równoczesne ograniczenie wykorzystania zasobów, wyeliminowanie śmieci oraz dostęp do dóbr umożliwiających racjonalne i równe zaspokajanie potrzeb społeczeństwa.

Dywersyfikacja/specjalizacja gospodarki wiejskiej - trend odnoszący się do różnicowania się sposobów produkcji rolnej, wzroście roli usług, odchodzenia od dominacji monokultur w uprawie roślin i hodowli wielkoskalowej. Celem jest ograniczenie negatywnego wpływu na środowisko naturalne rolnej produkcji wielkoobszarowej, promowanie technologii przyjaznych przyrodzie i różnicowanie się modeli biznesowych w rolnictwie w kierunku usług, działalności pozarolniczej, ról zawodowych i miejsc pracy.

Ekonomia doświadczeń, ekonomia troski - działania, których celem jest dbałość o własne zdrowie, dobrostan najbliższych. Przejawem są usługi społeczne, zdrowotne, formy aktywizmu społecznego służące dobru społecznemu. Są one alternatywą ekonomii wzrostu, zakładającej, że powodzenie ludzi zależy od wysokiego poziomu konsumpcji, poziomu dochodów i innych wskaźników ekonomicznych.

Bezpieczeństwo żywności - megatrend wynikający z uwarunkowań prawnych i ekonomicznych, polegający na wdrażaniu rozwiązań wymuszających produkcję, dystrybucję, przechowywanie w rygorystycznych warunkach higieny i bezpieczeństwa. Efektem trendu jest nie tylko poprawa bezpieczeństwa higienicznego, lecz również powszechne wykorzystanie chemicznych substancji konserwujących i przedłużających trwałość, masowe stosowanie opakowań z tworzyw sztucznych.

Zdalna praca - trend wynikający z wykorzystania technologii komunikacyjnych i platform umożliwiających wykonywanie zadań zawodowych w miejscu zamieszkania lub innym dowolnym miejscu z dostępem do Internetu. Systemy pracy hybrydowej ograniczają koszty pracy, poprawiają bezpieczeństwo, pozwalają elastycznie działać, ograniczają skutki wykluczenia komunikacyjnego w terenach podmiejskich i wiejskich, stwarzają nowe lub dodatkowe możliwości zatrudnienia.

Ekonomia społeczna - model działalności służący równoczesnemu osiągnięciu celów gospodarczych oraz aktywizowaniu grup wykluczonych społecznie. Efektem trendu są przedsiębiorstwa społeczne, spółdzielnie o charakterze produkcyjnym i usługowym. W warunkach wsi i małych miast spółdzielnie społeczne pozwalają integrować i aktywizować lokalne społeczności oraz dają dodatkowo dochody i pozwalają rozwijać się lokalnym społecznościom.

Trendy polityczne i organizacyjne

Lokalne kooperatywy i partnerstwa - trend odnoszący się do działań integrujących społeczności wokół zadań i potrzeb społeczności. Celem aktywności może być zwiększanie lokalnego kapitału społecznego, aktywizowanie grup wykluczonych, upowszechnianie współpracy zorientowanej na cele społeczne oraz efekty ekonomiczne i turystyczne. Pozwalają społecznościom budować własne oferty wypoczynku, upowszechniać ideę współdziałania, łączyć kompetencje, wymieniać się doświadczeniami.

Zarządzanie partycypacyjne (działania oparte na wspólnotach lokalnych) - trend oddolnego wprowadzania zmian i budowania na ich podstawie konsensusu społecznego. Aktorami i promotorami zmian są lokalne grupy i społeczności, aktywiści organizacji pozarządowych i działacze lokalnego samorządu. Zarządzanie oddolne bazuje na potrzebach lokalnej społeczności, wymaga komunikacji i dialogu społecznego, eksponuje rolę konsensusu w podejmowaniu decyzji i w działaniu.

Nowe modele zarządzania i komunikacji - wynikają z dążenia do lokalnego rozwiązywania problemów i podejmowania wyzwań. Angażują lokalne grupy i mieszkańców, pozwalają rozwiązywać problemy w miejscu ich pojawiania się i przy pomocy środków, wyzwalają lokalną sprawczość i ułatwiają pojawianie się lokalnych liderów zmian. Mają związek z przemianami pokoleniowymi, wspierają lokalne inicjatywy.

Transparentność systemu żywnościowego - kierunek zmian polegający na działaniach ujawniających sposoby produkcji, przechowywania, dystrybucji żywności, spełniane standardy i wymagane ujawnienia. Trend daje pozytywny wpływ w sferze możliwości zbytu produktów, budowania relacji z odbiorcami, poprawiania trwałości zatrudnienia w rolnictwie, zwiększania osiągniętych efektów i wyników finansowych.

Wiejskie huby - wieś staje się miejscem integracji działań na rzecz zarówno lokalnej społeczności, jak i turystów. Wiejskie organizacje i stowarzyszenia stają się animatorami i promotorami lokalnych zmian, integrują społeczności wokół wspólnych celów, łączą producentów, rozwijają umiejętności i kompetencje mieszkańców, wspierają powstawanie lokalnych produktów, miejsc wymiany, działań kulturalnych, nowych lokalnych usług i inicjatyw, nowych form aktywności.

Wybrane trendy turystyczne

Trendy turystyczne stanowią uzupełnienie pierwszej części analizy. Ich wybór został dopasowany do charakteru istniejących rozwiązań turystycznych, wcześniejszych oraz aktualnych lokalnych strategii rozwoju służących zwiększaniu potencjału turystycznego gmin i miejscowości obszaru Kanału Elbląskiego.

Turystyka wiejska - odrębny sektor usług turystycznych, obejmujący działalność wybranych gospodarstw oraz społeczności wiejskich, łączący miejscowy potencjał krajobrazu i środowiska naturalnego, historii z nowoczesnymi i atrakcyjnymi usługami. Umożliwia rozwój różnorodnych form aktywności, tworzenie miejsc wypoczynku, lokalnych centrów aktywności, szlaków, ścieżek, atrakcji takich jak wakacje w gospodarstwach, festiwale, wędkowanie, polowania, turystykę pieszą, konną, rowerową, wodną. Rola wiejskiej turystyki znacząco wzrosła podczas oraz po pandemii covid-19, jako formy kojarzonej z wyższym poziomem bezpieczeństwa, dostępnością i atrakcyjnością.

Wioski tematyczne - trend turystyczny polegający na brandingu miejscowości i społeczności oraz tworzeniu spójnej oferty turystycznej bazującej na potencjale lokalnych społeczności, ich preferencjach i umiejętnościach, stwarzających warunki do rozwoju lokalnego dziedzictwa, integrowania społeczności wokół wspólnych celów. Efekty podejmowanych wspólnych działań ułatwiają promocję, docieranie do docelowych grup odbiorców, większe zaangażowanie turystów. Idea wiosek tematycznych bazuje na trendzie storytellingu, czyli tworzenia ofert i usług na bazie spójnej, atrakcyjnej opowieści związanej z miejscem, społecznością lub historycznym motywem¹⁹.

Turystyka edukacyjna - środowisko wiejskie jest atrakcyjnym miejscem praktycznej i kreatywnej edukacji. Odpowiednio przygotowana oferta związana z działalnością społeczności wiejskiej (formy produkcji, zasoby i historia miejsca, unikalne umiejętności i obiekty) może znaleźć odbiorców wśród szkół, placówek edukacyjnych, instytucji i stowarzyszeń aktywizujących różne grupy społeczne. Edukacja może przybierać formę warsztatową, terenową (geocaching, questy),

Gospodarstwa edukacyjne - kierunek rozwoju działalności gospodarczej nastawionej na wyspecjalizowane usługi jako kompletną i innowacyjną ofertę turystyczną, dającą zatrudnienie mieszkańcom, stanowiącą część modelu biznesowego działalności pozarolniczej, sprzyjającą budowaniu relacji z instytucjami i stowarzyszeniami edukacyjnymi, otwierająca i aktywizująca lokalną społeczność, zwiększającą atrakcyjność wsi dla społeczności miasta.

Turystyka cyrkularna - model działalności turystycznej, stanowiący ścieżkę rozwoju działalności gospodarczej. Oferta jest tworzona z poszanowaniem wymagań środowiska naturalnego, potrzeb i możliwości lokalnej społeczności, szanowania i oszczędzania zasobów. W zależności od możliwości wdrożenia wymagająca stosowania modelu 6R przy budowaniu oferty, obsłudze turystów, sposobach wykorzystania zasobów oraz ich współdzielenia. Turystyka cyrkularna jest trendem mającym silne wsparcie organizacyjne i finansowe instytucji UE.

Turystyka zrównoważona, zielona turystyka - model działalności turystycznej, w którym dążenie do ochrony środowiska naturalnego, możliwie nieinwazyjnego poznawania jego walorów staje się kluczowym celem tworzonej oferty. Może pełnić funkcje edukacyjne, może też być wyróżnikiem oferty kierowanej do turystów oczekujących doświadczeń związanych z bliskością natury, nieskażonego, pierwotnego środowiska, wolności od sieci, Internetu, nastawionych na cyfrowy detoks, kontemplowanie walorów przyrody, wellbeing. Zielona turystyka jest okazją do tworzenia usług bazujących na naturalnych zasobach miejsca,

¹⁹ (<https://wioska-tematyczna.pl/>)

dostęp do nieskażonego środowiska naturalnego, tworzenia oferty terapii wodą, zapachami, dźwiękami natury i wybranych instrumentów (kąpiele w dźwięku, kąpiele leśne²⁰).

Turystyka doświadczeń - wyróżnik turystyki, której odbiorcy oczekują możliwości poznawania i przeżywania autentycznych doświadczeń, poznawania miejsc i społeczności w ich autentycznej formie. W turystyce doświadczeń liczą się regionalne produkty, miejscowe rzemiosło, angażowanie się i uczestniczenie turystów w warsztatach, samodzielne wykonywanie rzeczy, korzystanie z atrakcji miejsca, dostęp do miejsc unikalnych, historycznych, poznawania i przeżywania opowieści miejsca.

Turystyka aktywna - sposób spędzania wolnego czasu, poznawania miejsc, przeżywania doświadczeń połączonych z możliwością samodzielnego przemieszczania się pieszo, rowerem, motocyklem, kajakiem, jachtem i innymi środkami transportu. Nieodłączną częścią turystyki aktywnej jest wysiłek, potrzeba pokonywania dystansu, przestrzeni jako część doświadczeń. Rosnąca popularność turystyki aktywnej staje się impulsem do tworzenia lokalnych szlaków i ścieżek rowerowych, budowania spójnych sieci dróg rowerowych, np. rewitalizowania starych, nieczynnych szlaków kolejowych. Inwestowania wymaga infrastruktura pozwalająca turystom sprawnie się przemieszczać, odpoczywać, zaspokajać podstawowe potrzeby. Turystyka aktywna wymaga działań na rzecz uczytelnienia lokalnych atrakcji, poznania zasobów i miejsc wartych odwiedzenia.

Turystyka historyczna - trwały trend związany z obszarami, miejscami mającymi wartość historyczną i wartymi turystycznego wykorzystania. Turystyka pozwalająca poznawać, odkrywać i przypominać miejsca i ludzi o szczególnym znaczeniu, historyczne wydarzenia, unikalne pamiątki. Jest ofertą atrakcyjną dla świadomych turystów, wybierających miejsca na podstawie posiadanej wiedzy i zainteresowań. Ma potencjał edukacyjny, ale również daje możliwość tworzenia lokalnych partnerstw i kooperacji, np. z grupami rekonstrukcyjnymi, firmami eventowymi, organizowania tematycznych festiwali i innych imprez (inscenizacje bitew, historyczne jarmarki i osady, dawne rzemiosła i wyroby). Turystyka historyczna pozwala wykorzystać do budowania wciągających opowieści i tworzenia z nimi angażujących doświadczeń.

Tożsamość i branding miejsc - trend odnoszący się do szeregu działań nastawionych na tworzenie, popularyzację oraz wykorzystanie rozpoznawalności miejsca i lokalnej społeczności. Branding miejsc jest elementem działań wiosek tematycznych (Aniołowo), przedsięwzięć turystyki historycznej (Grunwald)²¹, zielonej turystyki (Kwaśne Jabłko pod Włodowem²²), Permakultura Skolity²³, turystyki aktywnej (turystyka kajakowa na rzece Krutyni). W trendzie wyraża się świadomość, że miejsce i społeczność jest nośnikiem określonych, rozpoznawalnych wartości i doświadczeń wartych poznania, wykorzystania, powracania. Marką turystyczną mogą być symbole, rzeczy, osoby, miejsca, formy aktywności. Rozpoznawalne marki turystyczne ułatwiają budowanie trwałych relacji z turystami, integrują lokalne społeczności wokół wspólnych celów. Marki nadają miejscom rozpoznawalny i łatwy do zapamiętania charakter, ułatwiają promowanie, inspirują tworzenie i rozwój usług, sprzyjają sieciowaniu miejsc i społeczności wokół celów i zadań, inspirują strategię i plany działania.

Turystyka kulinarna, turystyka żywnościowa to dwa pokrewne i trwałe trendy, które w przypadku wiejskich społeczności mają wiele pozytywnych przesłanek ułatwiających rozwój. Turystyka kulinarna bazuje na lokalnych tradycjach kulinarnych, produktach miejscowych i regionalnych, a także wsparciu programów promujących produkty i miejsca ich wytwarzania. Turystyka żywnościowa jest trendem związanym z produkcją na wsi i promocją żywności wysokiej jakości. Może być sposobem promocji regionów, angażuje lokalnych producentów, służy promowaniu unikalnych metod produkcji. Każdy z trendów sprzyja rozwojowi lokalnych usług, promocji producentów i wytwórców, technik.

Turystyka dziedzictwa - popularny trend kulturowy odwołujący się do tożsamości miejsca i lokalności. Wartości związane z dziedzictwem odnoszą się do miejsc, regionów, społeczności i ich kultury. Stanowią łącznik między przeszłością a obecnie żyjącymi ludźmi wybranych obszarów (dziedzictwo Żuław, Mazur, Powiśla) czy wybranych społeczności (Mennonici). Dziedzictwo bywa wyzwaniem dla społeczności, których nie łączy historyczne pokrewieństwo, a jednocześnie stwarza inspirujące możliwości działania (Muzeum Żuławskie)²⁴.

²⁰ <https://wharmonii.eu/kapiele-lesne-co-to-jest/>

²¹ <https://muzeum-grunwald.pl/>

²² <https://www.kwasnejablko.pl/>

²³ <https://www.facebook.com/ogrodpermakulturaskolity>

²⁴ <https://zph.org.pl/>

Storytelling w turystyce - jest trendem polegającym na tworzeniu spójnego przekazu, opowieści o miejscu, ludziach i doświadczeniach. W miejsce faktów i danych opowieść wprowadza emocje, przeżycia, staje się ciekawa, angażująca, zapada w pamięć, jest opowieścią o kimś, o jego losach²⁵. Częścią dobrze skonstruowanych opowieści jest autentyczność, prawdziwość, poczucie więzi z jej bohaterami. W turystyce opowieści stają się gotowymi narracjami o ludziach i ich losach. Są sposobem pokazywania miejsc, poznawania doświadczeń mieszkańców.

Hiperlokalność - trend związany z uznaniem kluczowej roli lokalnego potencjału na poziomie wsi, grupy wiosek, mikroregionu. Kanwą do rozwoju i wspierania hiperlokalności może być produkcja i dystrybucja lokalnej żywności, unikalne usługi gastronomiczne, działania artystyczne, wiejskie aktywizmy, rzemiosło, sztuka. W hiperlokalności wyraża się zarówno uznanie wartości związanych z miejscem życia i pracy, jak również z społecznością. „Sztuka w obejściu” (Jonkowo, Kawkowo, Godki), Warming²⁶ Ekotarg w Jezioranach²⁷. Lokalne inicjatywy integrują, sprzyjają wymianie doświadczeń, współpracy i promocji (Warnijski Kunszytk)²⁸.

Worcation, (workation, pracowakacje) - trend odnoszący się do form pracy i spędzania wolnego czasu, w których ostra granica między jednym a drugim ulega zatarciu. W warunkach pracy zdalnej i hybrydowej, dostępu do sieci możliwe jest wykonywanie zadań zawodowych poza miejscem pracy i zamieszkania. Worcation to hybryda pracy i wypoczynku, pozwalająca na krótsze i dłuższe wypady poza miejsce zamieszkania, z możliwością elastycznego zarządzania czasem wolnym i pracą. Zwolennicy pracowakacji organizują się i wybierają miejsca pracy i wypoczynku²⁹.

Wnioski i rekomendacje

Aniołowo jest najbardziej doświadczoną wsią w partnerstwie z uwagi na **status wsi tematycznej**, posiadanie lokalnych produktów oraz organizację dużej, corocznej imprezy plenerowej - zlot miłośników aniołów. Wszystkie te działania nie tylko stanowią szansę na dalszy rozwój wsi, ale dodatkowo są bardzo pomocne w tworzeniu tożsamości pozostałych wsi w partnerstwie i wspierają opracowanie swoich wyróżników. Wszystkie zaangażowane podmioty chętnie dzielą się swoją wiedzą, doświadczeniem, kontaktami z pozostałymi partnerami oraz angażują w swoje projekty i przedsięwzięcia. Dużym potencjałem i szansą na dalszy rozwój są: **Zlot Miłośników Aniołów**, „Angels in the fire”, warsztaty: „Królestwo koronki u Teresy”, „Anielskie smaki”, plenery artystyczne, spacer z Marion Donhoff, trasa rowerowa **Pocztyliona**, bliskość Kanału Elbląskiego, jeziora Druzno czy pola golfowego.

Wśród istniejących deficytów trzeba wskazać kluczowy problem infrastrukturalny, jakim jest brak we wsi **sieci wodociągowej oraz kanalizacyjnej**. Pierwsza rekomendacja odnosi się do stworzenia warunków zapewniających bezpieczne życie i prowadzenie działalności gospodarczej w miejscu zamieszkania. Wymaga to działań służących zapewnieniu dostępu do wody niezależnie od zmieniających się warunków klimatycznych, środowiskowych i lokalnych. Wynikają z tego działania na rzecz stworzenia planów, dokumentacji wykonawczej, zapewnienia wymaganych środków oraz realizacja inwestycji w zakresie instalacji wodociągowej i kanalizacyjnej.

Podobnym deficytem jak w przypadku braku instalacji wodociągowej i kanalizacyjnej jest również brak we wsi **instalacji światłowodowej** oraz ograniczony dostęp do Internetu szerokopasmowego. Wykluczenie technologiczne wynikające z braku dostępu sieci należy traktować jako wyzwanie do pilnego rozwiązania na poziomie władz samorządowych. Jego istotność potwierdzają zarówno uwagi mieszkańców, wyrażane podczas przeprowadzonych warsztatów, jak również uwagi zawarte w wypełnionych ankietach.

Słabe strony obszaru to **brak oferty i usług społecznych dedykowanych grupom defaworyzowanym**. **Niedostateczna wydaje się oferta skierowana do osób młodych jak i seniorów**. Słabą stroną podkreślaną przez mieszkańców są **niedostatki w zakresie infrastruktury komunikacyjnej** między innymi niska jakość części dróg oraz brak dostatecznej liczby ścieżek rowerowych. Szansą na rozwój dla wsi Aniołowo, Marianka, Nowe Kusy, Rzeczna, Zielony Grąd i Kwitajny jest **stworzenie spójnej strategii działań wsi tematycznych** oraz zaangażowanie miejscowej ludności jak wspieranie lidera.

²⁵ <https://polska1.pl/>).

²⁶ (<https://www.facebook.com/warmingtubywa>),

²⁷ <https://www.facebook.com/ekotargjeziorany>).

²⁸ <https://szlakswietejwarmii.pl/rusza-konkurs-warnijski-kunszytk/>

²⁹ <https://pracowakacje.pl/>

CZĘŚĆ ROZWOJOWA

MISJA ROZWOJU SPOŁECZNOŚCI

Z tradycją w przyszłość: ekologicznie, razem, mądrze

Wyobrażenia mieszkańców wsi Aniołowo, Marianka, Nowe Kusy, Rieczna, Zielony Grąd, oraz Kwitajny koncentrują się wokół kwestii związanych ze zwiększeniem atrakcyjności miejsc zarówno dla samych mieszkańców (rozbudowa infrastruktury, poprawa warunków życia) jak i turystów (ciekawa oferta turystyczna, produkty lokalne). Potrzeby mieszkańców koncentrują się wokół integracji mieszkańców, łączenia i aktywizowania pokoleń w działania oraz budowanie tożsamości miejsca. Duże znaczenie dla mieszkańców ma również wykorzystanie zasobów historycznych, w nowy i atrakcyjny sposób, poprzez tworzenie innowacyjnych ofert turystycznych i produktów lokalnych.

Miejscowości Aniołowa, Marianka, Nowe Kusy, Rieczna, Zielony Grąd oraz Kwitajny znajdują się w atrakcyjnym rejonie turystycznych, dodatkowo posiadają wiele zasobów klimatycznych, kulturowych i historycznych, które mogą pozytywnie wpłynąć na ich atrakcyjność, zarówno dla starszych jak i młodszych pokoleń oraz turystów poszukujących ciekawych miejsc, warsztatów czy szlaków turystycznych i rowerowych.

WIZJA PRZYSZŁOŚCI

Zaangażowani i zintegrowani mieszkańcy, skutecznie zagospodarowujący posiadane zasoby dla przyszłych pokoleń, dzięki wsiom tematycznym

Tempo zmian, postęp technologiczny czy zmiany cywilizacyjne powodują, że spora część mieszkańców ma poczucie wykluczenia. Sytuacja ta w dużej mierze już dziś dotyczy osób starszych, którzy są mniej lub wcale nie aktywni zawodowo, ale również zaczyna dotyczyć osób młodszych, którzy często są pozbawieni możliwości korzystania z niezbędnej infrastruktury, rozwiązań czy usług (np.: drogi, połączenia komunikacyjne, dostęp do Internetu, usług). Wykluczenie społeczne na obszarach wiejskich bardzo często dotyczy: wykluczenia ze sfery pracy, edukacji, dostępu do kultury, dostępu do informacji i usług.

Przyszłość mieszkańców bardzo mocno związana jest z uświadomieniem i zrozumieniem roli i znaczenia wszystkich osób w zaspokojenie potrzeb i dalszego rozwoju wsi. Rozwiązanie bieżących problemów i zaspokojenie potrzeb mieszkańców wymagać będzie integracji i wzajemnego wsparcia. Posiadane obecnie zasoby mogą być niewystarczające, aby wszystkie miejscowości mogły dalej się rozwijać i zaistnieć w przestrzeni turystycznej. Priorytetowymi działaniami mogą okazać się projekty nie tylko wpierające dobrostan obecnie mieszkających osób, ale również działania, które zabezpieczą następne, młodsze pokolenia, poprzez powołanie wiosek tematycznych, stworzenie lokalnych produktów oraz opracowanie wspólnej strategii dla turystów.

OPIS CELÓW I ZADAŃ KONCEPCJI SMART VILLAGE

Najważniejsze cele ogólne związane z przyszłością to:

- 1. STWORZENIE WIZERUNKU ATRAKCYJNEGO MIEJSCA I PERSPEKTYW ŻYCIA** - uwzględnienie potrzeb i oczekiwań mieszkańców wsi, zarówno młodych jak i seniorów oraz dostosowanie infrastruktury i usług pod bieżące i przyszłe potrzeby

CELE SZCZEGÓLWE:

- 1.1. TWORZENIE WSI JAKO MIEJSCA OSIEDLANIA SIĘ NOWYCH MIESZKAŃCÓW** - zadbanie o infrastrukturę oraz opracowanie długofalowej strategii rozwoju, w której będą uwzględnione potrzeby i oczekiwania młodych ludzi

ZADANIA

- 1.1.1.** Przeprowadzenie sondaży i wywiadów wśród mieszkańców na temat potrzeb i woli współpracy
- 1.1.2.** Współprojektowanie różnorodnej oferty spędzania czasu dla mieszkańców³⁰
- 1.1.3.** Promowanie wiodących gospodarstw otwartych na zwiedzających (prezentowanie sposobów produkcji, wykonanie prac gospodarczych przez uczestników, wspólne wyjścia w teren)

1.2. Promowanie wsi jako miejsca do życia dla młodych

ZADANIA

- 1.2.1.** Stworzenie miejsca i infrastruktury na rzecz wspólnych spotkań i integracji mieszkańców
- 1.3. Tworzenie wsi jako błękitnej strefy przyjaznej dla seniorów³¹**

ZADANIA

- 1.3.1.** Promowanie spójnej estetyki miejsca i ujednoliconych oznaczeń

- 2. INTEGROWANIE I ZWIĘKSZANIE AKTYWNOŚCI LOKALNYCH SPOŁECZNOŚCI** - globalne zmiany klimatyczne oraz postępujące wykluczenie, sprawia, że ważna staje się integracja i zwiększanie aktywności zarówno młodych jak i starszych pokoleń.

CELE SZCZEGÓLWE

2.1. Otwieranie mieszkańców wsi na zmiany, trendy i nowe rozwiązania (praktyczna edukacja)

ZADANIA

- 2.1.1.** Wspólne wyjazdy studyjne jako forma integracji mieszkańców, wspólnej nauki i inspiracji
- 2.1.2.** „Historie ze strychu” - poznanie lokalnych miejsc i osób oraz zachowane i zebrane przedmioty codziennego użytku
- 2.1.3.** Stworzenie cyfrowego archiwum lokalnych historii, osób i wydarzeń

2.2. Współtworzenie wydarzeń, budowanie oferty zgodnie z umiejętnościami i możliwościami społeczności

ZADANIA

³⁰ depot.ceon.pl

³¹ <https://kasiagwiazdowska.com/zdrowe-nawyki-prowadzace-do-dlugowiecznosci/>

2.2.1. Stworzenie lokalnego forum wymiany doświadczeń oraz dawnych i przyszłościowych umiejętności - międzypokoleniowa edukacja

2.3. Aktywizacja poszczególnych pokoleń i angażowanie zgodnie z doświadczeniami i preferencjami

ZADANIA

2.3.1. Organizowanie międzypokoleniowych warsztatów kokreatywnych

3. **ZWIĘKSZENIE DOBROBYTU LOKALNYCH SPOŁECZNOŚCI POPRZEZ TWORZENIE I ZAGOSPODAROWANIE LOKALNYCH ZASOBÓW I UMIEJĘTNOŚCI** - stworzenie wsi tematycznych oraz różnorodnej oferty turystycznej pozwoli mieszkańcom zaangażować się w rozwój miejscowości i zadbać o swoją przyszłość. Wymaga to rozpoznania potrzeb i zasobów mieszkańców i opracowanie długofalowej strategii działań, która pozwoli na zwiększenie dobrobytu mieszkańców.

CELE SZCZEGÓLWE

3.1. Łączenie miejscowości i społeczności wokół wspólnych celów, zadań i działań

ZADANIA

3.1.1. Stworzenie i realizacja wspólnego planu działania, podziału zadań i wykorzystania dostępnych zasobów

3.1.2. Stworzenie spójnego systemu identyfikacji wiosek tematycznych i specjalizacji każdej z nich

3.1.3. Budowanie bazy i upowszechnianie dobrych praktyk³²

3.2. Budowanie lokalnej marki miejsca i opłacalnego partnerstwa

ZADANIA

3.2.1. Określenie kalendarza imprez i miejsc oraz form zaangażowania w wybrane imprezy promocyjne

3.2.2. Określenie ról poszczególnych partnerów w ofercie i wycena jej składników

3.3. Działanie na rzecz poprawy kondycji ekonomicznej i rezyliencji wszystkich społeczności i miejscowości

ZADANIA

3.3.1. Opracowanie i udostępnienie oferty porozumienia „Wieś z charakterem”.

³² *idea_organizacji_uczacej_sie*PDF (doskonaleniewsieci.pl)

OPIS PLANOWANYCH WSKAŹNIKÓW

Budowanie rozwiązań służących stworzeniu środowiska sprzyjającego rozwojowi i rozwojowi mieszkańców:

Lp.	Zadanie	Działania w układzie celów i wskaźniki wg celów LSR
1. STWORZENIE WIZERUNKU ATRAKCYJNEGO MIEJSCA I PERSPEKTYW ŻYCIA		
1.1. TWORZENIE WSI JAKO MIEJSCA OSIEDLANIA SIĘ NOWYCH MIESZKAŃCÓW		
1.1.1.	Przeprowadzenie sondaży i wywiadów wśród mieszkańców na temat potrzeb i woli współpracy	DZIAŁANIE: 1. Przeprowadzenie kokreatywnych badań potrzeb i oczekiwań mieszkańców 2. Stworzenie planu działań wspierającego realizację potrzeb PRODUKT: 1.3.2. Liczba przeprowadzonych modułów szkoleniowych; plan działania uwzględniający potrzeby mieszkańców. REZULTAT: 1.3.2. Liczba osób korzystających z doradztwa, szkoleń, wymiany wiedzy ³³ ; wzrost zadowolenia mieszkańców, wzrost proaktywności mieszkańców.
1.1.2.	Współprojektowanie różnorodnej oferty spędzania wolnego czasu przez mieszkańców	DZIAŁANIE: 1. Przeprowadzenie ankietowych badań na temat potrzeb i form spędzania czasu 2. Przygotowanie różnorodnych propozycji spędzania wolnego czasu 3. Wybór atrakcyjnej oferty dla mieszkańców 4. Promocja i aktywizacja mieszkańców PRODUKT: 1.3.2. Liczba przeprowadzonych modułów szkoleniowych; Spersonalizowana oferta spędzania wolnego czasu. REZULTAT: 1.3.2. Liczba osób korzystających z doradztwa, szkoleń, wymiany wiedzy ³⁴ lub biorących udział w grupach operacyjnych europejskiego partnerstwa innowacyjnego (EPI) wspieranych w ramach WPR, by zwiększyć zrównoważoną efektywność gospodarczą, społeczną, środowiskową, klimatyczną i w zakresie gospodarowania zasobami; odsetek ludności wiejskiej korzystającej z oferty; badanie satysfakcji mieszkańców.
1.1.3.	Promowanie wiodących gospodarstw otwartych na zwiedzających (prezentowanie sposobów produkcji, wykonanie prac gospodarczych przez uczestników, wspólne wyjścia w teren)	DZIAŁANIE: 1. Tworzenie i rozwijanie gospodarstw edukacyjnych, uzyskanie certyfikatów 2. Opracowanie oferty turystycznej dla określonych grup turystycznych i uzyskanie statusu gospodarstwa edukacyjnego 3. Promocja i marketing gospodarstw edukacyjnych w różnych mediach PRODUKT: 1.1.4. Liczba małych gospodarstw rolnych z rozwiniętą działalnością pozarolniczą; liczba gospodarstw biorących udział w przedsięwzięciu oraz ich oferta turystyczna. REZULTAT: 1.1.4. Nowe miejsca pracy objęte wsparciem w ramach projektów WPR; liczba odwiedzin, gości, turystów; satysfakcja klientów; opinie w mediach społecznościowych.
1.2. PROMOWANIE WSI JAKO MIEJSCA DO ŻYCIA DLA MŁODYCH		
1.2.1.	Stworzenie miejsca i infrastruktury na rzecz wspólnych spotkań i integracji mieszkańców	DZIAŁANIE: 1. Opracowanie koncepcji i konsultacje społeczne przedsięwzięcia 2. Opracowanie dokumentacji projektowej i technicznej, niezbędnego wyposażenia 3. Pozyskanie środków, montaż finansowy 4. Budowa miejsca integracji mieszkańców, rozliczenie inwestycji, monitoring PRODUKT: 1.1.3. Nowa lub odnowiona infrastruktura turystyczna, społeczna, rekreacyjna lub kulturalna. REZULTAT: 1.1.3. Odsetek ludności wiejskiej korzystającej z lepszego dostępu do usług i infrastruktury dzięki wsparciu z WPR; satysfakcja mieszkańców.
1.3. TWORZENIE WSI JAKO BŁĘKITNEJ STREFY PRZYJAZNEJ DLA SENIORÓW		
1.3.1.	Promowanie spójnej estetyki miejsca i ujednoliconych oznaczeń	DZIAŁANIE: 1. Opracowanie koncepcji ujednoliconych oznaczeń i definicji estetyki miejsca 2. Prototypowanie i testowanie rozwiązań 3. Zabezpieczenie środków, realizacja projektów, rozliczenie i monitoring 4. Promocja koncepcji i angażowanie mieszkańców PRODUKT: 1.2.1. Liczba rozwiniętych sieci wsi tematycznych KKE; 1.2.4. Liczba rozwiniętych sieci Smart Village KKE; wypracowanie jednolitego systemu oznakowania czytelnego dla wszystkich mieszkańców; spójna koncepcja estetyki miejsc.

³³ 1.3.2. Liczba osób korzystających z doradztwa, szkoleń, wymiany wiedzy lub biorących udział w grupach operacyjnych europejskiego partnerstwa innowacyjnego (EPI) wspieranych w ramach WPR, by zwiększyć zrównoważoną efektywność gospodarczą, społeczną, środowiskową, klimatyczną i w zakresie gospodarowania zasobami

³⁴ j.w.

		<p>REZULTAT: 1.2.1. Odsetek ludności wiejskiej korzystającej z lepszego dostępu do usług i infrastruktury dzięki wsparciu WPR.</p> <p>1.2.4. Liczba wspieranych strategii inteligentnych wsi; Liczba jednolitych oznaczeń; wzmocnienie wizerunku miejscowości.</p>
<p>2. INTEGROWANIE I ZWIĘKSZANIE AKTYWNOŚCI LOKALNYCH SPOŁECZNOŚCI</p>		
<p>2.1. OTWIERANIE MIESZKAŃCÓW WSI NA ZMIANY, TRENDY I NOWE ROZWIĄZANIA (PRAKTYCZNA EDUKACJA)</p>		
2.1.1.	Wspólne wyjazdy studyjne jako forma integracji mieszkańców, wspólnej nauki i inspiracji	<p>DZIAŁANIE:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Przygotowanie listy atrakcyjnych miejsc, gospodarstw i wsi dla zaspokojenia potrzeb edukacyjnych i rozwojowych mieszkańców 2. Przygotowanie gotowej oferty wspólnych wyjazdów - harmonogram 3. Organizacja wspólnych wyjazdów, zgodnych z harmonogramem 4. Zabezpieczenie środków (opracowanie wniosku aplikacyjnego) 5. Realizacja, rozliczenie, monitoring i ewaluacja projektu edukacyjnego <p>PRODUKT: 1.3.2. Liczba przeprowadzonych modułów szkoleniowych; gotowa oferta wyjazdów studyjnych wraz harmonogramem.</p> <p>REZULTAT: 1.3.2. Liczba osób korzystających z doradztwa, szkoleń, wymiany wiedzy³⁵ integracja mieszkańców; liczba wyjazdów; sprawozdania i refleksje z wyjazdów.</p>
2.1.2.	„Historie ze strychu” - poznanie lokalnych miejsc i osób oraz zachowane i zebrane przedmioty codziennego użytku	<p>DZIAŁANIE:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Opracowanie czytelnej i spójnej koncepcji „historii ze strychu” dla mieszkańców 2. Promocja projektu i zachęcanie mieszkańców do dzielenia się swoimi historiami 3. Spisanie wybranych historii o osobach i przedmiotach 4. Stworzenie strony internetowej i opublikowanie historii w mediach <p>PRODUKT: Liczba przeprowadzonych wywiadów; zebranych historii.</p> <p>REZULTAT: Liczba osób biorących w projekcie; liczba historii; satysfakcja mieszkańców; liczba odston; liczba interakcji osób odwiedzających i czytających historie.</p>
2.1.3.	Stworzenie cyfrowego archiwum lokalnych historii, osób i wydarzeń	<p>DZIAŁANIE:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Cyfrowy materiał zawierający wybrane historie, relacje 2. Zabezpieczenie środków (opracowanie wniosku aplikacyjnego) <p>PRODUKT: cyfrowy materiał.</p> <p>REZULTAT: liczba odston; reakcje osób odwiedzających i czytających historie.</p>
<p>2.2. WSPÓŁTWORZENIE WYDARZEŃ, BUDOWANIE OFERTY ZGODNIE Z UMIEJĘTNOŚCIAMI I MOŻLIWOŚCIAMI SPOŁECZNOŚCI</p>		
2.2.1.	Stworzenie lokalnego forum wymiany doświadczeń oraz dawnych i przyszłościowych umiejętności - międzypokoleniowa edukacja	<p>DZIAŁANIE:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zebranie potrzeb różnych grup pokoleniowych 2. Inwentaryzacja posiadanych zasobów (wiedzy i doświadczenia) 3. Opracowanie oferty „forum wymiany międzypokoleniowej edukacji” 4. Uruchomienie forum wymiany <p>PRODUKT: 1.3.2. Liczba przeprowadzonych modułów szkoleniowych; liczba przeprowadzonych spotkań.</p> <p>REZULTAT: 1.3.2. Liczba osób korzystających z doradztwa, szkoleń, wymiany wiedzy³⁶ liczba uczestników imprez, wskaźnik satysfakcji.</p>
<p>2.3. AKTYWIZACJA POSZCZEGÓLNYCH POKOLEŃ I ANGAŻOWANIE ZGODNIE Z DOŚWIADCZENIAMI I PREFERENCJAMI</p>		
2.3.1	Organizowanie międzypokoleniowych warsztatów kokreatywnych	<p>DZIAŁANIE:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Przeprowadzenie kokreatywnych badań potrzeb i oczekiwań mieszkańców 2. Stworzenie oferty zajęć aktywizujących seniorów i kreatywnych dla młodzieży 3. Uruchomienie programu wsparcia seniorów i młodzieży <p>PRODUKT: 1.3.2. Liczba przeprowadzonych modułów szkoleniowych; liczba przeprowadzonych imprez, liczba zrealizowanych projektów.</p> <p>REZULTAT: 1.3.2. Liczba osób korzystających z doradztwa, szkoleń, wymiany wiedzy³⁷; liczba uczestników imprez, wskaźnik satysfakcji.</p>
<p>3. ZWIĘKSZENIE DOBROBYTU LOKALNYCH SPOŁECZNOŚCI POPRZEZ TWORZENIE</p>		

³⁵ 1.3.2. Liczba osób korzystających z doradztwa, szkoleń, wymiany wiedzy lub biorących udział w grupach operacyjnych europejskiego partnerstwa innowacyjnego (EPI) wspieranych w ramach WPR, by zwiększyć zrównoważoną efektywność gospodarczą, społeczną, środowiskową, klimatyczną i w zakresie gospodarowania zasobami

³⁶ j.w.

³⁷ J.w.

I ZAGOSPODAROWANIE LOKALNYCH ZASOBÓW I UMIEJĘTNOŚCI		
3.1. ŁĄCZENIE MIEJSCOWOŚCI I SPOŁECZNOŚCI WOKÓŁ WSPÓLNYCH CELÓW, ZADAŃ I DZIAŁAŃ		
3.1.1.	Stworzenie i realizacja wspólnego planu działania, podziału zadań i wykorzystania dostępnych zasobów	<p>DZIAŁANIE:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Stworzenie listy wspólnych celów 2. Zdefiniowanie kluczowych zadań i ich priorytetów i terminów 3. Przydzielenie zadań i odpowiedzialności poszczególnym wsiom, mieszkańcom, zespołowym <p>PRODUKT: 1.2.1. Liczba rozwiniętych sieci wsi tematycznych KKE; harmonogram działania i podział zadań i odpowiedzialności.</p> <p>REZULTAT: 1.2.1. Odsetek ludności wiejskiej korzystającej z lepszego dostępu do usług i infrastruktury dzięki wsparciu WPR; czytelny podział / większe zrozumienie i zaangażowanie w działania.</p>
3.1.2.	Stworzenie spójnego systemu identyfikacji wiosek tematycznych i specjalizacji każdej z nich	<p>DZIAŁANIE:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Opracowanie dokumentacji projektowej i wykonawczej systemu identyfikacji 2. Zabezpieczenie środków (opracowanie wniosku aplikacyjnego) 3. Wykonanie inwestycji oznakowanie 4. Udostępnienie i promocja oznakowania <p>PRODUKT: 1.2.1. Liczba rozwiniętych sieci wsi tematycznych KKE; nowy lub odnowiony system identyfikacji wioski.</p> <p>REZULTAT: 1.2.1. Odsetek ludności wiejskiej korzystającej z lepszego dostępu do usług i infrastruktury dzięki wsparciu WPR; liczba tablic / jednolitych oznaczeń.</p>
3.1.3.	Budowa bazy i upowszechnianie dobrych praktyk	<p>DZIAŁANIE:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Opracowanie koncepcji i potrzebnej tematyki bazy encyklopedii wiedzy 2. Spisanie wybranych tematów / doświadczeń / projektów / informacji <p>PRODUKT: 1.2.1. Liczba rozwiniętych sieci wsi tematycznych KKE; liczba przeprowadzonych wywiadów; zebranych informacji.</p> <p>REZULTAT: 1.2.1. Odsetek ludności wiejskiej korzystającej z lepszego dostępu do usług i infrastruktury dzięki wsparciu WPR; liczba osób biorących w projekcie; liczba osób korzystająca z encyklopedii wiedzy.</p>
3.2. BUDOWANIE LOKALNEJ MARKI MIEJSCA I OPLACALNEGO PARTNERSTWA		
3.2.1.	Określenie kalendarza imprez i miejsc oraz form zaangażowania w wybrane imprezy promocyjne	<p>DZIAŁANIE:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Inwentaryzacja organizowanych i planowanych imprez w poszczególnych miejscowościach 2. Wpisanie w kalendarz imprez 3. Podział ról i zadań <p>PRODUKT: 1.2.1. Liczba rozwiniętych sieci wsi tematycznych KKE; kalendarz imprez wraz z podziałem zadań.</p> <p>REZULTAT: 1.2.1. Odsetek ludności wiejskiej korzystającej z lepszego dostępu do usług i infrastruktury dzięki wsparciu WPR; lepsza organizacja imprez, sieciowanie, promocja kalendarza imprez w mediach i innych miejscowościach.</p>
3.2.2.	Określenie ról poszczególnych partnerów w ofercie i wycena jej składników	<p>DZIAŁANIE:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Spisanie atrakcyjnych wydarzeń / imprez wraz podziałem ról i formy zaangażowania 2. Wycena poszczególnych działań / zasobów i ich opłacalności 3. Przygotowanie gotowej oferty dla klientów <p>PRODUKT: 1.2.1. Liczba rozwiniętych sieci wsi tematycznych KKE; 1.2.5. Liczba rozwiniętych sieci szlaków kulturowych, w tym Kanału Elbląskiego; gotowa oferta cenowa dla klienta.</p> <p>REZULTAT: 1.2.1., 1.2.5. Odsetek ludności wiejskiej korzystającej z lepszego dostępu do usług i infrastruktury dzięki wsparciu WPR; czytelny i jasny podział; opłacalność.</p>
3.3. DZIAŁANIE NA RZECZ POPRAWY KONDYCJI EKONOMICZNEJ I REZYLIENCJI WSZYSTKICH SPOŁECZNOŚCI I MIEJSCOWOŚCI		
3.3.1.	Opracowanie i udostępnienie oferty porozumienia „Wieś z charakterem”	<p>DZIAŁANIE:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Opracowanie oferty porozumienia „wieś z charakterem” 2. Akceptacja oferty porozumienia 3. Opracowanie materiałów informacyjno-promocyjnych 4. Udostępnienie materiałów <p>PRODUKT: 1.2.1. Liczba rozwiniętych sieci Wsi tematycznych KKE; zaakceptowana oferta porozumienia.</p> <p>REZULTAT: 1.2.1. Odsetek ludności wiejskiej korzystającej z lepszego dostępu do usług i infrastruktury dzięki wsparciu WPR; wzrost zaangażowania, realizacja wspólnych działań.</p>

LISTA PROJEKTÓW - SZACOWANE KOSZTY REALIZACJI I MOŻLIWE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Lp.	Zadanie	Orientacyjne koszty [PLN]	Możliwe źródła finansowania
1. STWORZENIE WIZERUNKU ATRAKCYJNEGO MIEJSCA I PERSPEKTYW ŻYCIA			
1.1. TWORZENIE WSI JAKO MIEJSCA OSIEDLANIA SIĘ NOWYCH MIESZKAŃCÓW			
1.1.1.	Przeprowadzenie sondaży i wywiadów wśród mieszkańców na temat potrzeb i woli współpracy	20 000	<ol style="list-style-type: none"> 1* PS WPR 2023-2027: 6* OW LGD KŚO AKADEMIA LIDERA 2024, 7* PG (KŚO KULTURA 2026, MŁODZIEŻ 2028) Narodowy Instytut Wolności - NOWE FIO Otwarte konkursy na realizację zadań publicznych - gminne, powiatowe, wojewódzkie Fundacja Wspólnota Pokoleń - Złoty Wiek Netto - Sąsiedzka moc Fundacja ORLEN - Moje miejsce na ziemi Fundusz Sołecki, NGO, Gmina
1.1.2.	Współprojektowanie różnorodnej oferty spędzania czasu dla mieszkańców	90 000	<ol style="list-style-type: none"> 1* PS WPR 2023-2027: 6* OW LGD KŚO AKADEMIA LIDERA 2024, 7* PG (KŚO KULTURA 2026, MŁODZIEŻ 2028) Narodowy Instytut Wolności - NOWE FIO Otwarte konkursy na realizację zadań publicznych - gminne, powiatowe, wojewódzkie Fundacja Wspólnota Pokoleń - Złoty Wiek Ministerstwo Cyfryzacji - Cyfrowe Kluby Seniora Netto - Sąsiedzka moc Fundacja Santander Bank Polska - BANK MŁODYCH MISTRZÓW SPORTU Fundacja ORLEN - Moje miejsce na ziemi Fundusz Sołecki, NGO, Gmina
1.1.3.	Promowanie wiodących gospodarstw otwartych na zwiedzających (prezentowanie sposobów produkcji, wykonanie prac gospodarczych przez uczestników, wspólne wyjścia w teren)	150 000 400 000	<ol style="list-style-type: none"> 1* PS WPR 2023-2027: 5* OK (PGE, RGE 2024, 2025, 2026) Otwarte konkursy na realizację zadań publicznych - gminne, powiatowe, wojewódzkie Fundacja Wspólnota Pokoleń - Złoty Wiek Netto - Sąsiedzka moc Fundacja ORLEN - Moje miejsce na ziemi Fundusz Sołecki, NGO, Gmina
1.2. PROMOWANIE WSI JAKO MIEJSCA DO ŻYCIA DLA MŁODYCH			
1.2.1.	Stworzenie miejsca i infrastruktury na rzecz wspólnych spotkań i integracji mieszkańców	15 000 000 20 000 000	<ol style="list-style-type: none"> 1* PS WPR 2023-2027: 5* OK (MIP 2024, 2025, 2026) FE WiM, OWES Narodowy Instytut Wolności - NOWE FIO Otwarte konkursy na realizację zadań publicznych - gminne, powiatowe, wojewódzkie Fundacja Wspólnota Pokoleń - Złoty Wiek Ministerstwo Cyfryzacji - Cyfrowe Kluby Seniora Netto - Sąsiedzka moc Fundacja Santander Bank Polska - BANK MŁODYCH MISTRZÓW SPORTU Fundacja ORLEN - Moje miejsce na ziemi Fundusz Sołecki, NGO, Gmina
1.3. TWORZENIE WSI JAKO BŁĘKITNEJ STREFY PRZYJAZNEJ DLA SENIORÓW			
1.3.1.	Promowanie spójnej estetyki miejsca i ujednoliconych oznaczeń	900 000	<ol style="list-style-type: none"> 1* PS WPR 2023-2027: 5* OK (MIP 2024, 2025, 2026); 7* PG WT KKE 2025 Narodowy Instytut Wolności - NOWE FIO Otwarte konkursy na realizację zadań publicznych - gminne, powiatowe, wojewódzkie Fundacja Wspólnota Pokoleń - Złoty Wiek Ministerstwo Cyfryzacji - Cyfrowe Kluby Seniora Netto - Sąsiedzka moc Fundacja Santander Bank Polska - BANK MŁODYCH MISTRZÓW SPORTU Fundacja ORLEN - Moje miejsce na ziemi Fundusz Sołecki, NGO, Gmina
2. INTEGROWANIE I ZWIĘKSZANIE AKTYWNOŚCI LOKALNYCH SPOŁECZNOŚCI			
2.1. OTWIERANIE MIESZKAŃCÓW WSI NA ZMIANY, TRENDY I NOWE ROZWIĄZANIA (PRAKTYCZNA EDUKACJA)			

2.1.1.	Wspólne wyjazdy studyjne jako forma integracji mieszkańców, wspólnej nauki i inspiracji	150 000	<ol style="list-style-type: none"> 1* PS WPR 2023-2027: 6* OW LGD KŚO AKADEMIA LIDERA 2024, 7* PG (KŚO KULTURA 2026, MŁODZIEŻ 2028) Otwarte konkursy na realizację zadań publicznych - gminne, powiatowe, wojewódzkie Fundacja Wspólnota Pokoleń - Złoty Wiek Netto - Sąsiedzka moc Fundacja ORLEN - Moje miejsce na ziemi Carrefour Polska - konkurs dla KGW Fundusz Sotecki, NGO, Gmina
2.1.2.	„Historie ze strychu” - poznanie lokalnych miejsc i osób oraz zachowane i zebrane przedmioty codziennego użytku	50 000	<ol style="list-style-type: none"> Narodowy Instytut Wolności - NOWE FIO Fundusz Sotecki Otwarte konkursy na realizację zadań publicznych - gminne, powiatowe, wojewódzkie Fundacja Wspólnota Pokoleń - Złoty Wiek Ministerstwo Cyfryzacji - Cyfrowe Kluby Seniora Netto - Sąsiedzka moc Fundacja Santander Bank Polska - BANK MŁODYCH MISTRZÓW SPORTU Fundacja ORLEN - Moje miejsce na ziemi Fundusz Sotecki, NGO, Gmina
2.1.3.	Stworzenie cyfrowego archiwum lokalnych historii, osób i wydarzeń	15 000	<ol style="list-style-type: none"> Otwarte konkursy na realizację zadań publicznych - gminne, powiatowe, wojewódzkie Fundacja Wspólnota Pokoleń - Złoty Wiek Ministerstwo Cyfryzacji - Cyfrowe Kluby Seniora Fundacja ORLEN - Moje miejsce na ziemi Fundusz Sotecki, NGO, Gmina
2.2. WSPÓŁTWORZENIE WYDARZEŃ, BUDOWANIE OFERTY ZGODNIE Z UMIEJĘTNOŚCIAMI I MOŻLIWOŚCIAMI SPOŁECZNOŚCI			
2.2.1.	Stworzenie lokalnego forum wymiany doświadczeń oraz dawnych i przyszłościowych umiejętności - międzypokoleniowa edukacja	20 000	<ol style="list-style-type: none"> 1* PS WPR 2023-2027: 6* OW LGD KŚO AKADEMIA LIDERA 2024, 7* PG (KŚO KULTURA 2026, MŁODZIEŻ 2028) Narodowy Instytut Wolności - NOWE FIO Otwarte konkursy na realizację zadań publicznych - gminne, powiatowe, wojewódzkie Fundacja Wspólnota Pokoleń - Złoty Wiek Ministerstwo Cyfryzacji - Cyfrowe Kluby Seniora Netto - Sąsiedzka moc Fundacja Santander Bank Polska - BANK MŁODYCH MISTRZÓW SPORTU Fundacja ORLEN - Moje miejsce na ziemi Fundusz Sotecki, NGO, Gmina
2.3. AKTYWIZACJA POSZCZEGÓLNYCH POKOLEŃ I ANGAŻOWANIE ZGODNIE Z DOŚWIADCZENIAMI I PREFERENCJAMI			
2.3.1	Organizowanie międzypokoleniowych warsztatów kokreatywnych	20 000	<ol style="list-style-type: none"> 1* PS WPR 2023-2027: 6* OW LGD KŚO AKADEMIA LIDERA 2024, 7* PG (KŚO KULTURA 2026, MŁODZIEŻ 2028) Narodowy Instytut Wolności - NOWE FIO Otwarte konkursy na realizację zadań publicznych - gminne, powiatowe, wojewódzkie Fundacja Wspólnota Pokoleń - Złoty Wiek Ministerstwo Cyfryzacji - Cyfrowe Kluby Seniora Netto - Sąsiedzka moc Fundacja Santander Bank Polska - BANK MŁODYCH MISTRZÓW SPORTU Fundacja ORLEN - Moje miejsce na ziemi Fundusz Sotecki, NGO, Gmina
3. ZWIĘKSZENIE DOBROBYTU LOKALNYCH SPOŁECZNOŚCI POPRZEZ TWORZENIE I ZAGOSPODAROWANIE LOKALNYCH ZASOBÓW I UMIEJĘTNOŚCI			
3.1. ŁĄCZENIE MIEJSCOWOŚCI I SPOŁECZNOŚCI WOKÓŁ WSPÓLNYCH CELÓW, ZADAŃ I DZIAŁAŃ			
3.1.1.	Stworzenie i realizacja wspólnego planu działania, podziału zadań i wykorzystania dostępnych zasobów	15 000	<ol style="list-style-type: none"> 1* PS WPR 2023-2027: 7* PG (WT KKE 2025); 10* MPP (Sieć WT KKE 2026) Narodowy Instytut Wolności - NOWE FIO Otwarte konkursy na realizację zadań publicznych - gminne, powiatowe, wojewódzkie Fundusz Sotecki, NGO, Gmina
3.1.2.	Stworzenie spójnego systemu identyfikacji wiosek tematycznych i specjalizacji każdej z nich	900 000	<ol style="list-style-type: none"> 1* PS WPR 2023-2027: 7* PG (WT KKE 2025); 10* MPP (Sieć WT KKE 2026) FE WiM Narodowy Instytut Wolności - NOWE FIO Fundacja Wspólnota Pokoleń - Złoty Wiek Otwarte konkursy na realizację zadań publicznych - gminne, powiatowe, wojewódzkie

			6. Ministerstwo Cyfryzacji - Cyfrowe Kluby Seniora 7. Netto - Sąsiedzka moc 8. Fundacja ORLEN - Moje miejsce na ziemi 9. Fundusz Sotecki, NGO, Gmina
3.1.3.	Budowa bazy i upowszechnianie dobrych praktyk	20 000	1. 1* PS WPR 2023-2027: 7* PG (WT KKE 2025), 10* MPP (Sieć WT KKE 2026) 2. Otwarte konkursy na realizację zadań publicznych - gminne, powiatowe, wojewódzkie 3. Fundusz Sotecki, NGO, Gmina
3.2. BUDOWANIE LOKALNEJ MARKI MIEJSCA I OPLACALNEGO PARTNERSTWA			
3.2.1.	Określenie kalendarza imprez i miejsc oraz form zaangażowania w wybrane imprezy promocyjne	15 000	1. 1* PS WPR 2023-2027: 9* RPP (Sieć Szlak KKE 2025); 10* MPP (Sieć WT KKE 2026) 2. Narodowy Instytut Wolności - NOWE FIO 3. Otwarte konkursy na realizację zadań publicznych - gminne, powiatowe, wojewódzkie 4. Fundusz Sotecki, NGO, Gmina
3.2.2.	Określenie ról poszczególnych partnerów w ofercie i wycena jej składników	8 000	1. 1* PS WPR 2023-2027: 9* RPP (Sieć Szlak KKE 2025); 10* MPP WT KKE 2026 2. Otwarte konkursy na realizację zadań publicznych - gminne, powiatowe, wojewódzkie 3. Fundusz Sotecki, NGO, Gmina
3.3. DZIAŁANIE NA RZECZ POPRAWY KONDYCJI EKONOMICZNEJ I REZYLIENCJI WSZYSTKICH SPOŁECZNOŚCI I MIEJSCOWOŚCI			
3.3.1.	Opracowanie i udostępnienie oferty porozumienia „Wieś z charakterem”	16 000	1. 1* PS WPR 2023-2027: 9* RPP (Sieć Szlak KKE 2025); 10* MPP WT KKE 2026 2. Otwarte konkursy na realizację zadań publicznych - gminne, powiatowe, wojewódzkie 3. Fundusz Sotecki, NGO, Gmina
	RAZEM	17 389 000 22 639 000	

Źródło: opracowanie własne.

(*) zadanie współfinansowane przez gminę

1* - PS WPR - Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 (PS WPR 2023-2027)

2* - Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur 2023-2027 w ramach PROJEKTÓW STRATEGICZNYCH Strategii Rozwoju Krainy Kanatu Elbląskiego na lata 2023-2030 (FE WiM PS 1,2,3,4.);

3* - Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur 2023-2027 w ramach OŚRODKA WSPIERANIA EKONOMII SPOŁECZNEJ na lata 2023-2030 (FE WiM OWES); Strategii Rozwoju Krainy Kanatu Elbląskiego, Projekt Strategiczny Canal Velo (FEWiM PS CV);

4* - LSR OW KE - Lokalna Strategia Rozwoju Obszarów Wiejskich Kanatu Elbląskiego 2023-2029;

5* - OK - OPERACJA KLASYCZNA w ramach LSR OW KE 2023-2029 (OK PDG - podejmowanie działalności gospodarczej 2024, 2025, 2026; OK RDG - rozwijanie działalności gospodarczej 2024, 2025, 2026; OK MIP - mała infrastruktura publiczna 2024, 2025, 2026);

6* - OW LGD - OPERACJA WŁASNA LGD w ramach LSR OW KE 2023-2029 (OW KE LGD PL - sieć wytwórców produktów lokalnych 2024, OW KE LGD KŚO - kształtowanie świadomości obywatelskiej ŻEGLUGA 2025, OW KE LGD KŚO - AKADEMIA LIDERA 2024, OW KE LGD SzKKE - ROWER - sieć Szlak Kulturowy KE 2026);

7* - PG - PROJEKT GRANTOWY w ramach LSR OW KE 2023-2029 (PG - PPP przygotowanie projektu partnerskiego SzKKE 2024 Szwecja), WT KKE 2025, Koncepcje SV 2025; kształtowanie świadomości obywatelskiej KULTURA 2026, ŚRODOWISKO 2027, MŁODZIEŻ 2028);

8* - PwP - PROJEKT w PARTNERSTWIE w ramach LSR OW KE 2023-2029 (PwP EM - sieć Ekomuzeum KKE 2024; PwP SV - sieć SV 2024, PwP PL - sieć wytwórców produktów lokalnych 2027);

9* - RPP - REGIONALNY PROJEKT PARTNERSKI w ramach w ramach LSR OW KE 2023-2029 (sieć szlaków kulturowych - marka, 2025);

10* - MPP - Międzynarodowy projekt Partnerski w ramach LSR OW KE 2023-2029 (MPP - WT KKE 2026)

3. HARMONOGRAM REALIZACJI ZADAŃ

Lista projektów	Okres realizacji											
	2024		2025		2026		2027		2028		2029	
	I półr.	II półr.	I półr.	II półr.	I półr.	II półr.	I półr.	II półr.	I półr.	II półr.	I półr.	II półr.
CEL 1. STWORZENIE WIZERUNKU ATRAKCYJNEGO MIEJSCA I PERSPEKTYW ŻYCIA												
1.1. TWORZENIE WSI JAKO MIEJSCA OSIEDLANIA SIĘ NOWYCH MIESZKAŃCÓW												
1.1.1. Przeprowadzenie sondażu i wywiadów wśród mieszkańców na temat potrzeb i woli współpracy		X				X				X		
1.1.2. Współprojektowanie różnorodnej oferty spędzania czasu dla mieszkańców		X				X				X		
1.1.3. Promowanie wiodących gospodarstw otwartych na zwiedzających (prezentowanie sposobów produkcji, wykonanie prac gospodarczych przez uczestników, wspólne wyjścia w teren)						X						
1.2. PROMOWANIE WSI JAKO MIEJSCA DO ŻYCIA DLA MŁODYCH												
1.2.1. Tworzenie miejsca i infrastruktury na rzecz wspólnych spotkań i integracji mieszkańców		X		X		X						
1.3. TWORZENIE WSI JAKO BŁĘKITNEJ STREFY PRZYJAZNEJ DLA SENIORÓW												
1.3.1. Promowanie spójnej estetyki miejsca i ujednoliconych oznaczeń		X		X		X						
CEL 2. INTEGROWANIE I ZWIĘKSZANIE AKTYWNOŚCI LOKALNYCH SPOŁECZNOŚCI												
2.1. OTWIERANIE MIESZKAŃCÓW WSI NA ZMIANY, TRENDY I NOWE ROZWIĄZANIA (PRAKTYCZNA EDUKACJA)												
2.1.1. Wspólne wyjazdy studyjne jako forma integracji mieszkańców, wspólnej nauki i inspiracji		X				X				X		
2.1.2. „Historie ze strychu” - poznanie lokalnych miejsc i osób oraz zachowane i zebrane przedmioty codziennego użytku		X		X		X		X		X		X
2.1.3. Stworzenie cyfrowego archiwum lokalnych historii, osób i wydarzeń		X		X		X		X		X		X
2.2. WSPÓŁTWORZENIE WYDARZEŃ, BUDOWANIE OFERTY ZGODNIE Z UMIEJĘTNOŚCIAMI I MOŻLIWOŚCIAMI SPOŁECZNOŚCI												
2.2.1. Stworzenie lokalnego forum wymiany doświadczeń oraz dawnych i przyszłościowych umiejętności - międzypokoleniowa edukacja		X				X				X		
2.3. AKTYWIZACJA POSZCZEGÓLNYCH POKOLEŃ I ANGAŻOWANIE ZGODNIE Z DOŚWIADCZENIAMI I PREFERENCJAMI												
2.3.1. Organizowanie międzypokoleniowych warsztatów kokreatywnych		X				X				X		
CEL 3. ZWIĘKSZENIE DOBROBYTU LOKALNYCH SPOŁECZNOŚCI POPRZEZ TWORZENIE I ZAGOSPODAROWANIE LOKALNYCH ZASOBÓW I UMIEJĘTNOŚCI												
3.1. ŁĄCZENIE MIEJSCOWOŚCI I SPOŁECZNOŚCI WOKÓŁ WSPÓLNYCH CELÓW, ZADAŃ I DZIAŁAŃ												
3.1.1. Stworzenie i realizacja wspólnego planu działania, podziału zadań i zagospodarowania dostępnych zasobów				X		X						
3.1.2. Stworzenie spójnego systemu identyfikacji wiosek tematycznych i specjalizacji każdej z nich				X		X						
3.1.3. Budowanie bazy i upowszechnianie dobrych praktyk				X		X						
3.2. BUDOWANIE LOKALNEJ MARKI MIEJSCA I OPLACALNEGO PARTNERSTWA												
3.2.1. Określenie kalendarza imprez i miejsc oraz form zaangażowania w wybrane imprezy promocyjne				X		X						
3.2.2. Określenie ról poszczególnych partnerów w ofercie i wycena jej składników				X		X						
3.3. DZIAŁANIE NA RZECZ POPRAWY KONDYCJI EKONOMICZNEJ I REZYLIENCJI WSZYSTKICH SPOŁECZNOŚCI I MIEJSCOWOŚCI												
3.3.1. Opracowanie i udostępnienie oferty porozumienia „Wieś z charakterem”				X		X						

PLAN WŁĄCZENIA SPOŁECZNOŚCI W REALIZACJĘ OPRACOWANEJ KONCEPCJI

Lp.	Zadanie	Rola i korzyści społeczności
1. STWORZENIE WIZERUNKU ATRAKCYJNEGO MIEJSCA I PERSPEKTYW ŻYCIA		
1.1. TWORZENIE WSI JAKO MIEJSCA OSIEDLANIA SIĘ NOWYCH MIESZKAŃCÓW		
1.1.1.	Przeprowadzenie sondaży i wywiadów wśród mieszkańców na temat potrzeb i woli współpracy	Mieszkańcy partnerskich wsi tematycznych, rady sołeckie, Urząd Miejski w Pastęku, KE LGD, Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski
1.1.2.	Współprojektowanie różnorodnej oferty spędzania czasu dla mieszkańców	Mieszkańcy partnerskich wsi tematycznych, rady sołeckie, Urząd Miejski w Pastęku, KE LGD, Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski
1.1.3.	Promowanie wiodących gospodarstw otwartych na zwiedzających (prezentowanie sposobów produkcji, wykonanie prac gospodarczych przez uczestników, wspólne wyjścia w teren)	Mieszkańcy partnerskich wsi tematycznych, rady sołeckie, Urząd Miejski w Pastęku, KE LGD, Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, moderatorzy warsztatów, media lokalne i regionalne, media społecznościowe, lokalni artyści i rzemieślnicy
1.2. PROMOWANIE WSI JAKO MIEJSCA DO ŻYCIA DLA MŁODYCH		
1.2.1.	Stworzenie miejsca i infrastruktury na rzecz wspólnych spotkań i integracji mieszkańców	Mieszkańcy partnerskich wsi tematycznych, rady sołeckie, Urząd Miejski w Pastęku, KE LGD, Związek Gmin i Powiatów Kanalu Elbląskiego i Pojezierza Iławskiego, Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, moderatorzy warsztatów
1.3. TWORZENIE WSI JAKO BŁĘKITNEJ STREFY PRZYJAZNEJ DLA SENIORÓW		
1.3.1.	Promowanie spójnej estetyki miejsca i ujednoliconych oznaczeń	Mieszkańcy partnerskich wsi tematycznych, rady sołeckie, Urząd Miejski w Pastęku, KE LGD, Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, moderatorzy warsztatów, media lokalne i regionalne, media społecznościowe, lokalni artyści i rzemieślnicy
2. INTEGROWANIE I ZWIĘKSZANIE AKTYWNOŚCI LOKALNYCH SPOŁECZNOŚCI		
2.1. OTWIERANIE MIESZKAŃCÓW WSI NA ZMIANY, TRENDY I NOWE ROZWIĄZANIA (PRAKTYCZNA EDUKACJA)		
2.1.1.	Wspólne wyjazdy studyjne jako forma integracji mieszkańców, wspólnej nauki i inspiracji	Mieszkańcy partnerskich wsi tematycznych, rady sołeckie, Urząd Miejski w Pastęku, KE LGD, Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, partnerzy regionalni, krajowi i zagraniczni
2.1.2.	„Historie ze strychu” - poznanie lokalnych miejsc i osób oraz zachowane i zebrane przedmioty codziennego użytku	Mieszkańcy partnerskich wsi tematycznych, rady sołeckie, Urząd Miejski w Pastęku, KE LGD, Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, regionaliści, historycy, muzealnicy, pasjonaci historii
2.1.3.	Stworzenie cyfrowego archiwum lokalnych historii, osób i wydarzeń	Mieszkańcy partnerskich wsi tematycznych, rady sołeckie, Urząd Miejski w Pastęku, KE LGD, Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, regionaliści, historycy, muzealnicy, informatycy
2.2. WSPÓŁTWORZENIE WYDARZEŃ, BUDOWANIE OFERTY ZGODNIE Z UMIEJĘTNOŚCIAMI I MOŻLIWOŚCIAMI SPOŁECZNOŚCI		
2.2.1.	Stworzenie lokalnego forum wymiany doświadczeń oraz dawnych i przyszłościowych umiejętności - międzypokoleniowa edukacja	Mieszkańcy partnerskich wsi tematycznych, rady sołeckie, Urząd Miejski w Pastęku, KE LGD, Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, moderatorzy warsztatów, psychologowie, regionaliści, historycy, media
2.3. AKTYWIZACJA POSZCZEGÓLNYCH POKOLEŃ I ANGAŻOWANIE ZGODNIE Z DOŚWIADCZENIAMI I PREFERENCJAMI		
2.3.1	Organizowanie międzypokoleniowych warsztatów kokreatywnych	Mieszkańcy partnerskich wsi tematycznych, rady sołeckie, Urząd Miejski w Pastęku, KE LGD, Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, moderatorzy warsztatów, informatycy, psychologowie

3. ZWIĘKSZENIE DOBROBYTU LOKALNYCH SPOŁECZNOŚCI POPRZEC TWORZENIE I ZASTOSOWANIE LOKALNYCH ZASOBÓW I UMIEJĘTNOŚCI		
3.1. ŁĄCZENIE MIEJSCOWOŚCI I SPOŁECZNOŚCI WOKÓŁ WSPÓLNYCH CELÓW, ZADAŃ I DZIAŁAŃ		
3.1.1.	Stworzenie i realizacja wspólnego planu działania, podziału zadań i stosowania dostępnych zasobów	Mieszkańcy partnerskich wsi tematycznych, rady sołeckie, Urząd Miejski w Pastęku, KE LGD, Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, moderatorzy
3.1.2.	Stworzenie spójnego systemu identyfikacji wiosek tematycznych i specjalizacji każdej z nich	Mieszkańcy partnerskich wsi tematycznych, rady sołeckie, Urząd Miejski w Pastęku, KE LGD, Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, moderatorzy, artyści, społeczność internetowa, partnerzy regionalni, krajowi i zagraniczni
3.1.3.	Budowa bazy i upowszechnianie dobrych praktyk	Mieszkańcy partnerskich wsi tematycznych, rady sołeckie, Urząd Miejski w Pastęku, KE LGD, Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, moderatorzy, artyści, społeczność internetowa, partnerzy regionalni, krajowi i zagraniczni
3.2. BUDOWANIE LOKALNEJ MARKI MIEJSCA I OPLACALNEGO PARTNERSTWA		
3.2.1.	Określenie kalendarza imprez i miejsc oraz form zaangażowania w wybrane imprezy promocyjne	Mieszkańcy partnerskich wsi tematycznych, rady sołeckie, Urząd Miejski w Pastęku, KE LGD, Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, moderatorzy, artyści, społeczność internetowa, partnerzy regionalni, krajowi i zagraniczni
3.2.2.	Określenie ról poszczególnych partnerów w ofercie i wycena jej składników	Mieszkańcy partnerskich wsi tematycznych, rady sołeckie, Urząd Miejski w Pastęku, KE LGD, Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, moderatorzy, artyści, społeczność internetowa, partnerzy regionalni, krajowi i zagraniczni
3.3. DZIAŁANIE NA RZECZ POPRAWY KONDYCJI EKONOMICZNEJ I REZYLIENCJI WSZYSTKICH SPOŁECZNOŚCI I MIEJSCOWOŚCI		
3.3.1.	Opracowanie i udostępnienie oferty porozumienia „Wieś z charakterem”	Mieszkańcy partnerskich wsi tematycznych, rady sołeckie, Urząd Miejski w Pastęku, KE LGD, Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, moderatorzy, artyści, społeczność internetowa, partnerzy regionalni, krajowi i zagraniczni

IV. PRZEWIDZIANE KORZYŚCI DLA LOKALNEJ SPOŁECZNOŚCI

Koncepcja Smart Village tworzy warunki na rzecz zwiększania aktywności mieszkańców w działaniach nastawionych na poprawę jakości życia i budowanie lokalnego kapitału społecznego.

Poszczególne zadania pozwalają na integrację mieszkańców i stworzenie publicznej strefy spotkań, pozwalającej się spotykać oraz zwiększać turystyczną atrakcyjność miejsca.

Zadania związane z dziedzictwem kulinarnym mogą być impulsem do podejmowania dodatkowych działań o charakterze gospodarczym przez osoby zainteresowane własnym rozwojem i współpracą z innymi mieszkańcami.

Większość zadań otwiera społeczność wiejską na otoczenie (turystyka i współpraca z ościennymi wioskami, Urzędem Miasta w Pastęku, KE LGD).

Prowadzenie partycypacyjnych i kokreacyjnych badań użytkowników jest działaniem poprawiającym komunikację, integrującym oraz dającym wiedzę o rzeczywistych potrzebach i problemach mieszkańców. Takie działanie pozwala także rozwiązywać część problemów przez samą społeczność.

PARTNERZY KONCEPCJI SMART VILLAGE - SYGNATARIUSZE LISTU INTENCYJNEGO w sprawie zawiązania PARTNERSTWA na rzecz WDRAŻANIA KONCEPCJI SMART VILLAGE (INTELIAGENTNEJ WSI) Aniołowo, Marianka, Nowe Kusy, Rieczna, Zielony Grąd, Kwitajny:

Koncepcja Smart Village 2030 Aniołowo, Marianka, Nowe Kusy, Rieczna, Zielony Grąd, Kwitajny została przyjęta przez RADĘ GMINY PASŁĘK i ZEBRANIA WIEJSKIE, tj.:

1. **Rada Gminy Pasłęk** - UCHWAŁA NR .../2024 z roku w sprawie przyjęcia KONCEPCJI SMART VILLAGE (INTELIAGENTNYCH WSI) Aniołowo, Marianka, Nowe Kusy, Rieczna, Zielony Grąd, Kwitajny
2. **Sołectwo Aniołowo** - UCHWAŁA NR .../2024 z roku w sprawie przyjęcia KONCEPCJI SMART VILLAGE (INTELIAGENTNYCH WSI) Aniołowo, Marianka, Nowe Kusy, Rieczna, Zielony Grąd, Kwitajny
3. **Sołectwo Marianka** - UCHWAŁA NR .../2024 z roku w sprawie przyjęcia KONCEPCJI SMART VILLAGE (INTELIAGENTNYCH WSI) Aniołowo, Marianka, Nowe Kusy, Rieczna, Zielony Grąd, Kwitajny
4. **Sołectwo Nowe Kusy** - UCHWAŁA NR .../2024 z roku w sprawie przyjęcia KONCEPCJI SMART VILLAGE ((INTELIAGENTNYCH WSI) Aniołowo, Marianka, Nowe Kusy, Rieczna, Zielony Grąd, Kwitajny
5. **Sołectwo Rieczna** - UCHWAŁA NR .../2024 z roku w sprawie przyjęcia KONCEPCJI SMART VILLAGE (INTELIAGENTNYCH WSI) Aniołowo, Marianka, Nowe Kusy, Rieczna, Zielony Grąd, Kwitajny
6. **Sołectwo Zielony Grąd** - UCHWAŁA NR .../2024 z roku w sprawie przyjęcia KONCEPCJI SMART VILLAGE (INTELIAGENTNYCH WSI) Aniołowo, Marianka, Nowe Kusy, Rieczna, Zielony Grąd, Kwitajny
7. **Sołectwo Kwitajny** - UCHWAŁA NR .../2024 z roku w sprawie przyjęcia KONCEPCJI SMART VILLAGE (INTELIAGENTNYCH WSI) Aniołowo, Marianka, Nowe Kusy, Rieczna, Zielony Grąd, Kwitajny
8. *Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Wsi „Aniołowo”*
9. *Stowarzyszenie Kwitajny z Historią w Przyszłość*

PODPISY PARTNERÓW KONCEPCJI SMART VILLAGE 2030: ANIOŁOWO, MARIANKA, NOWE KUSY, RZECZNA, ZIELONY GRĄD, KWITAJNY:

1. **Gmina Pasłęk**
2. **Rada Sołecka Aniołowo**
3. **Rada Sołecka Marianka**
4. **Rada Sołecka Nowe Kusy**
5. **Rada Sołecka Rieczna**
6. **Rada Sołecka Zielony Grąd**
7. **Rada Sołecka Kwitajny**
8. **Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi „ANIOŁOWO”**
9. **Stowarzyszenie Kwitajny z Historią w Przyszłość**

(podpisy PARTNERÓW KONCEPCJI SMART VILLAGE)

.....
(podpisy grantobiorcy)

Aniołowo, 27 października 2023 roku

Załącznik NR 1. ZADANIA KONCEPCJI SMART VILLAGE 2030: ANIOŁOWO, MARIANKA, NOWE KUSY, RZECZNA, ZIELONY GRĄD I KWITAJNY, GMINA PASŁĘK

Lp.	CELE i ZADANIA	Wskaźniki produktu			Wskaźniki rezultatu			Budżet PLN	Odpowiedzialny partner	Termin realizacji	Źródło finansowania
		Nazwa	Liczba	Miano	Nazwa	Liczba	Miano				
CEL 1.	STWORZENIE WIZERUNKU ATRAKCYJNEGO MIEJSCA I PERSPEKTYW ŻYCIA										
1.1.	TWORZENIE WSI JAKO MIEJSCA OSIEDLANIA SIĘ NOWYCH MIESZKAŃCÓW										
1.1.1.	PRZEPROWADZENIE SONDAŻY I WYWIADÓW WŚRÓD MIESZKAŃCÓW NA TEMAT POTRZEB I WOLI WSPÓŁPRACY	1.3.2. Liczba przeprowadzonych modułów szkoleniowych; plan działania uwzględniający potrzeby mieszkańców	1	moduł	1.3.2. Liczba osób korzystających z doradztwa, szkoleń, wymiany wiedzy ³⁸ ; wzrost zadowolenia mieszkańców, wzrost proaktywności mieszkańców	40	osób	20 000	Mieszkańcy partnerskich wsi tematycznych, rady sołeckie, UM, KE LGD, Samorząd WWM, Uniwersytet WM	2024 2026 2028	6* OW LGD KŚO AL 7* PG KŚO KULTURA, MŁODZIEŻ
1.1.2.	WSPÓLPROJEKTOWANIE RÓŻNORODNEJ OFERTY SPĘDZANIA CZASU DLA MIESZKAŃCÓW	1.3.2. Liczba przeprowadzonych modułów szkoleniowych; spersonalizowana oferta spędzania wolnego czasu.	6	moduł	1.3.2. Liczba osób korzystających z doradztwa, szkoleń, wymiany wiedzy ³⁹ lub biorących udział w grupach operacyjnych europejskiego partnerstwa innowacyjnego (EPI) wspieranych w ramach WPR, by zwiększyć zrównoważoną efektywność gospodarczą, społeczną, środowiskową, klimatyczną i w zakresie gospodarowania zasobami; odsetek ludności wiejskiej korzystającej z oferty; badanie satysfakcji mieszkańców.	60	osób	90 000	Mieszkańcy partnerskich wsi tematycznych, rady sołeckie, UM, KE LGD, Samorząd WWM, Uniwersytet WM	2024 2026 2028	6* OW LGD KŚO AL 7* PG KŚO KULTURA, MŁODZIEŻ
1.1.3.	PROMOWANIE WIODĄCYCH GOSPODARSTW OTWARTYCH NA ZWIEDZAJĄCYCH (PREZENTOWANIE SPOSOBÓW PRODUKCJI, WYKONANIE PRAC GOSPODARCZYCH PRZEZ UCZESTNIKÓW, WSPÓLNE WYJŚCIA W TEREN)	1.1.4. Liczba małych gospodarstw rolnych z rozwiniętą działalnością pozarolniczą; liczba gospodarstw biorących udział w przedsięwzięciu oraz ich oferta turystyczna	1	PGE RGE	1.1.4. Nowe miejsca pracy objęte wsparciem w ramach projektów WPR; liczba odwiedzin, gości, turystów; satysfakcja klientów; opinie w mediach społecznościowych.	1	etat	150 000 400 000	Mieszkańcy partnerskich wsi tematycznych, rady sołeckie, UM, KE LGD, Samorząd WWM, Uniwersytet WM, moderatorzy warsztatów, media lokalne i regionalne, MS, lokalni artyści i rzemieślnicy	2026	5* OK PGE, RGE
1.2.	PROMOWANIE WSI JAKO MIEJSCA DO ŻYCIA DLA MŁODYCH										
1.2.1.	STWORZENIE MIEJSCA I INFRASTRUKTURY NA RZECZ WSPÓLNYCH SPOTKAŃ I INTEGRACJI MIESZKAŃCÓW	1.1.3. Nowa lub odnowiona infrastruktura turystyczna, społeczna, rekreacyjna lub kulturalna;	6	sztuka	1.1.3. Odsetek ludności wiejskiej korzystającej z lepszego dostępu do usług i infrastruktury dzięki wsparciu WPR; satysfakcja mieszkańców	1500	osób	15 000 000 20 000 000	Mieszkańcy partnerskich wsi tematycznych, rady sołeckie, UM, KE LGD, Związek Gmin i Powiatów Kanału Elbląskiego i Pojezierza Iławskiego, Samorząd WWM, Uniwersytet WM, moderatorzy warsztatów	2024 -2029 2024, 2025, 2026	FE WiM 5* OK MIP
1.3.	TWORZENIE WSI JAKO BŁĘKITNEJ STREFY PRZYJAZNEJ DLA SENIORÓW										
1.3.1.	PROMOWANIE SPÓJNEJ ESTETYKI MIEJSCA I UJEDNOLICONYCH OZNACZEŃ	1.2.1. Liczba rozwiniętych sieci wsi tematycznych KKE; 1.2.4. Liczba rozwiniętych sieci Smart Village KKE; wypracowanie jednolitego systemu oznakowania czytelnego dla wszystkich mieszkańców; spójna koncepcja estetyki miejsc.	2	sieci	1.2.1. Odsetek ludności wiejskiej korzystającej z lepszego dostępu do usług i infrastruktury dzięki wsparciu WPR; 1.2.4. Liczba wspieranych strategii inteligentnych wsi; Liczba jednolitych oznaczeń; wzmocnienie wizerunku miejscowości.	900	osób	900 000	Mieszkańcy partnerskich wsi tematycznych, rady sołeckie, UM, KE LGD, Samorząd WWM, Uniwersytet WM, moderatorzy warsztatów, media lokalne i regionalne, MS, lokalni artyści i rzemieślnicy	2024 2025 2025 2026	5* OK MIP 2024, 2025, 2026); 7* PG WT KKE 2025

³⁸ 1.3.2. Liczba osób korzystających z doradztwa, szkoleń, wymiany wiedzy lub biorących udział w grupach operacyjnych europejskiego partnerstwa innowacyjnego (EPI) wspieranych w ramach WPR, by zwiększyć zrównoważoną efektywność gospodarczą, społeczną, środowiskową, klimatyczną i w zakresie gospodarowania zasobami

³⁹ j.w.

Cel 2	INTEGROWANIE I ZWIĘKSZANIE AKTYWNOŚCI LOKALNYCH SPOŁECZNOŚCI										
2.1.	OTWIERANIE MIESZKAŃCÓW WSI NA ZMIANY, TRENDY I NOWE ROZWIĄZANIA (PRAKTYCZNA EDUKACJA)										
2.1.1.	WSPÓLNE WYJAZDY STUDYJNE JAKO FORMA INTEGRACJI MIESZKAŃCÓW, WSPÓLNEJ NAUKI I INSPIRACJI	1.3.2. Liczba przeprowadzonych modułów szkoleniowych; gotowa oferta wyjazdów studyjnych wraz harmonogramem.	5	szt.	1.3.2. Liczba osób korzystających z doradztwa, szkoleń, wymiany wiedzy ⁴⁰ integracja mieszkańców; liczba wyjazdów; sprawozdania i refleksje z wyjazdów.	150	osób	150 000	Mieszkańcy partnerskich wsi tematycznych, rady sołeckie, UM, KE LGD, Samorząd WWM, Uniwersytet WM, partnerzy regionalni, krajowi i zagraniczni	2024 2026 2028	6* OW LGD KŚO AL 7* PG KŚO KULTURA, MŁODZIEŻ
2.1.2.	„HISTORIE ZE STRYCHU” – POZNANIE LOKALNYCH MIEJSC I OSÓB ORAZ ZACHOWANE I ZEBRANE PRZEDMIOTY CODZIENNEGO UŻYTKU	Liczba przeprowadzonych wywiadów; zebranych historii;	6	szt.	Liczba osób biorących w projekcie; liczba historii; satysfakcja mieszkańców; liczba odsłon; liczba interakcji osób odwiedzających i czytających historie	50	osób	50 000	Mieszkańcy partnerskich wsi tematycznych, rady sołeckie, UM, KE LGD, Samorząd WWM, Uniwersytet WM, regionaliści, historycy, muzealnicy	2024- 2029	Inne źródła
2.1.3.	STWORZENIE CYFROWEGO ARCHIWUM LOKALNYCH HISTORII, OSÓB I WYDARZEŃ	cyfrowy materiał	10	szt.	liczba odsłon; reakcje osób odwiedzających i czytających historie	200	osób	15 000	Mieszkańcy partnerskich wsi tematycznych, rady sołeckie, UM, KE LGD, Samorząd WWM, Uniwersytet WM, regionaliści, historycy, muzealnicy, informatycy	2024- 2029	Inne źródła
2.2.	WSPÓŁTWORZENIE WYDARZEŃ, BUDOWANIE OFERTY ZGODNIE Z UMIEJĘTNOŚCIAMI I MOŻLIWOŚCIAMI SPOŁECZNOŚCI										
2.2.1.	STWORZENIE LOKALNEGO FORUM WYMIANY DOŚWIADCZEŃ ORAZ DAWNYCH I PRZYSZŁOŚCIOWYCH UMIEJĘTNOŚCI – MIĘDZYPOKOLENIOWA EDUKACJA	1.3.2. Liczba przeprowadzonych modułów szkoleniowych; liczba przeprowadzonych spotkań.	1	moduł	1.3.2. Liczba osób korzystających z doradztwa, szkoleń, wymiany wiedzy ⁴¹ liczba uczestników imprez, wskaźnik satysfakcji.	20	osób	20 000	Mieszkańcy partnerskich wsi tematycznych, rady sołeckie, UM, KE LGD, Samorząd WWM, Uniwersytet WM, moderatorzy warsztatów, psychologzy, regionaliści, historycy, media	2024 2026 2028	6* OW LGD KŚO AKADEMIA LIDERA 7* PG KŚO KULTURA, MŁODZIEŻ
2.3.	AKTYWIZACJA POSZCZEGÓLNYCH POKOLEŃ I ANGAŻOWANIE ZGODNIE Z DOŚWIADCZENIAMI I PREFERENCJAMI										
2.3.1.	ORGANIZOWANIE MIĘDZYPOKOLENIOWYCH WARSZTATÓW KOKREATYWNYCH	1.3.2. Liczba przeprowadzonych modułów szkoleniowych; liczba przeprowadzonych imprez, liczba zrealizowanych projektów.	1	moduł	1.3.2. Liczba osób korzystających z doradztwa, szkoleń, wymiany wiedzy ⁴² ; liczba uczestników imprez, wskaźnik satysfakcji.	20	osób	20 000	Mieszkańcy partnerskich wsi tematycznych, rady sołeckie, UM, KE LGD, Samorząd WWM, Uniwersytet WM, moderatorzy warsztatów, informatycy, psychologzy	2024 2026 2028	6* OW LGD KŚO AKADEMIA LIDERA 7* PG KŚO KULTURA, MŁODZIEŻ
Cel 3.	ZWIĘKSZENIE DOBROBYTU LOKALNYCH SPOŁECZNOŚCI POPRZEZ TWORZENIE I ZASTOSOWANIE LOKALNYCH ZASOBÓW I UMIEJĘTNOŚCI										
3.1.	ŁĄCZENIE MIEJSCOWOŚCI I SPOŁECZNOŚCI WOKÓŁ WSPÓLNYCH CELÓW, ZADAŃ I DZIAŁAŃ										
3.1.1.	STWORZENIE I REALIZACJA WSPÓLNEGO PLANU DZIAŁANIA, PODZIAŁU ZADAŃ I STOSOWANIA DOSTĘPNYCH ZASOBÓW	1.2.1. Liczba rozwiniętych sieci wsi tematycznych KKE; harmonogram działania i podział zadań i odpowiedzialności.	1	sieć	1.2.1. Odsetek ludności wiejskiej korzystającej z lepszego dostępu do usług i infrastruktury dzięki wsparciu WPR; czytelny podział / większe zrozumienie i zaangażowanie w działania.	15	osób	15 000	Mieszkańcy partnerskich wsi tematycznych, rady sołeckie, UM, KE LGD, Samorząd WWM, Uniwersytet WM, moderatorzy	2025 2026	7* PG WT KKE, 10* MPP Sieć WT KKE

⁴⁰ 1.3.2. Liczba osób korzystających z doradztwa, szkoleń, wymiany wiedzy lub biorących udział w grupach operacyjnych europejskiego partnerstwa innowacyjnego (EPI) wspieranych w ramach WPR, by zwiększyć zrównoważoną efektywność gospodarczą, społeczną, środowiskową, klimatyczną i w zakresie gospodarowania zasobami

⁴¹ j.w.

⁴² j.w.

3.1.2.	STWORZENIE SPÓJNEGO SYSTEMU IDENTYFIKACJI WIOSEK TEMATYCZNYCH I SPECJALIZACJI KAŻDEJ Z NICH	1.2.1. Liczba rozwiniętych sieci wsi tematycznych KKE; nowy lub odnowiony system identyfikacji wioski.	1	sieć	1.2.1. Odsetek ludności wiejskiej korzystającej z lepszego dostępu do usług i infrastruktury dzięki wsparciu WPR; liczba tablic / jednolitych oznaczeń.	900	osób	900 000	Mieszkańcy partnerskich wsi tematycznych, rady sołeckie, UM, KE LGD, Samorząd WWM, Uniwersytet WM, moderatorzy, artyści, społeczność internetowa, partnerzy regionalni, krajowi i zagraniczni	2024-2029, 2025, 2026	FE WIM PS3 7* PG WT KKE, 10* MPP Sieć WT KKE
3.1.3.	BUDOWA BAZY I UPOWSZECHNIANIE DOBRZYCH PRAKTYK	1.2.1. Liczba rozwiniętych sieci wsi tematycznych KKE; liczba przeprowadzonych wywiadów; zebranych informacji.	1	sieć	1.2.1. Odsetek ludności wiejskiej korzystającej z lepszego dostępu do usług i infrastruktury dzięki wsparciu WPR; liczba osób biorących w projekcie; liczba osób korzystająca z encyklopedii wiedzy.	20	osób	20 000	Mieszkańcy partnerskich wsi tematycznych, rady sołeckie, UM, KE LGD, Samorząd WWM, Uniwersytet WM, moderatorzy, artyści, społeczność internetowa, partnerzy regionalni, krajowi i zagraniczni	2025, 2026	7* PG WT KKE, 10* MPP Sieć WT KKE
3.2.	BUDOWANIE LOKALNEJ MARKI MIEJSCA I OPLACALNEGO PARTNERSTWA										
3.2.1.	OKREŚLENIE KALENDARZA IMPREZ I MIEJSC ORAZ FORM ZAANGAŻOWANIA W WYBRANE IMPREZY PROMOCYJNE	1.2.1. Liczba rozwiniętych sieci wsi tematycznych KKE; kalendarz imprez wraz z podziałem zadań.	1	moduł	1.2.1. Odsetek ludności wiejskiej korzystającej z lepszego dostępu do usług i infrastruktury dzięki wsparciu WPR; lepsza organizacja imprez, sieciowanie, promocja kalendarza imprez w mediach i innych miejscowościach.	15	osób	15 000	Mieszkańcy partnerskich wsi tematycznych, rady sołeckie, UM, KE LGD, Samorząd WWM, Uniwersytet WM, moderatorzy, artyści, społeczność internetowa, partnerzy regionalni, krajowi i zagraniczni	2025, 2026	9* RPP Sieć Szlak KKE; 10* MPP WT KKE
3.2.2.	OKREŚLENIE RÓL POSZCZEGÓLNYCH PARTNERÓW W OFERCIE I WYCENA JEJ SKŁADNIKÓW	1.2.1. Liczba rozwiniętych sieci wsi tematycznych KKE; 1.2.5. Liczba rozwiniętych sieci szlaków kulturowych, w tym Kanatu Elbląskiego; gotowa oferta cenowa dla klienta.	2	moduł	1.2.1., 1.2.5. Odsetek ludności wiejskiej korzystającej z lepszego dostępu do usług i infrastruktury dzięki wsparciu WPR; czytelny i jasny podział; odtalność.	8	osób	8 000	Mieszkańcy partnerskich wsi tematycznych, rady sołeckie, UM, KE LGD, Samorząd WWM, Uniwersytet WM, moderatorzy, artyści, społeczność internetowa, partnerzy regionalni, krajowi i zagraniczni	2025, 2026	9* RPP Sieć Szlak KKE; 10* MPP WT KKE
3.3.	DZIAŁANIE NA RZECZ POPRAWY KONDYCJI EKONOMICZNEJ I REZYLIENCJI WSZYSTKICH SPOŁECZNOŚCI I MIEJSCOWOŚCI										
3.3.1.	OPRACOWANIE I UDOSTĘPNIENIE OFERTY POROZUMIENIA „WIEŚ Z CHARAKTEREM”	1.2.1. Liczba rozwiniętych sieci Wsi tematycznych KKE; zaakceptowana oferta porozumienia.	1	moduł	1.2.1. Odsetek ludności wiejskiej korzystającej z lepszego dostępu do usług i infrastruktury dzięki wsparciu WPR; wzrost zaangażowania, realizacja wspólnych działań.	16	osób	16 000	Mieszkańcy partnerskich wsi tematycznych, rady sołeckie, UM, KE LGD, Samorząd WWM, Uniwersytet WM, moderatorzy, artyści, społeczność internetowa, partnerzy regionalni, krajowi i zagraniczni	2025, 2026	9* RPP Sieć Szlak KKE; 10* MPP WT KKE
								17 389 000			
								22 639 000			

Aniotowo, 27 października 2023 roku